

**KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

ORMAN MÜHENDİSLİĞİ ANABİLİM DALI

**DİKİLİ AĞAÇ SATIŞ UYGULAMASININ ANALİZİ
(BORÇKA ORMAN İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ ÖRNEĞİ)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Orman Müh. Ahmet İlyas YENİ

MART 2013

TRABZON

**KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

ORMAN MÜHENDİSLİĞİ ANABİLİM DALI

**DİKİLİ AĞAÇ SATIŞ UYGULAMASININ ANALİZİ
(BORÇKA ORMAN İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ ÖRNEĞİ)**

Ahmet İlyas YENİ

**Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü
“ORMAN YÜKSEK MÜHENDİSİ “
Unvanı Verilmesi için Kabul Edilen Tezdir.**

**Tezin Enstitüye Verildiği Tarih : 25.02,2013
Tezin Savunma Tarihi : 15.03.2013**

Tez Danışmanı : Prof. Dr. Devlet TOKSOY

Trabzon 2013

Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü
Orman Mühendisliği Ana Bilim Dalında
Ahmet İlyas YENİ Tarafından Hazırlanan

DİKİLİ AĞAÇ SATIŞ UYGULAMASININ ANALİZİ
(BORÇKA ORMAN İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ ÖRNEĞİ)

başlıklı bu çalışma, Enstitü Yönetim Kurulunun 26 / 22 / 2013 gün ve 1495 sayılı
kararıyla oluşturulan jüri tarafından yapılan sınavda

YÜKSEK LİSANS TEZİ
olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

Başkan : Prof. Dr. Cantürk GÜMÜŞ .....

Üye : Prof. Dr. Devlet TOKSOY .....

Üye : Prof. Dr. Adem KALÇA .....

Prof. Dr. Sadettin KORKMAZ
Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

“Dikili Ağaç Satış Uygulamasının Analizi (Borçka Orman İşletme Müdürlüğü Örneği)” adlı bu çalışma, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü Orman Mühendisliği Anabilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak hazırlanmıştır. Araştırma konusunun seçiminde ve çalışmanın yürütülmesinde değerli bilgi, deneyimleri yardım ve desteğini esirgemeyen Sayın Hocam Prof. Dr. Devlet TOKSOY’a teşekkürü bir borç bilirim.

Çalışmada bulguların elde edilmesi kısmındaki yardımlarından ötürü Borçka Orman işletme Müdürlüğü satış memuru sayın Selim Işık’a ve Artvin Orman Bölge Müdürlüğü İşletme Pazarlama Şube Müdürlüğünde görevli Orman Endüstri Mühendisi Sayın Ahmet TIRAŞ’a teşekkürlerimi sunarım .

Tezim için benden yardımlarını esirgemeyen sayın Dr. Süleyman ALKAN hocama ,tezin gerek yazımında gerekse kaynak bulmamda tezin başından sonuna kadar benden yardımlarını esirgemeyen Arş Gör. Sayın Mahmut BAYRAMOĞLU’na teşekkür ederim.

Ahmet İlyas YENİ
Trabzon 2013

TEZ BEYANNAMESİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Dikili Ağaç Satış Uygulamasının Analizi (Borçka Orman İşletme Müdürlüğü Örneği)” başlıklı bu çalışmayı baştan sona kadar danışmanım Prof. Dr. Devlet TOKSOY’nın sorumluluğunda tamamladığımı, verileri/örnekleri kendim topladığımı, deneyleri/analizleri ilgili laboratuvarlarda yaptığımı/yaptırdığımı, başka kaynaklardan aldığım bilgileri metinde ve kaynakçada eksiksiz olarak gösterdiğimi, çalışma sürecinde bilimsel araştırma ve etik kurallara uygun olarak davrandığımı ve aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul ettiğimi beyan ederim. .../.../....

Ahmet İlyas YENİ

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa No</u>
ÖNSÖZ	III
TEZ BEYANNAMESİ	IV
İÇİNDEKİLER	V
ÖZET	VII
SUMMARY	VIII
ŞEKİLLER DİZİNİ	IX
TABLolar DİZİNİ	X
1. GENEL BİLGİLER	1
1.1. Giriş	1
1.2. Türkiye Ormanlarının Üretim Sürecinin Tarihsel Seyri	4
1.3. Dünya Ormancılığında Uygulanan Üretim ve Satış Yöntemleri	10
1.4. Türkiye’de Devlet Orman İşletmeciliğinde ki Satış Yöntemleri	13
1.4.1. Üretimden Sonra Satış	13
1.4.1.1. Açık Artırmalı Satışlar	14
1.4.1.2. Kapalı Zarf Yöntem	14
1.4.1.3. Pazarlıklı Satış Yöntemi	15
1.4.1.4. Tahsisli Satış Yöntemi	15
1.4.2. Üretimden Önce Satış	15
1.4.2.1. Dikili Ağaç Satışları	16
1.4.2.1.1. Açık Artırmalı Dikili Ağaç Satışları	17
1.4.2.1.2. Tahsisli Dikili Ağaç Satışı Yöntemi	19
1.4.2.2. Alivrelili Satışlar	20
2. YAPILAN ÇALIŞMALAR	21
2.1. Materyal	21
2.1.1. Araştırma Alanı	21
2.1.2. Borçka Devlet Orman İşletmesine Ait Genel Bilgiler	22
2.1.3. Borçka OİM’ne Ait Orman Emvali Satış Verileri	26
2.2. Yöntem	29

2.2.1.	Verilerin Toplanması	29
2.2.2.	Verilerin Değerlendirilmesi	29
2.2.2.1.	Başköy Şefliği Örnek Bölmeleri.....	29
2.2.2.1.1.	Vahidi Fiyat Belirlemede Kullandığımız Faktörler	30
2.2.2.1.2.	Depodaki Maliyet Giderleri	30
2.2.2.1.3.	Dikili Satış Geliri ve Depo Satış Gelirlerinin Karşılaştırılması.....	31
2.2.2.2.	Borçka Orman İşletme Müdürlüğü 2007- 2011 Yıllarında Yapılan Emval Satış Verileri	31
3.	BULGULAR.....	32
3.1.	Başköy Orman İşletme Şefliği 78 Nolu Bölme	32
3.2.	Başköy Orman İşletme Şefliği 158 Nolu Bölme	35
3.3.	Başköy Orman İşletme Şefliği 173 Nolu Bölme	41
3.4.	Borçka Orman İşletme Müdürlüğünün 2007-2011 Yıllarında m ³ Bazında Dikili Satış Geliri ve Depo Satış Geliri Karşılaştırmaları	46
3.4.1.	2007-2011 Yıllarına Ait Son Beş Yıllık Dikili satış Gelirleri	46
3.4.2.	2007-2011 Yıllarına Ait Depo Satış Gelir ve Giderleri.....	48
3.4.3.	2007-2011 Yıllarına Ait Dikili Satış ve Depo Satışlarının Karşılaştırılması .	49
4.	TARTIŞMA	50
5.	SONUÇ.....	56
6.	ÖNERİLER.....	59
7.	KAYNAKLAR	62
8.	EKLER	66
ÖZGEÇMİŞ		

Yüksek Lisans Tezi

ÖZET

DİKİLİ AĞAÇ SATIŞ UYGULAMASININ ANALİZİ
(BORÇKA ORMAN İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ ÖRNEĞİ)

Ahmet İlyas YENİ

Karadeniz Teknik Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü
Orman Mühendisliği Anabilim Dalı
Danışman: Prof. Dr. Devlet TOKSOY
2013, 65 Sayfa 35 Sayfa Ek

Türkiye’de orman varlığının çok büyük bir bölümü devlete ait olup Osmanlı devletinin son dönemlerinden itibaren planlı ve sistemli bir üretime geçilebilmesi için çeşitli girişimlerde bulunulmuştur. Bu girişimlerden bir tanesi olan ormanların mültezimler tarafından satın alınarak üretime verilmesi amaçlanmıştır ki ; bu gerekli denetimlerinin yerinde yapılamaması sonucu ormanların tahribatına neden olmuştur. Daha sonra Türkiye Cumhuriyetinin kurulmasıyla birlikte ormanlara zarar veren iltizam ormancılığına son verilmiş , sonraki yıllarda da ormanlar hızla devletleştirilmiştir. Devlet tarafından devlet ormanlarında yapılan üretim işlerinde orman köylülerine ve bu köylüler tarafından kurulmuş kooperatiflere öncelik tanınmıştır. Yıllar içinde dışardan Türkiye’ye giren orman emvallerinden gümrük vergilerinin kaldırılmasının ardından Orman Genel Müdürlüğü orman ürünleri üzerindeki tekeli kaybederek iç piyasa da malını satamaz hale gelmiştir. OGM bu durumu aşabilmek için 1996 yılından itibaren üretim maliyetlerini azaltmayı amaçlayarak dikili satış yöntemini uygulamaya başlamıştır. Bu çalışmada araştırma alanı olarak Borçka Orman İşletme Müdürlüğü seçilmiştir. Çalışılan konular Borçka Orman İşletmesinin son beş yıllık dikili satış ve depo satış miktarları , kârlılık karşılaştırmaları ve Başköy Orman İşletme Şefliğinden seçilen üç farklı bölmeden depo satış ve dikili satış miktarlarının kâr oranları karşılaştırmalarının tür bazında değerlendirmesi yapılmıştır. Araştırmadan çıkan sonuçlar Borçka Orman İşletmesinde üretim rakamlarında bir değişiklik olmamasına rağmen satış yöntemlerinde dikili satışların yıllar içinde artışa geçtiği gözlemlenmiştir. Kârlılık oranları kıyaslandığında 2006-2010 yıllarında dikili satışların depo satışlarına göre oldukça kârlı olduğu görülürken 2011 yılında özellikle Türkiye’ye dış ülkelerden alternatif emval girişinin azalması sonucu alıcıların iç piyasaya yönelmesiyle depo satış fiyatları yükselerek kârlılık miktarı dikili satışları geçmiştir. Borçka Orman İşletme Müdürlüğü bünyesinde faaliyet gösteren Başköy Orman İşletme Şefliğinden alınan ve tür bazında incelediğimiz bölmelerden elde ettiğimiz sonuçlara göre; satış yöntemlerinin kârlılığında ağaç türlerinin özelliklerinden çok depo vahidi fiyatı için kullanılan kriterler etkin olmaktadır. Bunun bir sonucu olarak da depo satışıyla daha fazla gelir elde edebileceğimizi düşündüğümüz kestane türünden dikili satışından daha fazla kâr elde edildiği belirlenmiştir. Bu sonuçlardan, teknik elemanların işletme kârlılığı ve toplum memnuniyeti dengesini sağlayacak şekilde satış yöntemlerinden herhangi birini tercih etmelidir.

Anahtar Kelimeler: Ormanların Planlı İşletilmesi, Dikili Ağaç Satışı, Orman Ürünlerinin Pazarlanması, Borçka Orman İşletme Müdürlüğü

Master Degree Thesis

SUMMARY

ANALYSIS OF STANDING TIMBER SALES (BORÇKA DIRECTORATE OF FORESTRY EXAMPLE)

Ahmet Ilyas YENİ

Karadeniz Technical University
The Graduate School of Natural and Applied Sciences
Forest Engineering Graduate Program
Supervisor: Prof. Dr. Devlet TOKSOY
2013, 65 Pages 35 Appendix Pages

The vast majority of forests in Turkey belong to government. There were several attempts to switch to planned, systematical production. These efforts started by the late Ottoman Empire era and still continue in present. One of the attempts was to enable production by tax-farmers buying the forests but due to lack of control and inspection it caused forest to end up damaged. After Turkish Republic was found; tax-farmer method was ended and forests were nationalized. Government prioritized forest villagers and corporations founded by forest villagers in forest production works. Lifting the custom duty from imported forest goods, over the years, caused General Directorate of Forestry (OGM) to lose his monopoly over domestic market and decreased its sales drastically. In order to increase market share and sales OGM switched to standing timber sales to reduce production costs. Borçka Directorate of Forestry was selected for this study. Study subjects were amount of Borçka Directorate of Forestry's standing timber sales and depot sales, for the last five years, profit comparisons, and comparisons of profit, standing timber sales and depot sales of three different compartments chosen from Başköy Forest Sub-district. Results of this study demonstrated that even though there were no differences in production numbers, standing timber sale method increased profit over the years for Borçka Directorate of Forestry. Comparison of profit from 2006-2010 showed that standing timber sale is a lot more profitable than depot sale but on 2011, due to decrease in imported forest goods buyers turned to domestic market, thus, depot sales and prices were increased and surpassed standing timber sales. According to data collected from three chosen compartments, which also evaluated by tree species, from Başköy Forest Sub-district of Borçka Directorate of Forestry showed that factors that are being used to determine depot sale prices are more effective than tree species characteristics in terms of sale method profits. As a result of this standing timber sales for chestnut species, where depot sales would have been more profitable than standing timber sales, made more profit than depot sale. In conclusion, technical staff should prefer one of the sale methods that will balance the enterprise profit and community satisfaction.

Key Words: Planned Operation of forests, Standing Tree Sales, Forest Products Marketing, Department of Forests Borcka

ŞEKİLLER DİZİN

	<u>Sayfa No</u>
Şekil 1. Dünya orman varlığı haritası	2
Şekil 2. Türkiye orman varlığı haritası	3
Şekil 3. Araştırma alanı (Artvin Orman Bölge Müdürlüğü sınır haritası)	24
Şekil 4. Araştırma Alanının Konumu (Borçka Orman İşletme Müdürlüğü sınır haritası)...	25
Şekil 5. Başköy Orman İşletme Şefliği uydu karma haritası	25
Şekil 6. Başköy Orman İşletme Şefliğine ait 78 , 158 ve 173 nolu bölmeler	26
Şekil 7. BOİM’de depoda ve dikili olarak satılan emvallerin yıllara göre dağılımı	27
Şekil 8. Başköy Orman İşletme Şefliğinin yıllara göre üretime verdiği dikili satılan ve depoda satılan orman emvallerinin değişimi.....	28
Şekil 9. Yıllara göre Borçka Orman İşletmesinin m ³ bazında dikili satış gelirlerinin değişimi	47
Şekil 10. m ³ olarak depo gelir ve giderlerinin yıllara göre değişimi	48
Şekil 11. m ³ bazında dikili satış ve depo satış kâr farkları değişimi (dikiliye göre düzenlenmiştir)	49

TABLULAR DİZİNİ

Sayfa No

Tablo 1. Borçka ilçesi'nin 31. ve 32. madde köyleri	23
Tablo 2. Murgul ilçesi'nin 31.madde ve 32. madde köyleri	24
Tablo 3. 78 nolu bölme için deneme ağacı verim yüzdesi tespit tutanağı cetveli.....	32
Tablo 4. 78 nolu bölme için açık artırmalı dikili ağaç satışı maliyet ve muhammen bedel tespit tutanağı cetveli.....	33
Tablo 5. 78 no'lu bölme için kriter giriş cetveli	34
Tablo 6. 78 no'lu bölme için vahidi fiyat ilan cetveli	35
Tablo 7. 78 no'lu bölmede depo giderleri toplamı cetveli	35
Tablo 8. 78 no'lu bölmede depo gelirleri toplamı	35
Tablo 9. 158 no'lu bölme için deneme ağacı ve verim yüzdesi tespit tutanağı	37
Tablo 10. 158 no'lu bölme için açık artırmalı dikili ağaç satışı maliyet ve muhammen bedel tespit tutanağı cetveli.....	38
Tablo 11. 158 nolu bölme için kriter giriş cetveli	39
Tablo 12. 158 nolu bölme için vahidi fiyat ilanı	40
Tablo 13. 158 nolu bölmede depo giderleri toplamı cetveli.....	40
Tablo 14. 158 no'lu bölmenin depo gelirleri toplamı	40
Tablo 15. 173 nolu bölme için deneme ağacı ve verim yüzdesi tespit tutanağı cetveli	42
Tablo 16. 173 nolu bölme için açık artırmalı dikili ağaç maliyet ve muhammen bedel tespit tutanağı cetveli	43
Tablo 17. 173 nolu bölme için kriter giriş cetveli	44
Tablo 18. 173 nolu bölme için vahidi fiyat ilanı	45
Tablo 19. 173 nolu bölmede depo giderleri toplamı	45
Tablo 20. 173 nolu bölmede depo gelirleri toplamı	45
Tablo 21. Yıllara göre Borçka Orman İşletmesinin m ³ bazında dikili satış gelirlerinin değişimi.....	47
Tablo 22. m ³ olarak depo gelir ve giderlerinin yıllara göre değişimi tablosu	48
Tablo 23. m ³ bazında dikili satış ve depo satış farklarının değişimi (dikiliye göre düzenlenmiştir).....	49

1. GENEL BİLGİLER

1.1. Giriş

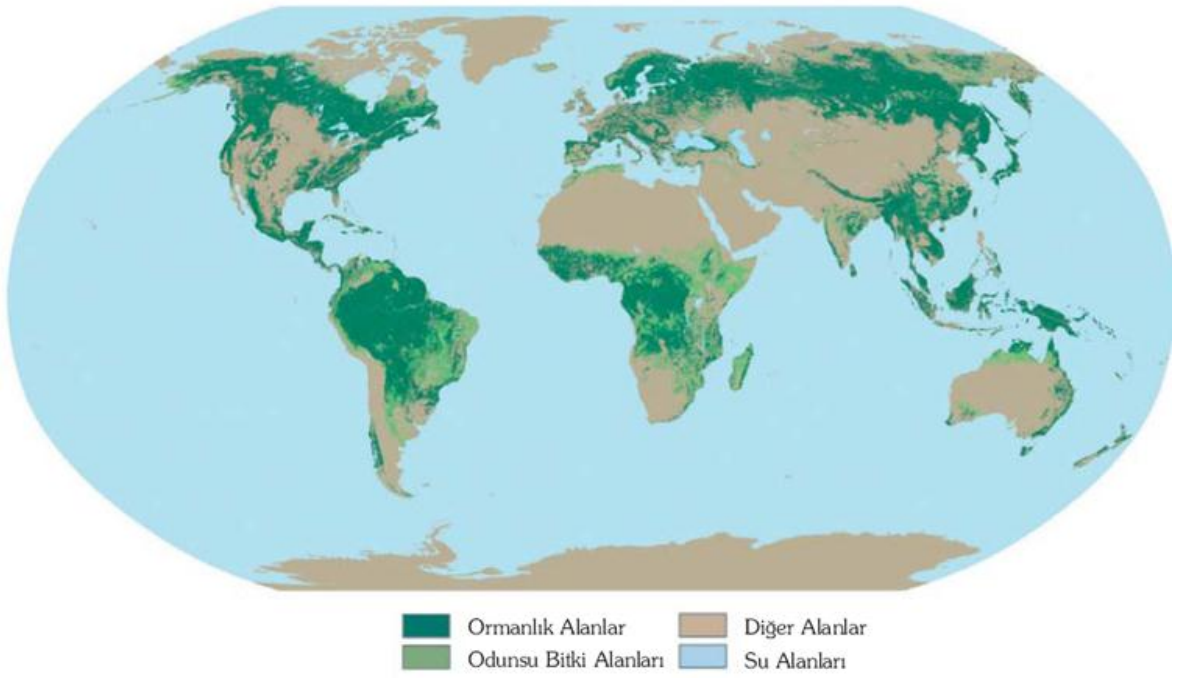
Dünya kara yüzeyinin yaklaşık %30 'nu kaplayan ormanlar, canlılar için vazgeçilmez öneme sahiptir. Ormanlar, geniş coğrafyada yayılış göstermekte ve ilk çağlardan beri insanoğlu tarafından barınma, beslenme, araç-gereç yapımı vb. sayısız ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla kullanılmaktadır. Koruma ve kullanma dengelerinin sağlıklı kurulamadığı birçok yerde orman varlığı tahrip edilmektedir. İnsanların gereksinimlerini karşılayacak nicelik ve nitelikte olduğu dönemde ormanlar, hava ve su gibi serbestçe kullanılmıştır. Zaman içinde, artan nüfusa ve toplumun gereksinimlerine bağlı olarak orman ürünlerinin üretim düzeyi yetersiz kalmıştır. Ormanların yok edilmesinin insan hayatı üzerindeki olumsuz etkilerinin de anlaşılmasıyla, bu kaynaktan faydalanma hakkını kendisinde gören otoritelerin, ormanları sahiplenerek gelişi güzel faydalanmayı engellemek istemesi sonucunda yeni bir sürece girilmiştir (Alkan ve Şahin, 2011).

Ormanlar, ancak ormancılık biliminin gerekleri yerine getirilerek işletildiğinde kendi kendilerini yenileyebilen doğal kaynaklardır. Bu özelliği nedeniyle orman işletmeciliğinde, diğer sektörlerdeki işletmelerin hiçbirisinde görülmeyen özgül çalışma teknikleri geliştirilmiştir. Bu tekniklerin gereğince uygulanması durumunda ormanlar hem korunabilmekte hem de istenilen ürün ve hizmeti devamlı olarak sunabilecek biçimde yeniden yapılandırılabilir (Çağlar, 1988).

Ormancılık işletmesinde üretim aracı esas itibarıyla ağaç servetidir. Ormancılık üretim sürecinin kapsamı hakkında iki ayrı anlayış bulunmaktadır. Birincisi, tohumun toprağa düşüp çimlenmeye başlamasından olgunlaşmış ağacın, kesilip pazarda değerlendirmesine kadar ki süreçtir. İkincisi ise sadece biyolojik üretimi ormancılık üretimi olarak kabul eden ve uygulayan görüştür. Buna göre üretim faaliyetleri, ormandan çıkartılacak ağaçların belirlenmesiyle son bulmaktadır (Miraboğlu, 1983).

Dünyada ormanların yayılışlarına bakıldığında; Alaska, Kanada, İskandinav ülkeleri ve Kuzey Rusya'dan Sibirya'ya kadar uzanan iğne yapraklı ormanlar, Ekvator bölgesinde bulunan ve Yağmur ormanları diye tabir edilen Amazon, Orta Afrika ve İndomalezya adalarını kapsayan ormanlardır. Bu iki alan arasında yer yer geçiş ormanları görmek

mümkündür. Dünya orman varlığı 4 milyar hektar civarındadır. Bu da kara alanlarının %30' una karşılık gelmektedir. Kıtalara göre orman varlığına bakılırsa 1,5 milyar hektar Amerika, 1 milyar hektar Avrupa, 635 milyon hektar Afrika, 571 milyon hektar Asya ve 200 milyon hektar ise Avusturalya kıtasında bulunmaktadır. En fazla ormanlık alana sahip ülkeler ise 700 milyon hektar ile Rusya Federasyonu, 671 milyon hektar ile Brezilya, 450 hektar milyon ile Kanada, 300 milyon hektar ile ABD, 166 milyon hektar ile Zaire, 162 milyon hektar ile Çin, 145 milyon hektar ile Endonezya ve 144 milyon hektar ile Avusturalyadır (URL-1).

Şekil 1. Dünya orman varlığı haritası (FAO, 2006)

Türkiye'de ki orman varlığına bakıldığında Türkiye'de Orman Genel Müdürlüğü'nün verilerine göre 21.188.746 hektar ormanlık alan bulunmaktadır. Bu alan Türkiye'nin toplam alanının %27,22'ni oluşturmaktadır. Bu alanın yaklaşık yarısı (10.621.221 hektar) verimli ormanlardan oluşmaktadır. Ormanların %24'ü Karadeniz, %20'si Akdeniz, %18'si Ege, %15'i Marmara, %11'i İç Anadolu, %8'i Doğu Anadolu ve %4'ü Güney Doğu Anadolu'dadır. Ülke ormanlarının tamamına yakın kısmı (%99,9) devlet ormanı niteliğindedir (URL-1).

için alternatif satış yöntemlerine yönelmiştir. Bunlardan bir tanesi olan dikili satış yöntemi ilk olarak 5038 sayılı tamimle yayınlanarak 1996 yılında yürürlüğe girmiştir. Ardından sırasıyla 1998 yılında 6057, 2004 yılında 6350, 2007 yılında 6521 sayılı tamimler yayınlanmıştır. Bu süreler içinde dikili satış yönteminin uygulanmasında pek çok değişikliğe rağmen uygulamadaki sorunların çözülememesi üzerine son olarakta 3 Ocak 2013 tarihinde 6877 sayılı dikili ağaç satış tamimi yayınlanmıştır. Özellikle 6521 sayılı tamimin yürürlükte olduğu dönem araştırmamızın yapıldığı tarihleri kapsamaktadır. OGM dikili satış uygulamaları ile üretim maliyetlerini azaltmak ve kârlılığını artırmayı hedeflese de mevzuatın uygulanmasında sorunlar yaşanmıştır. Ayrıca kârlılık hedeflerinde de istenilen sonuca ulaşamamıştır. O yüzden bu çalışmada Borçka Orman İşletme Müdürlüğünde ki son beş yıllık dikili satış ve depo satış gelirlerini karşılaştırarak konunun ekonomik yönü irdelenmiştir. Elde edilen bulgularla konu hakkında sosyal, teknik ve ekonomik değerlendirmeler yapılmıştır.

1.2. Türkiye Ormanlarının Üretim Sürecinin Tarihsel Seyri

Osmanlı Devleti'nin ormanlarla olan ilk ilgisinin, Fatih Sultan Mehmet'in, İstanbul'u fethinden sonra İstanbul ve çevresi ormanlarıyla ilgili olarak "Ormanlarımdan bir dal kesenin başını keserim" koruyucu buyruğundan ayrı olarak, imparatorluk dahilinde pazar vb. yerlerde satılan odun, kömür, zift, pedavra, çıra vb. ürünlerden belirli bir vergi alma uygulamaları ile başladığı görülmektedir (Günay, 2003). Osmanlı Devletinin kuruluş yıllarında pazara mal getirenlerin bac vermeleri konusunda Osman Bey'e teklif götürüldüğünde, şiddetle karşı çıkmıştır. Ancak kadı, subaşı¹ ve bac'ı² satınalmaya yeltenen kişi bunun "türe-i"³ olduğunu ileri sürmüştür. Buna rağmen Osman Bey bac alınmasını kabul etmeyerek, Hüdevendigâr Kanunnamesinde "..... raiyetten⁴ kanun üzere resmi⁵ çift alındıktan sonra resmi saman ve odun deyü altı akça ve nim⁶ çiftten üç akçe

¹ Şimdiki zabıta ve daha ziyade belediye memurlarının gördükleri işleri gören ve kasabaların idaresi başında bulunan memurun ünvanı idi, (URL-7)

² Eskiden halktan alınan öşür veya haraç ve gümrük vergisi, (URL-7)

³ Geleneksel, töresel (URL-7)

⁴ Bir hükümdar idaresi altında bulunan ve vergi veren halk. (URL-7)

⁵ Reayanın sipahiye ödediği toprak vergisi... Çift Bozan Resmi: Toprağını izinsiz olarak terk eden veya üç yıl üst üste ekmeyenlerden alınan vergidir, (URL-7)

⁶ Yarım, buçuk (URL-7)

ziyade alınmak kanun-ı mukarrer⁷ olup defterde sebt⁸ olunmuştur” denilmektedir (Kutluk, 1948). Daha sonra bu gibi vergilerle ilişkili her dönemde pek çok kanun, fetva vs yayınlanmış, vergi miktarı ürünün türüne ve günün koşullarına göre ayarlanmıştır (Günay, 2003).

Orman Nizamnâmesinden önceki dönemin yararlanma açısından “serbest” (Cibali Mübaha) olarak değerlendirilmesi zâti yapacak ve yakacaklar için herhangi bir ücretin tahakkuk ettirilmeyişindedir. Sadece ticaret amacıyla yapılan kerestelik istihsalin büyük yada küçük olduğuna bakılarak onda iki ve onda bir resme tabi tutulduğu neticesine varılmaktadır (Toygar, 1957). Bu dönemde orman ürünlerinin imparatorluğun her yerinde önemli bir değişim değeri taşımadığı düşünülürse yapılan kesimlerin daha çok zati ihtiyaçların karşılanmasına yönelik olduğu söylenebilir. Bu amaçla yapılan kesimlerin nerelerden ve ne miktarlarda yapıldığına ilişkin bilgiler ne yazık ki bulunamamaktadır. Çünkü söz konusu dönemde, ormanların temel üretim aracı olan toprağın iyeliği ile birlikte ele alınması nedeniyle yalnızca ormanlara ilişkin ayrıntılı yasal düzenlemelere rastlanmamaktadır (Çağlar, 1979). Osmanlı Devleti zamanında arazi, tımar ve zeamet sahiplerine verilmekteydi. Tımar ve zeamet sahiplerine “sahib-i arz” denilmekte olup, bugün tapu memurlarının gördüğü işler eskiden bu “sahibi arz” denen tımar⁹ ve zeamet¹⁰ sahipleri (sipahiler) tarafından yapılmaktaydılar (Toygar, 1957). Büyük bir olasılıkla buralardan ne şekilde yararlanılacağına kurallarını da önemli ölçüde onların koyuyor olması gerekiyordu. Buna ilişkin belgelere rastlanmaktadır. Yalnız bazı emirlerde kesimlerin düzenlenmesi gereğince”, “nöbetle kat’iyat icrası” gibi kurallara uyularak yapılması gibi ifadeler yer almaktadır. Bunlardan, o gün için kimi teknik kuralların uygulandığı sonucu çıkabilirse de bu kuralların nasıl uygulandığı, kimler tarafından denetlendiği bilinmemektedir. Böyle olunca da uygulanan tekniklerin fazla bir anlamı olmaması gerekir (Çevik ve ark, 1992).

Nizamnâmeden önceki dönemin ormancılığı nitelendirilirken, ormanlardan, herhangi bir teknik kural gözetilmeden, ancak, imparatorlukta geçerli üretim ilişkilerine koşut bir dizi töresel ve tüzel düzenlemelerle yararlanıldığı gerçeği gözönünde bulundurularak yapıldığı görülmektedir (Çağlar, 1979).

⁷ Kararlaştırılmış, kararlaştırılmış, tahrir edilmiş.. (URL-7)

⁸ Deftere kaydetmek, (URL-7)

⁹ Osmanlı İmparatorluğu'nda bir kısım asker ve memurlara verilen, belirli bölgelerde tahsis edilmiş vergi kaynaklarına ve yıllık geliri 20.000 akçeye kadar olan askeri dirliklere verilen ad, (URL-8)

¹⁰ Yıllık geliri 20 000 ile 100 000 akçe arasındaki topraklara denirdi. İkinci derecedeki memurlara verilir. Alaybeyleri kapıcıbaşı Divan kâtipleri gibi, (URL-8)

Orta ve Batı Avrupa ülkelerinde 18. yüzyılda başlayan ormanlardan yararlanmanın disipline edilmesi çalışmaları, zamanla pek çok ülkeye yayılmış ve Osmanlı İmparatorluğu da 19. yüzyılın ortalarından itibaren bundan etkilenmiştir. Osmanlı Medeni Kanununa (Mecelle) göre doğal kaynaklardan serbestçe yararlanmak (Cibali Mubaha) mümkün iken, 1870 tarihli Orman Nizamnamesi ile ormanlardan serbestçe yararlanmaların önüne geçilmeye çalışılmış, devlet ormanlarının imtiyaz yoluyla işletilmesi ve satışların dikili olarak yapılması öngörülmüştür (Özdönmez vd., 1989). Nizamnamenin getirdiği en önemli yenilik ticarî amaçla yapılan üretimler için idare tarafından belirlenecek olan bir bedelin alınması ve kesilecek ağaçların miri çekici ile damgalanmasıdır. Nizamname yürürlükte kaldığı sürece tam olarak uygulanabilmiş değildir. Bedel sistemini getirmesi nedeniyle çok uzun yıllar süren tepkilere neden olmuştur (Diker, 1947).

Osmanlı İmparatorluğunun son dönemlerinde, devlet ormanlarından ticari amaçla yapılacak üretimlerde iltizam ormancılığı uygulanmaya başlanmıştır. Ülkede, ormancılık örgütü kurulamamış, orman envanteri henüz yapılamamış, yararlanma planları da bulunmadığından, orman kaynakları ticari amaçla tahrip edilmiştir. Yaşanan bu üretim tahribatı, Osmanlı imparatorluğu sonrasında kurulmuş olan Türkiye Cumhuriyetinin ilk yıllarına kadar sürmüş nihayet 1940'lı yıllarda sonlandırılabilmiştir (Alkan ve Şahin, 2011).

Türkiye Cumhuriyeti, Osmanlı İmparatorluğu'ndan sorunlu bir ormancılık devralmıştır. İlkmen (1948), devralınan ormancılığı, "sermayesi kıt, teşkilatı düzensiz ve tekniği bozuk" olarak tanımlamaktadır. Cumhuriyet, sahip ve sınırları belirlenememiş, miktarı bilinmeyen, faydalanmaya ilişkin kapsamlı planlaması yapılamamış ormanları elinde bulmuştur. İmparatorluğun son dönemlerinde yeterli alt yapı oluşturulmadan, sadece devletin gelir sağlaması amacı ile yerli ve yabancı girişimcilerin ormanlardan üretim yapmasına olanak tanınmıştır. Cin'in (1978) çalışmasında, 19. yüzyılda sanayinin gelişmesi ve orman ürünlerinin uluslar arası ticarete konu edilmesinin gerekliliği fark edilince, ormanların bir hukuki düzene kavuşturulması, sağlanan düzenin kurallara göre işletilmesi zorunluluğunun hissedildiğini belirtmektedir. Bu dönemde, devlet bizzat ormancılık yapmamış, ormanların işletilmesi taahhüt yoluyla kişiler veya şirketler tarafından gerçekleştirilmiştir (Ekizoğlu ve Erdönmez, 2009). Ülke ormanlarının mültezimler tarafından işletilmesinin ortaya çıkardığı tahribatlar ve sorunlar zamanla endişe yaratmıştır. Avrupa ülkelerinden getirilen uzmanlarının bu yöndeki görüşleri

doğrultusunda ülke ormanlarının mülkiyetinin devlete ait olması ve devlet tarafından işletilmesi gerektiği yönünde yaygın ve güçlü bir görüş oluşmuştur (Bingöl, 1990).

Yund'a (1987) göre, mevcudu korumak ve dengeyi sağlamak üzere ormanların devlet eline alınarak idare ve işletilmesinin temini, ciddi bir zorunluluk olarak kabul edilmekteydi. Ayrıca ormanların işletilmesinde ürünün alınması sürecinin çok uzun olması, yatırılan sermaye ve emeğin bu uzun süreyi atıl halde bekleyişi, kişilerin ömürleri içinde sonuç almak arzusu ile sabırsızlık göstermesi, gereksiz müdahalelere girmelerinin önlenmesi zorunluluğunun bulunuşu sebebi ile bunların vadeli çalışmalara dayanabilen, özel girişim yoluyla kalkınamayan, ilk hareketi sağlayamayan Türkiye, Dünya ekonomik krizinden de etkilenerek 1930'dan itibaren yönünü devletçiliğe doğru çevirip (Ayaz, 2004), sürekliliğe sahip devlet işletmeleri haline getirilmeleri zorunlu bulunuyordu. Ve nihayet 1937 yılında çıkarılan 3116 sayılı Orman Kanununun 31. maddesi ile "devlet ormanlarının devlet tarafından işletilmesi" hükmü getirilmiştir. (Bu tarihten itibaren, ülke genelinde devlet orman işletmeleri kurularak, ormanların işletimi devlet tarafından yürütülmeye başlanmıştır. Ancak eski anlaşmalar nedeniyle bir kısım ormanların özel girişimciler tarafından işletilmesi 1945'li yıllara kadar sürmüştür. Özellikle 1928-1945 yılları arasında Sinop-Ayancık Ormanlarının Belçikalı Zingal Şirketi tarafından işletilmesi, kârlılık amacının ilk sırada gözetilmesi nedeniyle orman kaynaklarının tahrip olmasına, devamlılığının tehlikeye düşmesine ve telafisi mümkün olmayan zararlı sonuçlara neden olmuştur. Her ne kadar sözleşmede satıcıya denetleme hakkı tanınmışsa da, denetim mekanizmasının iyi işlememesi yüzünden sözü edilen ormanlar çok büyük zarar görmüştür (Daşdemir, 2011). Bu yüzden ilerleyen yıllarda 1945 yılında çıkartılan 4785 sayılı yasa ile ormanların büyük bir bölümünü devlet mülkiyeti altına alınmasına karar verilmiştir. Özdönmez ve ark.'a (1996) göre bu yasanın altında yatan temel görüş; toplumsal yararlar üreten ormanların devlet mülkiyeti ve işletmeciliği yoluyla daha etkin yönetilebileceğidir. Bu yasa ile devlet ormanı dışındaki mülkiyet hakkı hemen hemen son bulmuş, diğer yandan orman rejimine giren alanların kapsamı genişletilmiştir (Gümüş, 2004).

Daha sonra 1956 yılında çıkarılan 6831 sayılı Orman Kanununda da "devlet ormanlarının devlet tarafından işletileceği ve devlet ormanlarına ait her çeşit işlerin Orman Genel Müdürlüğü tarafından yapılacağı" hükmüne yer verilmiştir. Öyle ki 1961 ve 1982 Anayasalarında da "devlet ormanların devlet tarafından yönetileceği ve işletileceği" hükmü esas alınmıştır. 1937 yılından itibaren devlet ormanlarından yapılacak üretim işleri devlet orman işletmeleri tarafından gerçekleştirilmiştir (Daşdemir, 2011). Bu yasa Özdönmez ve

ark.'a (1989) göre Cumhuriyet rejiminin genel anlayış ve karakterine uygun modern bir ormancılığın temeli olarak nitelendirilmiştir.

Halen yürürlükte olan 6831 sayılı Orman Kanununun 40. maddesine göre “devlet ormanlarından yapılacak üretim işlerinin öncelikle işyerinde veya civarındaki orman köylerini kalkındırma kooperatiflerine ve köylülere, kooperatiflerin ve köylülerin iş güçlerinin yeterli bulunmaması, işe ehil olmamaları, aşırı fiyat istemeleri veya ihtilaflar çıkması gibi hallerde, işyerine civar olmayan orman köylerini kalkındırma kooperatiflerine veya köylülere yaptırılabilceği gibi taahhüt yolu ile de yaptırılabilir.” Ayrıca Orman Kanununun 2000 yılında yeniden düzenlenen 34. maddesi gereğince; üretim işlerinde çalışan orman köylülerinin ve kooperatiflerinin geleneksel (vahidi fiyat) yöntemi ile ürettikleri tomrukların ve sanayi odunlarının %25'ine kadarını istedikleri takdirde son açık artırmalı satış fiyatının %20 eksisine bir bedelle (bu bedel maliyet bedelinin üzerinde ise maliyet bedelinden) ve ürettikleri yakacak odunların %100'üne kadarını maliyet bedeli üzerinden satın alma hakkı getirilmiştir. Köylülerin ve kooperatiflerin bunu istememesi halinde, ilgili orman işletmesi o yılki açık artırmalı satışların ortalama fiyatı ile maliyet bedeli arasındaki farkı, bilançonun çıkarılmasını müteakip hak sahiplerine nakden ödemektedir. Böylece üretim işleri öncelikle orman köylülerine ve kooperatiflere yaptırılarak, bu kesimin işlendirilmesine, gelir seviyesinin artırılmasına ve kırsal kalkınmaya katkı sağlanmaktadır (Daşdemir 2011). Yine Görecelioğlu (1993) çalışmasında, bakımlı ve özenli orman işletmeciliği ve orman durumunun sistemli bir şekilde ıslahı alanında atılmış olan önemli bir adım, devlet ormanlarından faydalanmanın ve bu ormanların işletilmesinin devlet tarafından ele alınması ve dünyanın hemen her tarafında ormanlar için zararlı ve tahripkar olduğu kabul edilmiş olan eski müteahhit sisteminin kaldırılmış olmasıdır görüşünü vurgulamaktadır.

Dünya üzerinde 1980'li yıllarda yaşanan özelleştirme sürecine Türkiyede bir ölçüde ayak uydurmuş ve bazı sektörlerde özelleştirmeler yapılmıştır. Bu doğrultuda, ormancılık alanında bazı iş ve işlemlerin özel sektör tarafından yapılabilmesi için Orman kanununun da değişikliğe gidilmiştir. Orman Kanunu'nun 6. Maddesi 1987 yılında 3373 sayılı kanun ile değişikliğe uğratarak, metin “Devlet ormanlarına ve devlet ormanı sayılan yerlere ait her çeşit işleri Orman Genel müdürlüğü'nce yapılır veya yaptırılır.” şeklinde düzenlenmiştir. Kanun değişikliğinin gerekçesinde, “ Orman Genel Müdürlüğü'nün sadece yapan değil bu işler aynı zamanda yaptıran bir kuruluş haline getirmek düşüncesi ile kanuni düzenleme yapıldığı” ifade edilmiştir (Alkan ve Şahin, 2011). 1937 yılından beri sürdürülen Devlet

ormanlarının devlet tarafından işletilmesi ve geleneksel yöntemle odun hammaddesi üretim süreci (üretim orman köylülerine veya orman kooperatiflerine birim fiyatla yaptırılması ve ürünlerin satış istif yerlerine taşınarak satılması) 1990'lı yılların ortalarına kadar devam etmiştir. Bu tarihe kadar devlet ormanlarından yapılan odun hammaddesi üretimi konusunda, alternatif bir üretim yöntemi arayışı ve beklentisi söz konusu olmamıştır (Daşdemir, 2011).

Ancak bir taraftan küreselleşme sürecine bağlı olarak uluslararası ticaretin serbestleştirilmesi çabaları ve ithalat rejimindeki aksaklıklar, diğer taraftan 1990'lı yıllardan itibaren eski Sovyetler Birliği ülkelerinin dağılmasının bir sonucu olarak ülkemize bol miktarda ve düşük fiyatlarla odun hammaddesinin girdiği bir süreç yaşanmıştır. Bu süreçte Orman Genel Müdürlüğü monopol özelliğini kaybetmiş, oluşan eksik rekabet piyasasında ürünlerini pazarlayamaz hale gelmiş ve mali darboğazlara girmiştir. Türkiye'de 1990'lı yıllardan itibaren yaşanan ekonomik krizlerden devlet orman işletmeleri de etkilenmiş olup eksik rekabet ortamının oluşmasından dolayı talebin azalması ve uygulanan hatalı maliyet ve fiyat politikaları (Geray, 1998) sonucu orman işletmeleri odun hammaddesi satışlarından istenilen geliri elde edememiş, maliyet artışlarıyla birlikte yaşanan nakit sıkıntısı orman işletmelerinin ekonomik sürdürülebilirliğini tehdit eder duruma gelmiştir. Bu sürecin sonunda tüketici taleplerini ve davranışlarını ön planda tutan, üretimde kalite ve kantite kayıplarını azaltan, maliyet minimizasyonuna, iktisadiliğe ve verimliliğe önem veren ve rekabet esasına dayanan bir pazarlama anlayışının uygulanması gerektiği noktasına gelinmiştir (Daşdemir, 2003). Bu anlayışın uygulamaya başlaması ile yöntemle ilgili çeşitli tartışmalar meydana gelmiştir. Bazıları dikili satışla birlikte ormanların zarar göreceği, fakir orman köylüsünün ve kooperatiflerinin aleyhine olacağı ve milli servetimiz olan ormanlarımızın parasal güç sahipleri tarafından suistimal edileceğini düşünerek dikili satış uygulamasına karşı çıkmışlardır. Uygulamayı benimseyenler de orman ürünlerinin istenilen nitelik ve nicelikte üretilmesine olanak tanıyacağı, ürün değer kayıplarının minimize olacağı, piyasaya daha iyi vasıfta, daha fazla miktarda ve daha uygun fiyata ürün sunulmasının mümkün olacağı fikrini benimseyerek uygulamayı desteklemişlerdir.

Sağkaya'a (2005), ormanlardan yapılan odun hammaddesi üretiminin, kesimden satışa sunulmasına kadar yaklaşık üç aylık süre geçtiğini ve bu süre zarfında, beklemeden kaynaklanan değer kaybının yıllık 250 milyon doları bulduğu savını ortaya atmıştır. Kesim, sürütme, nakliyat, istif ve tasnif vb. giderlerin de önemli miktarlara ulaştığı, pazar

talebi olmaması halinde ormandaki etanın kesilmeden bekletilmesinin uygunluğunda hesaba katıldığında “dikili satış uygulamasının çok faydalı olacağını iddia etmiştir.

Dikili satış sözleşmelerinde, kesim işlemleri ile ilgili olarak çeşitli şartlar getirilmiş olsada, organizasyon, teknik bilgi ve finansal olanaklar bakımından iyi durumda olmayan satıcıların bu sözleşme koşullarını izleme ve yaptırımları yerine getirme konusunda yetersiz kaldıkları, alıcı firmaların kesim işlemlerini yaparken kalan meşçereye zarar veren uygulamalara dikkat etmemelerinin sıkça karşılaşılan bir durum olduğu, bu yöntemin Türkiye’de daha önce uygulanıp başarısızlık nedeniyle vazgeçildiği (İlter ve Ok, 2007) yönünde karşıt görüşler ifade edilmiştir.

Girilen süreçten kurtulmak için OGM bir taraftan maliyeti azaltıcı önlemler almaya, diğer taraftan da “dikili ağaç satışlarını” gündeme alarak normal üretimden farklı, alternatif bir üretim ve pazarlama biçimi geliştirmeye çalışmıştır. Böylece OGM, ilk defa 1996 tarihli ve 5038 sayılı Dikili Ağaç Satışı Tamimi ile dikili ağaç satışlarının Türkiye’de uygulanmasını (özellikle kayın ve kızılçamda) başlatmıştır. Daha sonra dikili ağaç satışlarındaki aksaklıkları gidermek ve dikili satış uygulamasını yaygınlaştırmak amacıyla 1998 yılında 6057 sayılı tamim, 2004 yılında 6350 sayılı tamim, 2007 yılında 6521 sayılı Dikili Ağaç Satışı Tamimi çıkartılıp uygulanmış olup son olarak 3 Ocak 2013 tarihinde OGM tarafından 6877 sayılı tamim çıkartılmıştır.

1.3. Dünya Ormanlığında Uygulanan Üretim ve Satış Yöntemleri

Dünyadaki ülkelerin orman varlığına göre sıralanması çeşitli değişkenlere göre yapılabilmektedir. Bunlardan birtanesi de kara alanlarının ormanla kaplı olma oranıdır. Bu açıdan bakıldığında bazı küçük okyanus ülkelerinin sıralamada önde olduğu görülmektedir. Örneğin bir Güney Amerika ülkesi olan Surinam’ın kara alanlarının %95’i ormanlarla kaplıdır. Nispeten büyük alana sahip ve gelişmiş ülkeler açısından bir sıralama yapmak gerekirse %74’lük orman varlığı ile Finlandiya ilk sırada yer alırken, %68 ile Japonya ikinci, %67 ile İsveç üçüncü sırada yer almaktadır (UNEP, 2001). Ülkeler ormanlık alanların değerlendirilmesi ve ekonomiye kazandırılabilmesi için çeşitli satış yöntemleri geliştirmişlerdir; Bu yöntemlerden birisi olan dikili satışlar, uzun zamandan beri yurt dışında (Amerika, Almanya, İngiltere, Rusya gibi ülkelerde) uygulanmaktadır (Ünal ve Karakaya, 2002). Gelişmiş ve gelişmekte olan bütün dünya ülkelerinde orman ürünleri

satışları dikili halde veya orman içinde satılmakta ve kullanım alanına en kısa yoldan ulaştırılmaktadır (Anonim, 1998).

Dünyadaki ormancılık uygulamalarının nasıl olduğunu anlamak için Avusturya, Brezilya, Amerika Birleşik Devletleri, Çin, Finlandiya, İngiltere, Litvanya ve Demokratik Kongo Cumhuriyeti'nin ormancılık durumlarına bakılmıştır. Avusturya'da yapılacak odun kaynağının %63 ihracat, %33 özel ormanlardan ve %4 ise devlet ormanlarından karşılanmaktadır. Avusturya'daki özel ormanlardan yapılan satışların %80- 90 alivrelili satışlar olarak yapılmaktadır. Dikili satış ise 200 ha.'dan büyük işletmelerde az miktarda yapılmaktadır (Puwein, 2007).

Brezilya ormanlarının yaklaşık yarısı özel diğer yarıda kamu mülkiyetindedir. Kamu mülkiyetindeki ormanlardan sürdürülebilir ormancılık ilkeleri çerçevesinde üretim yapılmaktadır. Ancak özel orman alanları tropikal tomruk üretiminin ana kaynağıdır. 1960'lı yıllarda başlayan ağaçlandırma çalışmalarıyla 6 milyon hektar plantasyon (tarımsal ormancılık) alanı oluşturulmuştur. Bu alanların % 65'i ökaliptus, %35'i de çam türleri ile ağaçlandırılmıştır (Silva, 2006).

2002 yılı rakamlarına göre Brezilya ormancılık sektörünün Gayri Safi Milli Hasıla (GSMH) içindeki payı %4,5 ve 20 milyar dolar düzeyindedir. 2004 yılında orman ürünleri sektörü 6,6 milyar dolar ihracat yapmış ve bu oran ihracatın %7'sini oluşturmuştur. Yine aynı yıl orman ürünleri endüstrisi 800 milyon dolarlık ithalat gerçekleştirmiş ve bu rakam toplam ithalatın sadece %1,3'üdür (Hoefflich ve ark., 2008).

ABD'nin 303 milyon hektar orman varlığı kara alanının %33'ünü kaplamaktadır. 303 milyon hektar ormanın 129 milyon hektarı devlete ve kamuya ait orman, 174 milyon hektarı özel ormandır. Amerikan orman endüstrisi dünya çapında gelişmiş teknoloji ile çalışmaktadır. Dünya kağıt hamuru, kağıt ve karton üretiminin yaklaşık dörtte biri ABD tarafından üretilmektedir. Orman ürünleri endüstrisi yıllık olarak 245 milyar dolarlık üretim yapmaktadır. Aynı zamanda bu endüstri kolu ABD'nin en büyük üçüncü endüstriyel enerji kullanıcısı konumundadır (USDA, 2001).

FAO (2009) verilerine göre Çin'in orman varlığı 197 milyon 290 bin hektardır. Doğal ormanlar üzerinde baskıyı hafifletmek amacıyla son yirmi yılda büyük ağaçlandırma seferberlikleri yapılmış bu sayede orman alanı 16 milyon ha artmıştır. Çin'in ormanlarının 116 milyon ha'sı doğal orman iken 54 milyon hektar da tarımsal alan ormanıdır. Geri kalan diğer ağaçlık alanlarıdır. Çin ormanlarının %42'si devlet mülkiyetinde, %38'i kolektif (ortak) mülkiyette, %20'si de özel mülkiyettedir.

Çin'in orman ürünleri ticareti son yıllarda hızlı bir artış göstererek, ülkenin sektörde küresel bir oyuncu olmasına neden olmuştur (Katsigris ve ark., 2004). Çin'in ormanları, hızla artan kalabalık nüfusu ve hızlı ebüyüyen ekonomisi nedeniyle Çin ormanları gerek yasal gerek yasal olmayan üretim baskısı altında kalmıştır. Çin, orman kaynakları kendi iç talebini karşılamaya yetmediği için gereksiniminin %70'ini dışalım yoluyla sağlamaktadır. Çin'in yıllık orman ürünleri kullanımı miktarı 300 milyon m³'ten fazladır (Bull ve Nilsson, 2004). Çin bütün orman ürünlerini işleyecek tesis ve kapasiteye sahip olduğundan Uzak Doğu başta olmak üzere tüm dünyadan odun hammaddesi ithalatı gerçekleştirmektedir. Bu nedenle Çin, orman ürünleri pazarında fiyat oluşumuna en büyük etkiyi yapan ülke konumundadır (White ve ark, 2006).

Finlandiya'daki ormancılık uygulamalarında odun üretiminin % 85'i endüstriyel olmayan özel orman işletmelerinden, % 9'u devlet işletmelerinden ve % 6'sı endüstriyel olan özel işletmelerden elde edilmektedir. Her yıl Finlandiya' da ticari yuvarlak odun olarak 55 milyon m³ ihracatının 47 milyon m³ dikili satış şeklinde olmakta geriye kalan 8 milyon m³ alivrelili satışlar şeklindedir (Halinen, 2007).

Litvanya' da hem devlet hem de özel ormanlarda odun üretiminin tamamına yakını özel yüklenici şirketler tarafından yürütülmektedir (Gaizutis, 2005). Orman ürünlerinin satışında iki yöntem uygulanmaktadır. Devlet orman işletmelerindeki satışların % 90 'ını alivrelili satışlar geri kalan % 10'luk kısmı ise dikili satışlar oluşturmaktadır (URL-3).

Gelişmekte olan ülkelerden Demokratik Kongo Cumhuriyet'inde ise ormanların tamamı devlete aittir. 110 milyon hektar olan Demokratik Kongo Cumhuriyeti ormanlarında 25 milyon hektar orman ayrıcalıkları ile şirketlere/müteahhitlere verilmiştir (Counsell, 2006). Ayrıca Kongo ormanlarında amenajman planları mevcut değildir. Kongo'lu yetkililer, ayrıcalıklı işletmelerle bölge halkının haklarının ihmal edileceğini ve öncelik hakkının endüstriyel kerestecilere verileceğinden endişe duymaktadırlar (URL-4).

İngiltere'de dikili ağaç satışı ya alan üzerinde yer alan ağaçların işaretlenmesi ya da hem arazi sınırı hem de fertlerin teker teker işaretlenmesi suretiyle kesilerek yapılmaktadır. Satış, ağacın cinsine göre iki parça halinde, büyük alanda parsel satışı yapılabildiği gibi daha küçük alanda da yapılabilmektedir. Göğüs çapının ölçülmesi ve toplam hacmin her bir sınıf için belirlenmesi, satışta her iki taraf için de önem arz etmektedir. Dikili ağaçların hacimlerinin belirlenmesinde eğer üreticiler sağlıklı hacim belirlemesi yapamıyorlarsa, o taktirde Ormancılık Başvuru birimine veya Yetiştiriciler kuruluşuna başvurmak zorundadırlar. Burada amaç ticari riski en aza indirmektir (İnaç ve Eker, 2005).

1.4. Türkiye’de Devlet Orman İşletmeciliğinde ki Satış Yöntemleri

Türkiye’de devlet orman işletmeciliğinde ki satış yöntemleri üçe ayrılmaktadır. Bunlar; açık artırmalı satışlar, tahsisli satışlar ve özel mevzuatı uyarınca yapılan satışlardır (OGM, 2007). Başka bir sınıflandırmaya göre ise satış yöntemleri, satışın zamanına göre, üretimden önce satış ve üretimden sonra satış olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. OGM üretim işçiliği ve dikili satış bilgi cetveline göre Türkiyede 2011 yılı itibariyle 14.165,133 m³ üretimden sonra, 3.737,664 m³’te üretimden önce satış gerçekleşmiştir. Burada satışın yıl ve ya ay içersinde ne zaman yapıldığı değil satış işleminin, ormancılık üretim sürecinin hangi aşamasında yapıldığını ifade eder(Daşdemir 2011,Miraboğlu 1983).

Üretimden sonra satış;

- Açık artırmalı satış
- Yükselterek açık artırmalı satış
- Eksilterek açık artırmalı satış
- Teklif usulü-gizli artırmalı (kapalı zarf) Satış
- Pazarlıklı satış
- Tahsisli satış

Üretimden Önce Satış;

- Alivrelili satışlar
- Dikili ağaç satışları

1.4.1. Üretimden Sonra Satış

Üretimden sonra satış, ürün hasat edilip son depoya getirildikten sonra yapılan satıştır. Yani ormandan ağaçların kesilmesi ürün çeşitlerine ayrılması, bölmeden çıkarılması, son depoya taşınması ve depoda satış partileri halinde istiflenmesi tamamlandıktan sonra satılmasını ifade etmektedir. Üretimden sonra satışta üretim, taşıma ve pazarlama işlerinin tamamı ormanın sahibi veya onu işleten tarafından yapılmaktadır. Burada partilerin miktarı, kalitesi (sınıfı), satış tarihi, yeri ve diğer koşullar önceden ilan edilir. Alıcılar, malları görerek ve ilandaki koşulları yerine getirerek ihaleye katılırlar. (Daşdemir, 2011).

1.4.1.1. Açık Artırmalı Satış Yöntemi

Bu yöntemde satışın zamanı, yeri, satışa konu olan malın miktarı, cinsi, kalitesi, muhammen (tahmini) bedeli ihaleye katılma ve teslim koşulları, geçici ve kesin teminat bedelleri, satışa ait şartnamelerin temin yolu ve diğer hususlar çeşitli şekillerde ilan edilir. Alıcılar gerekli koşulları yerine getirerek başvurularını yaparlar. Daha sonra tüm alıcılar ilan edilen yer ve zamanda bir araya gelerek, satış komisyonunca her bir satış partisi için duyurulan muhammen bedeller üzerinden satış partilerine fiyat verirler. Bir toplantı yöneticisi veya çağırmaç yönetiminde yapılan sözlü artırmalar sonucunda en yüksek fiyatı teklif edene mal ihale edilir ve üst organca ihalenin onaylamasından sonra satış kesinleşmiş olur (Türker, 2008).

Açık artırmalı satışlar ;

- Yükselterek açık artırmalı satışlar
- Eksilterek açık artırmalı satışlar olarak ikiye ayrılmaktadır.

Yükselterek satışta artırmalar muhammen bedele dayandırılmaktadır. Eksilterek satışta ise eksiltmeler piyasa satış fiyatının üzerindeki bir tutardan başlamaktadır. Yani taban fiyat yerine tavan fiyattan işe başlanmaktadır. Ülkemizde orman ürünlerinin piyasa satışlarında yükselterek açık artırmalı satışlar uygulanmaktadır (İslamoğlu, 2010).

1.4.1.2. Kapalı Zarf Yöntemi

Gizli artırmalı satış yöntemi olarak da bilinen bu yöntemde; ilan ve şartnamede belirtilen özelliklere sahip bulunan ve koşulları yerine getirmeyi kabul edenler, alıcı olarak ihaleye katılır. Alıcılar küçük zarf içine koydukları fiyat tekliflerini, diğer belgelerle birlikte büyük bir zarf içersine koyarak, kapalı halde belirtilen saate kadar yetkili satış komisyonuna teslim eder. İlanda belirtilen gün ve saatte komisyon ve teklif sahipleri bir araya gelerek, ihaleye katılanların önünde zarflar açılır ve belgeler kontrol edilir. Belgesinde noksanlık bulunan zarflar reddedilir. Belgesinde noksanlık bulunmayan zarflar içindeki fiyat teklif zarfları açılır. Herkesin huzurunda alıcıların verdikleri fiyatlar okunarak, en yüksek fiyatı verene satış ihalesi yapılır. Bu yöntemde de üst organın yapılan ihaleyi belli süre içersinde onaylaması ve ya iptal etmesi söz konusudur (Daşdemir, 2011).

1.4.1.3. Pazarlıklı Satış Yöntemi

Pazarlıklı satışlar, 6831 Sayılı Orman Kanununun 30. maddesi gereğince 05.06.1998 gün ve 98/11303 Sayılı kararname ile yapılmaktadır. Bu yöntem, alıcı ile satıcı arasında serbestçe pazarlık etme esasına dayanmaktadır. Satış fiyatı, satıcı ile alıcının karşılıklı etkileyiş ve ikna edişiyile oluşur. Alıcı, pazarın içinde olduğundan ihtiyaç miktarını ve talep seviyesini bilir. Satıcının ise pazarlığa girmeden önce, özenli bir piyasa araştırması yapması, alıcılarının durumunu tanınması ve satışa sunduğu malın özelliklerini bilerek, malın fiyatı hakkında doğru bir fikre sahip olması gerekir (Türker, 2008).

1.4.1.4. Tahsisli Satış Yöntemi

Bu yönteme kotalı yöntem de denilmektedir. Bundan önceki üç yöntemde de fiyat, belirli bir satış işlemi sonucunda oluştuğu halde; bu usulde, önceden bir temel fiyat ya da tarife fiyatı belirlenerek, pazar ekonomisi kurallarından uzaklaşmış olunmaktadır.

Bu yöntemde fiyatlar; maliyet bedeline göre, ya maliyet bedelinden daha az veya biraz daha fazla ya da tamamen takdiren belirlenmektedir. Bu belirleme, mahalli pazardan bağımsız olarak, merkezi kurumca yapılmaktadır. Bu yöntemde, Devlet Orman İşletmesi (DOİ) yapılan iş, yalnızca malın hazırlanıp dağıtımından ibaret kalmaktadır.

Tercihli eleman kesimlerine, örneğin orman idaresi çalışanlarına verilen odunlarda da bu yöntem uygulanmaktadır. Çoğu zaman çeşitli kamu kurum ve kuruluşlarının yakacak odun ihtiyaçları ile odun tüketen endüstrilerin ihtiyaçları da tahsis yöntemiyle karşılanarak, bu sanayilerin hammadde ihtiyacı emniyeti sağlanmaya çalışılır.

Serbest pazar ekonomisi açısından itibar edilmemesi gereken bu yöntemde fiyatlar, genellikle pazar fiyatından düşük olmaktadır. Ülkemizde OGM'nin eski SEKA, eski TEK ve eski PTT'ye yapmış olduğu ve halen de yapmakta olduğu satışlarda bu yöntem kullanılmaktadır (Türker, 2008).

1.4.2. Üretimden Önce Satış

Ağaç daha kesilip, istif edilmeden dikili halde yapılan satıştır. Satıcının bir ürünü belli bir vadede teslimini taahhüt eden alivrelili satışlar ve daha önceden damgalanarak

kesilmesine karar verilen ağaçlar için yapılan dikili satışlar olarak karşımıza çıkabilmektedir. 2 çeşit uygulaması vardır.

- Kesilmesine karar verilen bölme veya ağaçların satışı
- Kesilmesine karar verilen ağaçların satışı (ülkemizde son zamanlarda yaygınlaşan yöntem) (URL-5).

Birinci tip uygulama, kesilecek ağaçların belirlenmesi ve planlarının yapılması, üretim için gerekli yol, vb. alt yapının tesisi işlemleri alıcı tarafından gerçekleştirilmek koşuluyla geniş sahalarda yapılabilen uygulamalardır. Bütün plan ve alt yapının alıcı tarafından yapılması (1.yol) daha çok az gelişmiş ülkelerde görülmektedir. Plan yapımı için gerekli bilgi birikimine sahip olmayan ve alt yapı olanakları geliştirmek için finansal olanakları sınırlı olan ülkeler bu yola başvurur (URL-5). Orman sahibini dikili satışa sevkeden sebepler, piyasa durumunun güvensizliği, piyasanın istediği odun sınıfları ve boyutlarının uygun olmayışı ve elde yeterli miktarda orman işçisinin bulunmayışıdır. Ülkemizde de bu yöntem denenmiş (Çangal ve Zindan ormanlarının işletilmesi) başarılı olunamadığı için vazgeçilmiştir (Bozkurt ve Göker, 1996). İkinci tip uygulamaya ise; küçük sahalarda, ormandaki dikili hacmin bilindiği ve Amenajman planlarına göre satıcı tarafından belirlenen ağaçların yine satıcı tarafından oluşturulmuş mevcut alt yapı olanakları yardımıyla alıcı tarafından kesilmesi şeklinde yapılabilmektedir. 1996 yılında yürürlüğe konan dikili satışlar buna örnek olarak verilebilir (URL-5).

1.4.2.1. Dikili Ağaç Satışları

Dikili ağaç satışı ülkemizde 1996 yılında 5038 sayılı tamim ile uygulanmaya başlanmıştır. Açık artırmalı dikili satışlar ve tahsisli satışlar olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Uygulamada, orman alanındaki dikili hacmi bilinen ve amenajman planlarına göre üretimi yapılması gereken ağaçlar satılmaktadır. Ağaçlar satıcı tarafından işaretlenir. Alıcı ise bu ağaçları kalan ağaçlara zarar vermeden, istediği boyutta kesip, pazarlayabilmektedir (İslamoğlu, 2011).

1.4.2.1.1. Açık Artırmalı Dikili Ağaç Satışları

Gültekin ve Çar (2008) çalışmasında açık artırmalı dikili ağaç satışı yönteminde, ürün cins ve boyutlarının en son düzenlenen fiyat protokolündeki tahmini bedellerinden, tespit edilecek kesme, sürütme, yükleme, taşıma birim fiyat toplamı ile bu toplamın % 10 oranındaki istihkak fazlası tutarı ve ayrıca satış depolarında istif, tasnif, depolama işleri yapılmayacağından bunlara ait bütçe ile verilen birim fiyatlar da düşülmektedir. Bulunan değerler tespit edilen verim oranları ile çarpılarak çıkan TL/m³ değerleri toplanmakta ve 1 m³ dikili kabuklu gövde hacmi (DKGH)'deki ağacın muhammen bedeli tespit edilerek bu fiyat üzerinden ihaleye çıkarılmaktadır.

Özelliği gereği tahsisli satılan ürünler için (maden direk, tel direk v.b.) ise tahsis fiyatı üzerinden daha önce belirlenen üretim maliyetleri düşüldükten sonra bulunan değer esas alınmaktadır.

Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından hazırlanan 6521 sayılı genelgeye göre, ülkemizde açık artırmalı dikili ağaç satışı aşağıdaki esaslara göre yapılmaktadır:

Dikili ağaç satışları ile ilgili ilkeler ve bununla ilgili şartname örneği ve muhammen bedel tespitleri Orman Genel Müdürlüğü'nün 2007 tarih ve 6521 sayılı tamimleri ile bütün kuruma duyurularak bununla ilgili gerekli açıklamalar yapılmıştır. Bu genelgeye göre, "Orman ürünlerinin cinsi, boyutu ve görünüş özellikleri bakımından alıcıların isteklerine uygun olarak üretilmesine olanak sağlanması, üretim ve işlemedeki kayıpların en az seviyeye indirilmesi, hacim ve ekonomik değer bakımından verimliliğin artırılması, işletmece yapılan üretim masraflarından tasarruf edilmesi, ürünlerin satış depolarında beklemesinden dolayı değer kaybetmesi, satış depolarındaki sıkışıklığın azaltılması, üretim periyodunun kısaltılması, piyasaya taze ürünler sunulması, üretimde çalışan işçilerin sosyal güvenceye kavuşturulması, gençleştirme sahalarından tam zamanında çıkılması gibi çok yönlü faydalarından dolayı; kesme, sürütme, yükleme ve taşıma işleri alıcıya ait olmak üzere dikili haldeki ağaçların vadeli açık artırmalı satışının yapılması öngörülmüştür.

Bunun için;

1. Satış partileri; bir veya birkaç bölmeyi kapsayabileceği gibi piyasa isteklerine göre bölmecikler halinde de satış partileri düzenlenebilecektir.

2. Üretim işleri alıcıya ait olmak üzere yapılacak dikili ağaç ihalelerinde üretim yapanların 6831 Sayılı Orman Kanunu'nun 34. maddesinden doğan hakları verilmeyeceğinden dolayı, ihaleye çıkılırken; kooperatif ve köylülerin iş güçlerinin yeterli

bulunmadığı, işe rağbet etmedikleri, aşırı fiyat istedikleri, işin dağıtımı ve yapılması ile ilgili konularda çözülmesi mümkün olmayan uyuşmazlıklar çıkardıkları yerlere öncelik verilecektir. Diğer yerlerde ise; kooperatif yetkilileri ve orman köylüleri ile ön görüşme yapılarak izinleri alınacaktır. Yangında zarar gören ağaçların üretiminde de kanuni haklar verilmeyeceğinden, bu alanlarda dikili ağaç satışına konu olabileceği dikkate alınacaktır. Ancak bu hususlar işletme müdürü ve işletme şefi ile kooperatif yetkilileri veya orman köylüsünü temsilen muhtar ve ihtiyar heyetince düzenlenecek bir tutanak imzalanarak ihale dosyasına konulacaktır.

Dikili satış fiyatının belirlenmesi için yapılan diğer işlemlere bakıldığında;

a) Verim Yüzdesi Tespiti

İhaleye konu bölme veya bölmeceği en iyi şekilde temsil eden ağaçların her ağaç cinsi için ayrı ayrı standardizasyon esaslarına göre üretimi yapılarak en verimli şekilde değerlendirilmesi sağlanacaktır. Kesilen ağaçlardan elde edilen ürün çeşitlerinin miktarı (ölçü birimi m³ olanlar ile ster olanlar) kesilen ağaçların D.K.G.H.'ne oranlanarak her cins ve ürün çeşitleri itibariyle verim yüzdesi tespit edilecektir.

b) Muhammen Bedel Tespiti

Üretilecek ürün cins ve çeşitlerinin son açık artırmalı satış ortalama fiyatlarından; kesim, sürütme, yükleme, taşıma birim fiyatlarının toplamı ile bu toplamın % 10'u oranındaki istihkak fazlaları tutarı düşülecektir. Ayrıca satış depolarında istif işi ile tasnif ve depolama işleri yapılmayacağından bunlara ait bütçe ile verilen birim fiyatlar da açık artırmalı satış fiyatından düşüldükten sonra bulunan TL/m³ değerleri verim yüzdeleri ile çarpılarak, bu suretle üretilecek her cins ve ürün çeşidi için bulunan değerler toplanarak 1 m³ DKGH'deki ağacın muhammen bedeli tespit edilmiş olacaktır (OGM, 2007).

3. Özelliği gereği tahsisen satılan ve açık artırmaya konu olmayan ürünler için, açık artırmalı ortalama satış fiyatı, tahsis fiyatı olarak kabul edilecek, ancak bu ürünlerden de açık artırma ile satılanlar var ise açık artırma fiyatları dikkate alınarak bunlardan yukarıda belirtilen üretim birim fiyatları düşüldükten sonra muhammen bedel tespiti yapılacaktır.

4. Muhammen bedeller, işletme alım satım komisyonu tarafından tespit edilerek onay için bölge müdürlüğüne gönderilecektir.

5. Açık artırmalı satış ortalama fiyatlarından düşülecek üretim birim fiyatları, Asli orman ürünlerinin üretim işlerine ait tebliğe göre tespit edilecek, üretim işleri erken üretim döneminde yapılıyor ise bu birim fiyatlara erken üretim primleri de eklenecektir.

6. İhaleyi kazanan alıcının dilediği boyutlarda üretim yapma hakkı olduğu bilinerek onun istediği boyutlarda ürünler elde edilmesine izin verilecek, üretilen ürünler 288 Sayılı Tebliğ'de açıklandığı şekilde ölçülecek, işaretlenecek, damgalanacak ve kayıtlara alınacak, mevcut nakliye tezkeresi ile imrarat nakliye tezkereleri de bu gerçek ölçü ve kayıtlara göre düzenlenecektir.

7. İşletme müdürlüklerince ihalenin onayından sonra ihale konusu ve maliyeti hakkında ilgili Sosyal Sigortalar Kurumuna bilgi verilecektir. (Orman Genel Müdürlüğün'ün çeşitli talimatları ile belirlenen esaslara göre hareket edilecektir.) (05.05.2003 gün ve B.18.1.OGM.0.00.04.02.DAS.00/199 sayılı OGM emri gereğince işlem yapılmaktadır.)

8. İhaleye konu alanın ve etrafının orman teşkilatı yetkili ve görevlileri tarafından titizlikle kontrolü ve denetimi sağlanacak, ihale edilen dikili ağaçlar dışında ağaç kesilmesine meydan verilmemesi için gerekli bütün önlemler alınacaktır.

9. T.S. 3626 Ormanların Kabuk Böceklerine Karşı Korunması Kuralları Standardına göre kabuk böceklerinin Kasım-Mart döneminde hareketli olmadıkları dikkate alınarak bu dönemde üretilen ibrelilerde kabukların soyulup soyulmayacağı önceden kararlaştırılacak ve satış sözleşmesinin 17. Maddesi buna göre düzenlenecektir.

10. Dikili ağaç satışına konu edilecek alanlarda dikili ağaç damgalarının yapılması, ihale ile ilgili belgenin tamamlanması, ihale ilanı için geçecek süre, tensil(gençleştirme) sahalarında çimlenme döneminden önce sahaların boşaltılması, ölü örtü inceltmesi yapılacaksa bu iş için geçecek süre v.b. göz önünde bulundurulacak, ihale öncesi gerekli hazırlıklar hızla yapılacak ve üretimin amacına uygun olarak gerçekleştirilmesi sağlanacaktır. İhale ile ilgili diğer şartlar ve ihale edildikten sonra düzenlenmesi gereken şartname de tüm ayrıntılar bulunmaktadır.

1.4.2.1.2. Tahsisli Dikili Ağaç Satışları

Gültekin ve Çar(2008) çalışmasında verim yüzdesinin hesaplanmasına kadar, açık artırma ile dikili ağaç satışı yöntemiyle aynı olan bu yöntem, dikili fiyatının belirlenmesinde farklılık göstermektedir. Bu farklılığı açıklamak gerekirse; açık artırmalı dikili ağaç satışı yönteminde fiyat protokolündeki muhammen bedel kullanılırken, tahsisli dikili ağaç satışı yönteminde üretilecek ürün cins ve türlerinin son açık artırmalı satış fiyatları esas alınmaktadır. Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından hazırlanan 6521 sayılı

tamime göre, ülkemizde tahsisen dikili ağaç satışı aşağıdaki belirtilen esaslara göre yapılmaktadır: 6831 sayılı Orman Kanununun 2896 Sayılı Kanunla değişik 30. Maddesine istinaden çıkartılan ve 05.07.1998 gün 23393 Sayılı T.C. Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 98/11303 Sayılı “Orman Ürünlerinin Tahsisli Satışları Hakkında Esaslar” başlıklı Bakanlar Kurulu Kararı Gereğince; “amenajman ve silvikültür planlarına göre ormanlardan çıkarılacak dikili ağaçlar, sınırları içerisinde devlet ormanı bulunan köylerde ve nüfusu 2500’den aşağı olan kasabalarda, köy ve belediye tüzel kişilikleri ile köylerdeki gerçek kişilere ve 6521 Sayılı Orman Genel Müdürlüğü Genelgesi ile de işletme müdürlüklerince yıllık toplam 5000 m³’e kadar direkt, 5000 m³’ten fazla olan miktarlarda ise Orman Genel Müdürlüğü’nün tahsisli dikili ağaç satış onayı ile tahsisli dikili ağaç satışı yapılabilecektir.”

Verim yüzdesi ve muhammen bedel tespitleri için 6521 Sayılı Tamim gereğince yapılan işlemler aynen uygulanacaktır.

1.4.2.2. Alivrelili Satışlar

Gerçekte ürün henüz işlenmeden ve ormanda dikili halde iken, ancak sanki ürün işlenmiş ve en son depodaymış gibi yapılan satıştır. Fiyat açık artırmalı satış yöntemi ile belirlenir. Buna göre,orman işletmeleri programlarını dikkate alarak o yıl üretilecek mal miktarını, kalite sınıfını, teslim zamanını ve yerini ilan eder. Alıcılarda kendi kapasitelerini dikkate alarak ve koşulları yerine getirerek ihaleye katılır. Açık artırma ile mal ihale edildikten sonra, orman işletmesi sözleşmede belirtilen esaslara göre malı işleyerek, alıcıya teslim eder. İşleme, taşıma işleri ve üretim masrafları satıcıya aittir. Alivrelili satış, bir satış yöntemi olmayıp, satışın zamanı ile ilgili bir uygulamadır.(Daşdemir 2011)

Kayın ve Gürgen odununun özellikleri göz önünde bulundurularak; nitelik kaybına uğramadan ve zamanında değerlendirilmesi için ürünler, açık artırmalı satışlar veya alivrelili satışlar şeklinde satılmaktadır. Ürünlerin piyasaya taze olarak sunulması, açık artırmalı satış ihale hazırlık süresinin kısaltılması suretiyle değer kaybının önlenmesi, işletmenin nakit dolaşımının hızlandırılması, kabuk böceği tehlikesi olan yerlerde ürünlerin biran önce satılması için satış ilanları toplu olarak da yapılabilir. Bu satış şekline de alivrelili satışlar denilmektedir (Anonim, 2009).

2. YAPILAN ÇALIŞMALAR

2.1. Materyal

Araştırma alanı seçiminde çalışma bölgesinden tez konusuna ilişkin üretim yöntemlerinin hepsinin varolmasının yanında, yoğun ormancılık faaliyetleri ile araştırma sahası maliyet verileri etkili olmuştur. Bu kapsamda konu ile ilgili çalışmada Borçka Orman İşletme Müdürlüğünden alınan yıllık üretim plan cetvelleri ve Başköy Orman İşletme Şefliği'ne ait dikili olarak üretime verilmiş yirmi bölmeden üçü olan 173/c, 158 ve 78 nolu bölmelerin dikili olarak verilen satış fiyatları ve depo istihkak(hakediş) fiyatlarından yararlanılmıştır.. Başköy Orman İşletme Şefliğinde 2012 yılı içinde 20 farklı bölmede üretim dikili satış yöntemi ile gerçekleşmiştir. Çalışma kapsamında belirlenen 78,158 ve 173 nolu bölmeler saf meşcerelere sahip olmalarının yanında depo fiyatlarının belirlenmesinde de diğer bölmelere göre farklılıklar göstermelerinden dolayı seçilmişlerdir.

2.1.1. Araştırma Alanı

Çalışmanın yapıldığı Borçka Orman İşletme Müdürlüğü 82.429,3 ha ormanlık alana sahiptir. Bu alan Artvin Orman Bölge Müdürlüğü'nün orman varlığı alanının %21,1'ine karşılık gelmektedir. Verilerin kullanıldığı Başköy Orman İşletme Şefliği de Murgul ilçe sınırlarında olup ormanlık alanı 6.160,4 hektardır.

Borçka Orman İşletme Müdürlüğü şekil 3 ve 4 'te ve Başköy Orman İşletme Şefliği Şekil 5' te ve Başköy Orman İşletme Şefliğine ait olan 78, 158 ve 173/c no'lu bölmeler Şekil 6'da Orman Genel Müdürlüğünün yangın takip sisteminden yararlanılarak verilmiştir.

2.1.2. Borçka Devlet Orman İşletmesine Ait Genel Bilgiler

Borçka'da Artvin Orman Bölge Müdürlüğü (AOBM)'den alınan 2011 yılı verilerine göre 31. madde¹¹ orman köyü sayısı 24 olup toplam nüfus 11.576, 32. madde köyü sayısı 6 olup toplam nüfusu da 4.953'tür. Murgul'da ise 31. Madde köyleri 16 olup toplam nüfus 4.318 'dir. Murgul'da 32.madde köyü bulunmamaktadır. Borçka Orman İşletme Müdürlüğü sınırları içerisinde bulunan doğal bitki örtüsü Ladin, Kayın, Köknar, kızılâğaç, Meşe, Kestane, Gürgen ağaçlarından oluşmaktadır. Borçka ve Murgul halkının çoğunluğunun orman köylüsü olması nedeniyle, halkın geçim kaynakları arasında ormanlardan elde edilen gelir öne çıkmaktadır. Ormanlara olan bu ilgi her ne kadar alternatif iş imkanları ortaya çıksada Başköy ve Balcı gibi orman köylerinde önemini korumaktadır.

Borçka Orman İşletmesi alanı içerisinde bulunan 31. ve 32. madde köyleri Tablo 1 ve Tablo 2'de, Araştırma alanının konumunu gösteren haritalar Şekil 3,4,5,6'da verilmiştir.

¹¹ 31. madde; 6831 sayılı Orman Kanununun 31. maddesinde, "Mülki hudutları içinde verimli Devlet ormanı bulunan köylerde köy nüfusuna kayıtlı ve köyde devamlı oturan ihtiyaç sahibi hane reisleri ile köy halkının müşterek ihtiyacı olan yapacak emval bu ormanlar civarındaki istif veya satış istif yerlerinden tarife bedeli ile bir defaya mahsus olmak üzere verilir" denilmektedir

¹² 32. Madde : Mülki hudutları içinde verimsiz Devlet ormanı bulunan köylerde, köy nüfusuna kayıtlı ve köyde devamlı oturan hane reisleri ile, hudutları içinde verimli Devlet ormanı bulunan ve nüfusu 2500'den aşağı olan kasabaların muhtaç halkına kendi ihtiyaçlarına sarf etmeleri şartıyla yapacakları ev, ahır samanlık, kümes ve ambar ihtiyaçları için bir defaya mahsus; okul, camii, köy yolu köprüsü köy konağı gibi müşterek ihtiyaçları içinde ihtiyaç hallerinde olmak üzere, en yakın satış istif ''yerlerinden maliyet bedelinin üçte biri yapacak emval verilir.

Tablo1. Borçka İlçesi'nin 31. ve 32. madde köyleri

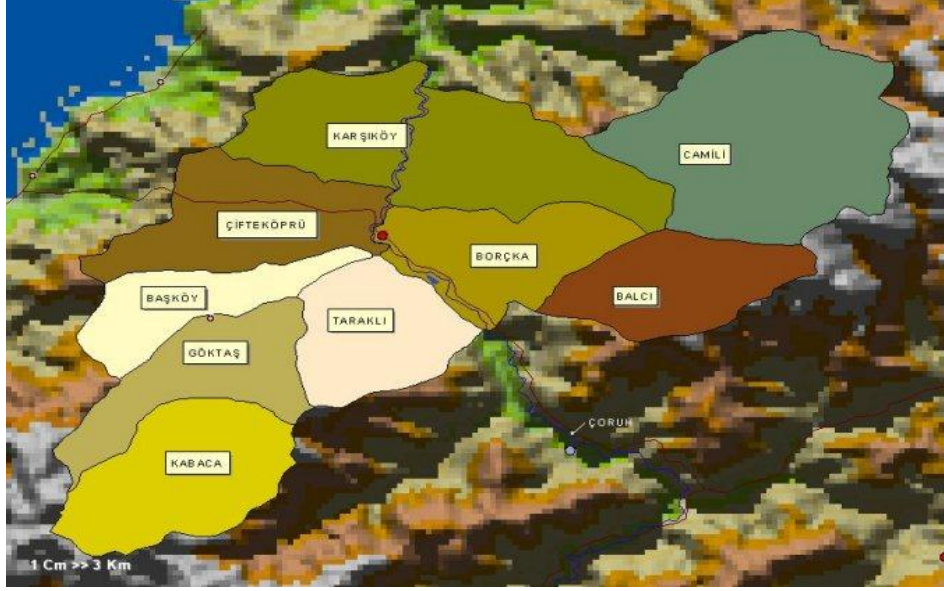
İlçesi		BORÇKA			
31. Madde Kapsamına Giren			32 Madde Kapsamına Giren		
Sıra No	Köyün Adı	Nüfusu	Sıra No	Köy ve Beldenin Adı	Nüfusu
1	Camili	271	1	Güneşli	482
2	Düzenli	347	2	Güreşen	1.898
3	Efeler	267	3	Karşıköy	1.660
4	Kayalar	87	4	Kayadibi	166
5	Maralköy	379	5	Şerefiye	334
6	Uğurköy	259	6	Fındıklı	413
7	Aralık	514			
8	Atanoğlu	434			
9	Cavuslu	475			
10	Çaylı	657			
11	Güzelyurt	330			
12	Muratlı	715			
13	Yeşilköy	127			
14	Balcı	532			
15	Cifteköprü	544			
16	Demirciler	1.021			
17	KaleKöy	470			
13	Düzköy	989			
19	Kaynarca	875			
20	Adagül	366			
21	Alaca	577			
22	Arkaköy	672			
23	İbrikli	450			
24	Örücüler	215			
TOPLAM		11.576			4.953

Tablo 2. Murgul İlçesi'nin 31. ve 32. madde köyleri

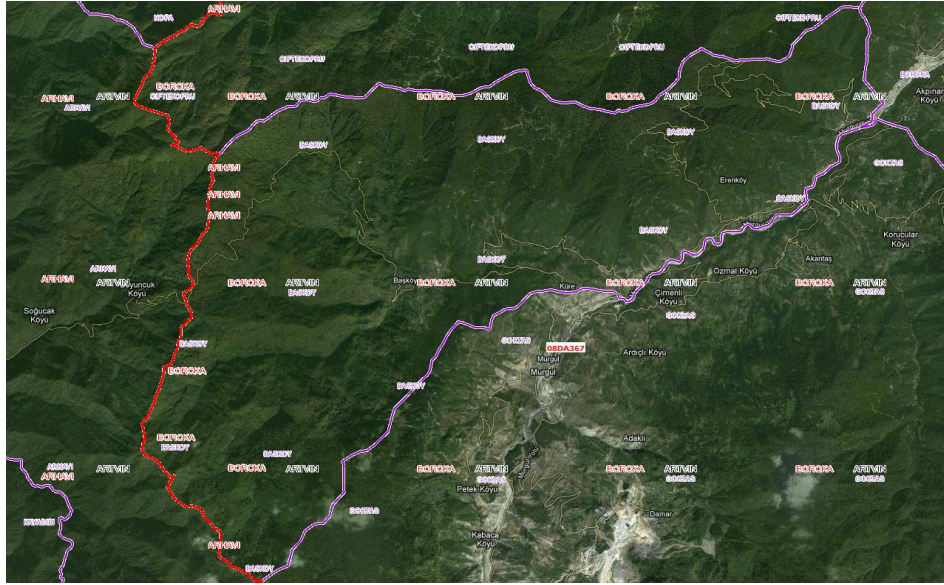
İlçesi		MURGUL			
31. Madde Kapsamına Giren			32. Madde Kapsamına Giren		
Sıra No	Köyün Adı	Nüfusu	Sıra No	Köy ve Beldenin Adı	Nüfusu
1	Başköy	321			
2	Erenköy	293			
3	Civan	283			
4	Küre	87			
5	Petek	195			
6	Özmal	265			
7	Ardıçlı	113			
8	Çimenli	182			
9	Kabaca	140			
10	Akantaş	286			
11	Sülüklü	359			
12	Anbarlı	468			
13	Avcılar	167			
14	Korucular	319			
15	Taraklı	433			
16	Zorlu	407			
TOPLAM		4.318			

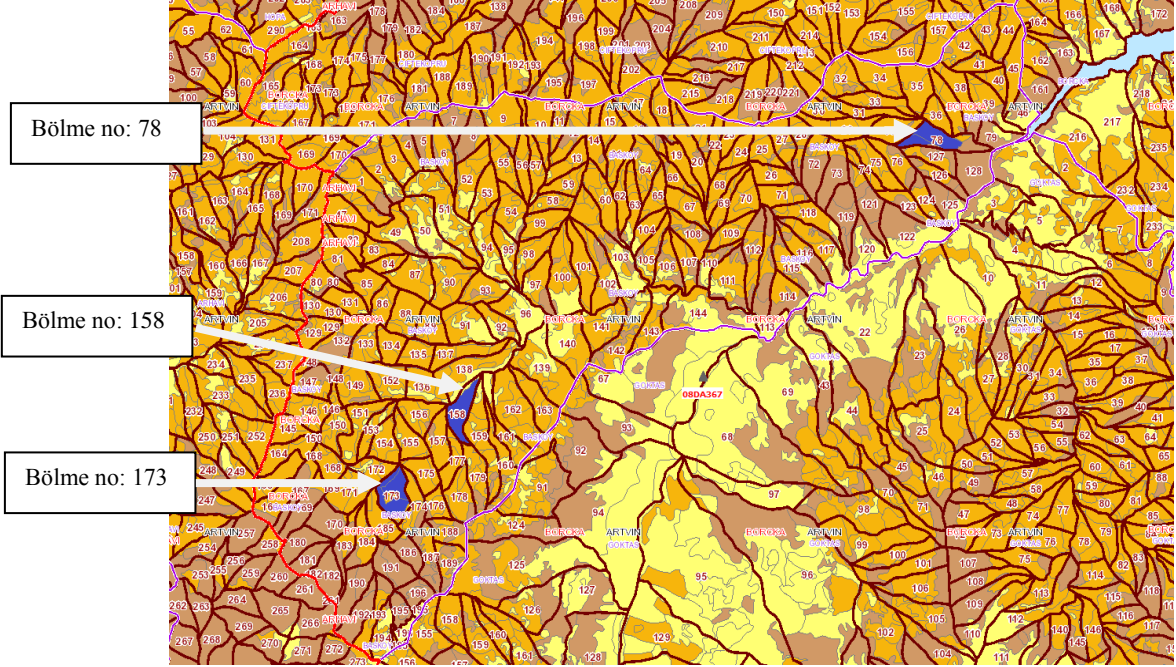
Şekil 3. Araştırma alanı (Artvin Orman Bölge Müdürlüğü Sınır Haritası) (URL-6)

Şekil 4. Araştırma alanının konumu (Borçka Orman İşletme Müdürlüğü Sınır Haritası), (URL-6)

Şekil 5. Başköy Orman İşletme Şefliği uydu karma haritası (URL-6)

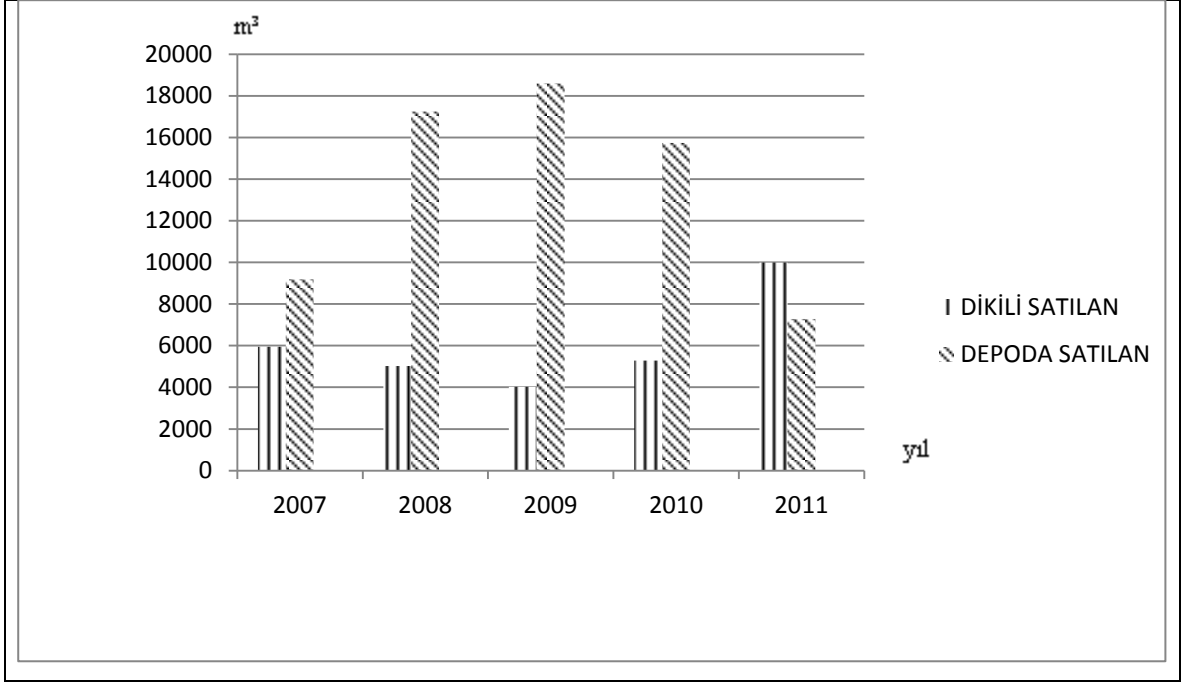
Şekil 6. Başköy Orman İşletme Şefliğine ait 78, 158 ve 173 nolu bölmeler (URL-6)

2.1.3. Borçka Orman İşletme Müdürlüğüne Ait Orman Ürünleri Satış Verileri

2011 yılı içinde Borçka Orman işletme Müdürlüğü'nün (Artvin OBM, 2011) endüstriyel odun üretimi 11.067 m^3 olup Artvin OBM'nin toplam üretiminin %11,5'ini oluşturmaktadır. 2011 yılına ait yakacak odun üretimi ise 5.350 ster olup Artvin OBM'nin toplam yakacak odun üretiminin %24,5'ini oluşturmaktadır.

Artvin Orman Bölge Müdürlüğü'nün kayıtlarına göre son 5 yıl içinde Borçka Orman İşletme Müdürlüğü içinde gerçekleşen dikili ve depo da satılan ürünlerin grafiği Şekil 7'de verilmiştir.

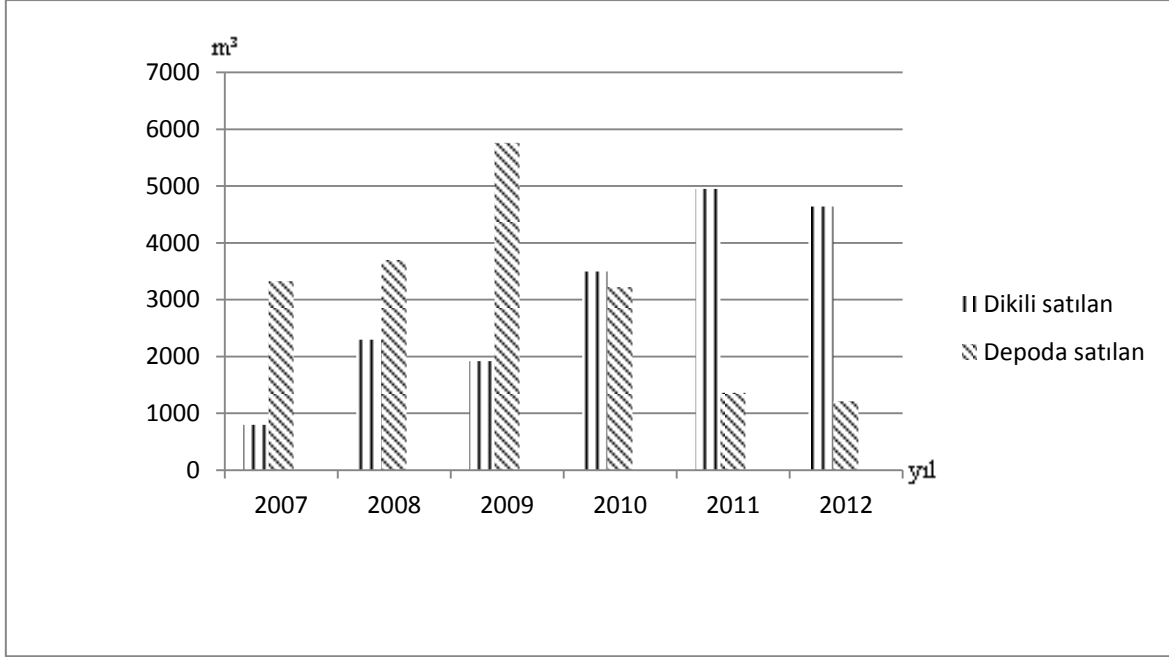

Şekil 7. BOİM’de Depoda ve dikili olarak satılan emvallerin yıllara göre dağılımı

Türkiye genelinde son yıllarda orman ürünleri üretiminde sürekli bir artışın olmasına karşın Borçka Orman İşletme Müdürlüğü’nde üretim miktarlarında son beş yıl içinde önemli değişiklikler olmamıştır. Ancak üretime verilme tekniklerinde belirgin dalgalanmaların olduğu gözükmektedir. Öyle ki BOİM’den alınan kayıtlara göre 2007 yılında Borçka da dikili olarak üretime verilen miktar 5.949 m^3 iken 2011 yılında 9.993 m^3 ’e çıkarak bir anlamda dikili satışların ülkemizde yaygınlaşmasının sağlanması politikasının Borçka Orman İşletme Müdürlüğü’nde de uygulandığı görülmektedir. Ancak yıllar içinde dikili ağaç satışı miktarlarında azalma ve artışların yaşanması dikili satış yönteminin hala tam olarak oturmadığının bir göstergesi olarak kabul edilebilir. Nitekim dönemin teknik elemanları bu uygulamayı 2007 yılından 2009 yılına kadar azaltarak, 2009’dan 2011 yılına doğru artırarak uygulamışlardır. Depo satışlarında ise yıllar içinde önce belirgin bir artış olsa da son iki yılda önemli bir düşüş yaşanarak dikili olarak üretime verilen miktarın da gerisinde kaldığı görülmektedir. Bunların nedenleri olarak vatandaşların kendilerine daha avantajlı alternatif işler bularak giderek ormanda çalışmaktan kendilerini soyutlamaları ve köylünün köye yakın yerlerde orman üretimine izin vermemesi olarak açıklanabilir. Dolayısıyla işgücünün azalmasıyla Borçka Orman İşletme Müdürlüğü’nde depo satışları yerini dikili satışlara bırakmıştır.

Araştırma kapsamında ele alınan bölmelerin bulunduğu Başköy Orman İşletme Şefliği'nin yıllara göre dikili ve depo üretim rakamlarının değişim grafiği Şekil 8'de verilmiştir.

Şekil 8. Başköy Orman İşletme Şefliği'nin yıllara göre üretime verdiği dikili satılan ve depoda satılan orman emvallerinin değişimi

Başköy Orman İşletme Şefliğinde 2007 yılında depo ağırlıklı ürün üretimi gerçekleşirken; yıllar içinde depo üretimi azalarak yerini dikili satış usulü üretime bırakarakmıştır. Ancak bu azalmanın sebebi bölgedeki iş gücü kaybı ve sosyal sıkıntılardan çok OGM 'nin dikili satışları tüm ülke geneline yayma politikasının bir sonucu olarak görülmektedir. Nitekim Başköy Bölgesi Borçka Orman İşletme Müdürlüğü içinde en fazla iş gücüne sahip olan işletme şefliği olup işletme müdürlüğüne emval üretiminde en fazla katkıyı yapan şefliktir.

2.2. Yöntem

2.2.1. Verilerin Toplanması

Araştırmayı iki aşamaya ayırarak öncelikle Borçka Orman İşletme Müdürlüğüne bağlı Başköy Orman İşletme Şefliğinde 2012 yılında dikili olarak üretime verilen 78, 158 ve 173/c nolu bölmelerinin kesme, sürütme, yükleme ve taşıma (vahidi fiyatları) bedelleri güncel, nesnel ve doğru bir şekilde belirlenmiştir. Ardından depoya gelen bu emvallerin satışından elde edilen gelirle Borçka Orman İşletme Müdürlüğüne ait 2012 yılı birim fiyat (kesme, sürütme, yükleme, taşıma) ve Borçka Orman İşletme Müdürlüğünden alınan 2012 yılı genel üretim giderleri cetvelinden yararlanılarak ortalama depo giderleri (istif, tasnif ve ölçme) sonucundan hesaplanan net gelir bulunmuştur. Son olarak da bölme bazında hesaplanan net gelir ile dikili olarak elde edilen gelir karşılaştırılarak bu iki satış yönteminin ekonomik olarak değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

İkinci araştırılan konu ise AOB'den alınan ve 2007-2011 yılları arasındaki fiili satış durumu cetveli ve üretim giderleri gerçekleşmesi cetveli kullanılarak Borçka Orman İşletme Müdürlüğü'nün son beş yıl içinde depo ve dikili satışlarından elde etmiş olduğu kâr oranlarının m³ bazında karşılaştırarak konunun ekonomik yönden irdelenmesi amaçlanmıştır.

2.2.2. Verilerin Değerlendirilmesi

2.2.2.1. Başköy Şefliği Örnek Bölmeleri

Başköy Orman İşletme Şefliği'nde dikili olarak satılan 78 nolu Bölmede Kestane ürünü, 158 nolu bölmede ladin ürünü ve 173/c nolu bölmede Kayın ürününün depoya geliş fiyatları (vahidi fiyatları) belirlenmiştir. Ardından depoda istif, tasnif ve ölçme masrafları hesaplanmıştır. Daha sonrada depoda bu emvallerin satışından elde edilen gelir hesaplanarak kâr/zarar hesabı yapılmıştır.

2.2.2.1.1. Vahidi Fiyat Belirlemede Kullanılan Faktörler

a- Eğim grupları: Vahidi fiyat belirlemede eğim grupları 4'e ayrılmaktadır. Bunları (0- 30), (30-60), (60-100) ve (+100) olarak sınıflandırılmıştır. Arazinin durumuna göre bu eğimler, ilgili teknik eleman tarafından tespit edilmektedir.

b- Sürütme mesafeleri: Sürütme mesafeleri damga yapılan bölme içindeki ağaç topluluklarının en yakın yola olan ortalama mesafesi olarak hesaplanır. Sürütme mesafelerinde ele alınan kriterler ise sapan bağlama birim fiyatı, hayvan gücünden yararlanma birim fiyatı ve kira bedelidir. Bölmelerde Hayvan Birim Maliyeti (HBM) kullanılmaktadır.

c-Taşıma : Taşımada emvallerin orman içi istif yerinden belirlenen orman deposuna kadar yol uzunluğunun km cinsinden hesaplanmasıdır. Taşımada yol türleri ham yol, stabilize yol ve asfalt yol olmak üzere 3 gruba ayrılmaktadır. Ayrıca taşımada yolda harcanan güç zamanı da özellikle ham yolların yapısına göre ilgili teknik elemanca uygun görüldüğünde kullanılmaktadır.

d- Diri Örtü Katsayısı: Diri örtü katsayısı damga yapılan bölmelerde diri örtünün yoğunluğuna göre (%0 ila %20) fiyat belirlemede kullanılan kriterdir. Bu kriterlerle birlikte bölmenin ne kadar vahidi fiyatı olacağını yani istihsalciye ödenecek olan kesme, sürütme, yükleme ve taşıma fiyatlarını tespit etmek için kullanılmaktadır.

2.2.2.1.2. Depodaki Maliyet Giderleri

a- Ölçme: Depoya gelen emvallerin depo memurunun kontrolünde depo çalışanları tarafından ölçülerek istihkak ödenmesi için geçerli miktar belirlenmesi işidir.

b- Tasnif: Depoya gelen emvallerin kalitesine göre ayrılarak sınıflandırılması işlemidir.

c- İstif: Depodaki emvallerin tasnifinin yapılmasından sonra makineler yardımıyla emvallerin sınıflandırılarak istife alınması işlemidir. Borçka Orman İşletme Müdürlüğü tasnif ve istif işlerinde kullandığı makinaları kiralık olarak kullanmaktadır.

2.2.2.1.3. Dikili Satış Geliri ve Depo Satış Gelirlerinin Hesaplanması

Araştırmaya konu olan ve dikili olarak satılan 78, 158 ve 173/c nolu bölmelerin Borçka Orman İşletme Müdürlüğü'nden dikili satış tutarları alınmıştır. Ardından bölmelerin istihkak ve depo giderleri hesaplanarak açık artırmayla satış üzerinden elde edilen gelirden çıkarılarak bu emvallerden elde edilen kâr hesaplanmıştır. Sonuç olarak da araştırmaya konu olan bu üç farklı türdeki bölmenin dikili ve depo satış gelirleri karşılaştırılarak konuyu Orman idaresi ve köylüsü açısından ekonomik değerlendirmesi yapılmıştır.

2.2.2.2. Borçka Orman İşletme Müdürlüğü 2007-2011 Yıllarında Yapılan Emval Satış Verileri

Bu değerlendirmeler Borçka Orman İşletme Müdürlüğü'nün 2007-2011 yıllarında yapılan ve yıllık bilanço cetvellerinden yararlanılarak dikili satışlardan ve depo satışlarından elde edilen gelirler karşılaştırılmıştır. Bu değerlendirmeyi yaparken kullanılan yöntem emvallerden m³ başına elde edilen gelir hesaplanarak yapılmıştır. Ardından işletme müdürlüğü bazında dikili ve açık artırmalı depo satışları idare açısından ekonomik olarak değerlendirilmiştir.

3. BULGULAR

Dikili ve Depo satışlarının ekonomik yönden karşılaştırılmasını amaçlayan bu çalışma kapsamında Borçka Orman İşletme Müdürlüğü bünyesinde faaliyet gösteren Başköy Orman İşletme Şefliğine ait 2007-2011 yılları dikili satış geliri ve depo satışı net geliriyle birlikte Borçka OİM'deki m³'te dikili satış geliri ve depo satışı net gelirineline ilişkin bulgular aşağıda verilmiştir.

3.1. Başköy Orman İşletme Şefliği 78 nolu Bölme

Borçka Orman İşletme Müdürlüğü kayıtlarına göre Başköy Orman İşletme şefliğinde 2012 yılında 78 nolu bölme de 102.967 m³ kestane dikili olarak satılmıştır. Kestane için 107,00 TL muhammen bedeli belirlenerek 11.017,47 TL gelir elde edilmiştir.

Başköy Orman İşletme Şefliğinde 78 nolu bölmede kesilen deneme ağaçları neticesinde, bölme de deneme ağacı verim yüzdesi tespit tutanağı cetveli kullanılarak bölmenin %98,34 verim yüzdesiyle çalıştığı ve bölmeden 102,967 m³'ten 101,257 m³ emval elde edileceği belirlenmiştir. Ardından tespit edilen verim yüzdesinin açık artırmalı maliyet ve muhammen bedel tespit tutanağı cetveline yansıtılarak 78 nolu bölme için muhammen bedel tespit edilmiştir.

Tablo 3.78 no'lu bölme için deneme ağacı verim yüzdesi tespit tutanağı cetveli

Elde Edilen Örün Cinsi ve Nevisi	Deneme Ağaçlarından Elde Edilen Ürünlerin		Çıkması Öngörülen Toplam Ürün Miktarı (m ³)
	Hacmi (m ³)	Verim yüzdesi	
1	2	3	4
3.S.U.B. Kestane Tomruk	12,300	40,23	41,424
3 S.N.B. Kestane Tomruk	8,440	27,61	28,429
3S.K.B Kestane Tomruk	0,377	1,23	1,266
Kestane Sanayi Odunu	0,725	2,37	2,440
Yapraklı Lif Yonga Odunu	8,225	26,90	27,698
TOPLAM	30,067	98,34	101,257

Kaynak : Borçka Orman İşletme Müdürlüğü, 2012

78 nolu bölme için dikili satışlara konu olacak ürün için maliyet ve muhammen bedeller İşletme Müdürlüğü kayıtlarından alınarak Tablo 10'da gösterilmiştir.

Tablo 4. 78 no'lu bölme için açık artırmalı dikili ağaç satışı maliyet ve muhammen bedel tespit tutanağı

İşletmesi		: Borçka	Bölme no: 78		
Şefliği		: Başköy	Ağaç Cinsi: Kestane		
Serisi		: Başköy	DKGH (m ³): 102,967		
Sıra No	ÜRÜN CİNSİ	Tevzi Masrafı (TL/m ³)	Ölçme ve Değerlendirme Giderleri (TL/m ³)	D.K.G.H.'de Elde Edilecek Verim Oranı (%)	Verim yüzdesine göre hesaplanmış Tevzi masrafı ve fiili masraf Toplam ((2+3)*4/ 100) TL/m ³
	1	2	3	4	5
1	3.S.U.B. Kestane Tomruk	130,00	0,38	40,23	52,45
2	3.S.N.B. Kestane Tomruk	120,00	0,38	27,61	33,24
3	3.S.K.B. Kestane Tomruk	108,00	0,38	1,23	1,33
4	Kestane Sanayi Odunu	90,00	0,38	2,37	2,14
5	Yapraklı Lif Yonga Odunu	45,71		26,90	12,30
6					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21	Dikili ağaç tevzi masrafı ve fiili masraf toplamı				101,46
22	Tarife bedeli				1,00
23	Satış masrafı				0,15
24	Orman imar giderleri (21+22+23)*0,03				3,08
25	Maliyet bedeli (21+22+23+24)				105,69
26	Muhammen bedel				107,00
27	Son maliyet bedeli üzerinden yapılan artırım oranı %: ((muhammen bedel- Maliyet bedeli)/Maliyet bedeli)				0,3

Kaynak : Borçka Orman İşletme Müdürlüğü, 2012

Dikili olarak satılan 78 nolu bölmeden çıkan emvallerin vahidi fiyatla üretime verildiği varsayıldığında; depo vahidi fiyatı belirlemek için OGM'nin vahidi fiyat kriter giriş cetvelinden yararlanılarak kesme, sürütme, yükleme ve taşıma maliyetleri belirlenmiştir. Ardından dikili olarak satılmış olan 78 nolu bölmenin verim yüzdesi miktarı olan 101.257 m³ kestane'den çıkan emvallerin istihkak, istif, tasnif ve ölçme giderleri hesaplanarak belirlenmiştir. Son olarak da 78 nolu bölmeden çıkan emvallerin Borçka Orman İşletme Müdürlüğüne ait 2012 yılı tür bazında ortalama satış fiyatlarından yararlanılarak 78 nolu bölmeden çıkan emvallerin depo satış gelirleri hesaplanmıştır.

Tablo 5. 78 no'lu bölme için kriter giriş cetveli

	KESME	SÜRÜTME	TAŞIMA	YÜKLEME	TOPLAM
YAPRAKLI	7,39	62,68	28,85	5,12	104,04
İBRELİ	0,00	0,00	21,27	3,42	24,69

EĞİM GRUPLARI	TERS SÜRÜTME KATSAYISI	SÜRÜTME	TAŞIMA
0-30 EĞİM GRUBU	1 1,45 3,56	Sürt.Msf 120	Ham Yol 7,900
30-60 EĞİM GRUBU		S. Dölmü H.B.M. Kıra Bed	STB Yol 0,000
60-100 EĞİM GRUBU			ASF Yol 11,500
+100 EĞİM GRUBU	%0		Güç.Zam 0%

	Kesme	Sürütme	Taşıma
İşe Başlama Tarihi	.../.../2012	.../.../2012	.../.../2012
İşi Bitirme Tarihi	.../.../2012	.../.../2012	.../.../2012
Vah. Fiyat. Kar. Tar	22.12.2011	22.12.2011	22.12.2011
Vah. Fiyat. Kar. Nos	22.12.2011	22.12.2011	22.12.2011
Fiyat Tespit Tarihi	22.12.2011		

İŞLETME ŞEFLİĞİ	Başköy
BÖLME NO	78
BÖLMENİN EĞİMİ	90
ŞEFİN ADI	Ahmet İlyas YENİ
ÜNVANI	Başköy Orman İşletme Şefi
KESİM YILI	2012

Eğim grubu : 60-100

Ters sürütme katsayısı : 3.56 H.B.M.

Sürütme mesafesi : 120 m

Ham Yol : 7.900 m

Asfalt yol : 11.500 m

Diri örtü katsayısı : Bürokratik işlemlerin uzun sürmesi nedeniyle kullanılmamıştır.

Kaynak : Borçka Orman İşletme Müdürlüğü, 2012

Tablo 6. 78 no'lu bölme için Vahidi fiyat ilan cetveli

İLAN				
İŞİN ADI	ÜRÜN CİNSİ			
	Tomruk Kağıt. Tom. Yuv. San	Yakacak Odun	İnce Sanayi Od.	Lif Yonga Od.
	(m ³)	(Ster)	(Ster)	(Ster)
Kesme	7,39	4,06	5,17	4,80
Sürütme	62,68	34,47	43,88	40,74
Yükleme	5,12	2,82	2,82	2,82
Taşıma	28,85	12,98	12,98	12,9 8
Toplam	104,04	54,34	64,85	61,34

Kaynak : Borçka Orman İşletme Müdürlüğü, 2012

Tablo 7. 78 no'lu bölmede depo giderleri toplamı

Ürün Cinsi	m ³ Miktarı	İstihkak m ³ Fiyatı TL	İstif TL.	Tasnif TL	Ölçme TL	Tutarı TL
3.S.U.B.KES.TOMRUK	41.424	104,04	5,033	0,202	0,357	4.541,396
3.S.N.B.KES.TOMRUK	28.429	104,34	5,033	0,202	0,357	3.125,256
3.S.K.B.KES.TOMRUK	1.266	104,34	5,033	0,202	0,357	139,174
KESTANE SAN. OD.	2.440	64,85	4,97	0,208	0,363	171,754
YAPRAKLI LİF YONGA	27.698	61,34	2,74			1.774,888
TOPLAM	101.257	9.182,668	445,991	14,873	26,278	9.752,467

Kaynak : Borçka Orman İşletme Müdürlüğü, 2012

Tablo 8. 78 no'lu bölmede depo gelirleri toplamı

Ürün Cinsi	Ortalama m ³ Fiyatı TL	m ³ Miktarı	Tutarı TL
3.S.U.B.KES.TOMRUK	259,00	41.424	10.728,816
3.S.N.B.KES.TOMRUK	265,00	28.429	7.533,685
3.S.K.B.KES.TOMRUK	257,00	1,266	325,362
KESTANE SAN. OD.	163,00	2.440	397,72
YAPRAKLI LİF YONGA	75,00	27.698	2.077,35
TOPLAM		101.257 m3	21.062,933

Kaynak : Borçka Orman İşletme Müdürlüğü, 2012

Değerlendirme sonucu = dikili satış tutarı –(depo satış geliri –depo satış gideri)
= 11.017,47 –(21.062,933 – 9.752,467)
= -292 ,996 TL

Kestane ağaç türü özellikle Borçka Orman İşletmesinde üretilip satılan en pahalı ağaç türü olarak göze çarpmaktadır.

Yapılan bu karşılaştırmaya göre; 78 nolu bölmede üretilen 102,967 m³ kestane dikili olarak satıldığında fiyatı 11.017,47 TL' dir. Bu ürün dikili değil de, depoya getirilip satılmış olsaydı 11.310,466 TL gelir elde edilecekti. Sonuçta sözkonusu ürünü dikili olarak değilde depoda satılmış olsaydı yaklaşık 293 TL daha fazla işletmeye gelir sağlanacaktı.

Aslında yapılan araştırmada bu kadar az bir farkın oluşu iki satış yönteminin hangisinin daha kârlı olduğu sorusunun cevabını bize matematiksel olarak ortaya koymasa da, verim yüzdesi yönünden vahidi fiyat sınırın ne kadar olması konusunda bizi aydınlatmaktadır. Öyle ki üretim yapılan bölmede vahidi fiyat belirleme kriterleri olan sürütme mesafesinin 120 m, eğim oranının (60-100) yol uzunluğunun asfaltta 11.900 m, ham yol da 7.900 m olduğu ve sürütmenin yalnız aşağıdan yukarıya doğru olduğu görülmüştür. Nitekim arazide yaptığımız değerlendirmelerde; sürütme mesafesinin 120 m 'den daha az, yol uzunluğunun 19.600 m'den daha az, eğim oranının daha az ve sürütme yönün hem yukarı hem aşağıya doğru olarak düşünülmüş olarak üretime verilmiş olsaydı vahidi fiyatın oldukça düşeceği, bununla beraberde depo satış net gelirinin dikili satış gelirine göre oldukça artmış olacağı görülmüş olacaktı.

3.2. Başköy Orman İşletme Şefliği 158 Bölme

Başköy Orman İşletme Şefliğinde Borçka Orman İşletme Müdürlüğü kayıtlarına göre 2012 yılı içinde 158 nolu bölmede 65,50 TL muhammen bedel ile 333,335 m³ Ladin ağacı dikili halde satılmış ve işletme bu satıştan 21.833,44 TL gelir elde etmiştir. Yine bu bölmeden kesilen deneme ağaçları sonucu verim yüzdesi %86,5 olarak belirlenmiş olup bu verim yüzdesiyle çıkarılacak emvalinde 297,147 m³ olduğu tespit edilmiştir. Ardından tespit edilen verim yüzdesini açık artırmalı maliyet ve muhammen bedel tespit tutanağı cetveline yansıtılarak 158 nolu bölme için muhammen bedel tespit edilmiştir.

Tablo 9. 158 no'lu bölme için deneme ağacı ve verim yüzdesi tespit tutanağı cetveli

Elde Edilen Ürün Cinsi Ve Nevisi	Deneme Ağaçlarından Elde Edilen Ürünlerin		Çıkması Öngörülen Toplam Ürün Miktarı (M3)
	Hacmi (m3)	Verim yüzdesi	
1	2	3	4
3.S.U.B. Kİ Kut. L Tomruk	9,299	23,6	93,752
3.S.N.B. Kİ Kut. L Tomruk	10,489	26,6	105,670
3.S.K.B. Kİ Kut. L Tomruk	0,254	0,6	2,384
3.S.K.B. Kİ Kut. Kn Tomruk	1,233	3,1	12,315
Ladin Sanayi Odunu	0,586	1,5	5,959
İbrelî Lif-Yonga Odunu	9,450	24,0	95,341
Yapraklı Lif-Yonga Odunu	2,800	7,1	28,205
TOPLAM	34,111	86,5	343,626

Kaynak : Borçka Orman İşletme Müdürlüğü, 2012

158 nolu bölme için dikili satışlara konu olacak ürün için maliyet ve muhammen bedeller İşletme Müdürlüğü kayıtlarından alınarak Tablo 10'da gösterilmiştir.

Tablo 10. 158 no'lu bölme için açık artırmalı dikili ağaç satışı maliyet ve muhammen bedel tespit tutanağı cetveli

Sıra No	ÜRÜN CİNSİ	Tevzi Masrafı (TL/m ³)	Ölçme ve Değerlendirme Giderleri (TL/m ³)	D.K.G.H.'ye Elde Edilecek Verim Oranı (%)	Verim yüzdesine göre hesaplanmış Tevzi masrafı ve fiili masraf Toplam ((2+3)*4/ 100) TL/m ³
1	2	3	4	5	
1	3S.U.B Kİ Kut. L Tomruk	105,00	0,38	23,6	24, 87
2	3.S.N.B. Kİ Kut L Tomruk	100,00	0,38	26,6	26,70
3	3.S.K.B Kİ Kut. L Tomruk	90,00	0,38	0,6	0 ,54
4	3.S.K.B Kİ Kut Kn Tomruk	92,00	0,38	3,1	2,86
5	Ladin Sanayi Odunu	86,00	0,38	1,5	1,30
6	İbrelı Lif-Yonqa Odunu	30,00		24, 0	7,20
7	Yapraklı Lif-Yonqa Odunu	39.,29		7,1	2,79
14					
15					
16					
17					
13					
19					
20					
21	Dikili ağaç tevzi masrafı ve fiili masraf toplamı				66.26
22	Tarife bedeli				1,00
23	Satış masrafı				0.15
24	Orman imar giderleri (21+22+231*0.03				2.02
25	Maliyet bedeli (21+22+23+24)				69.43
26	Muhammen bedel				62.00
27	Son maliyet bedeli üzerinden yapılan ((muhammen bedel - Maliyet bedeli) / indirim oranı % Maliyet bedeli)				10.7

Kaynak : Borçka Orman İşletme Müdürlüğü, 2012

Dikili olarak satılan 158 bölmeden çıkan emvalin vahidi fiyatla üretime verildiği düşünüldüğünde; OGM'nin vahidi fiyatı belirleme programı olan kriter giriş cetvelinden yararlanılarak kesme, sürütme, yükleme ve taşıma fiyatları belirlenmiştir. Ardından Dikili olarak satılmış olan 158 nolu bölmenin verim yüzdesi miktarı olan 297,147 m³ Ladin'den çıkan emvallerin istihkak, istif, tasnif ve ölçme giderleri hesaplanılarak belirlenmiştir. Son olarak da 158 nolu bölmeden çıkan emvallerin Borçka Orman İşletme Müdürlüğüne ait 2012 yılı tür bazında ortalama satış fiyatlarından yararlanılarak 158 nolu bölmeden çıkan emvallerin depo satış gelirleri hesaplanmıştır.

Tablo 11. 158 no'lu bölme için kriter giriş cetveli

	KESME	SÜRÜTME	TAŞIMA	YÜKLEME	TOPLAM
YAPRAKLI	7,31	29,34	23,18	5,12	64,95
İBRELİ	11,86	22,68	16,72	3,42	54,68

EĞİM GRUPLARI	TERS SÜRÜTME KATSAYISI	SÜRÜTME	TAŞIMA
0 - 30 EĞİM GRUBU	☒ 1 ☐ 1,45 ☐ 3,56	Sürt.Msf. 200	Ham Yol 3,800
30-60 EĞİM GRUBU		☐ S.Bölm.l ☒ H.B.M ☐ Kıra Bed	STB Yol 4,000
60-100 EĞİM GRUBU			ASF Yol 3,000
+100 EĞİM GRUBU	☐ %0		Güç.Zam 0%

	Kesme	Sürütme	Taşıma
İşe Başlama Tarihi			
İşi Bitirme Tarihi			
Vah. Fiyat. Kar. Tar.	23.09.2011	23.09.2011	23.09.2011
Vah. Fiyat. Kar. Nos			
Fiyat Tespit Tarihi	23.09.2011		

İŞLETME ŞEFLİĞİ	Başköy
BÖLME NO	158
BÖLMENİN EĞİMİ	60
ŞEFİN ADI	Ekrem ORUÇ
ÜNVANI	Başköy Orman İşletme Şefi
KESİM YILI	2012

Eğim grubu : 60-100

Ters sürütme Katsayısı : 1- H.B.M.

Sürütme mesafesi : 200 m

Ham yol : 3.800 m

STB yol : 4.000 m

Asfalt yol : 3.000 m

Diri örtü katsayısı : Bürokratik işlemlerin uzaması nedeniyle kullanılmamıştır.

Kaynak : Borçka Orman İşletme Müdürlüğü, 2012

Tablo 12. 158 no'lu bölme için vahidi fiyat ilanı

İLAN				
İBRELİ				
İŞİN ADI	ÜRÜN CİNSİ			
	Tomruk Kağıt Tom. Yuv. San (m ³)	Yakacak Odun	Kabuklu Kağıtlık Odun	Lif Yonga Odun
		(Ster)	(Ster)	(Ster)
Kesme	11,86	6,52	8,30	7,71
Sürütme	22,68	12,47	15,88	14,74
Yükleme	3,42	1,88	1,88	1,88
Taşıma	16,51	7,43	7,43	7,43
TOPLAM	54,47	28,31	33,49	31,76

Kaynak : Borçka Orman İşletme Müdürlüğü, 2012

Tablo 13. 158 no'lu bölme'nin depo giderleri toplamı

Ürün Cinsi	m ³ Miktarı	İstihkak m ³ Fiyatı TL	İstif TL	Tasnif TL	Ölçme TL	Tutarı TL
3.S.U.B.Lad.Tomruk	93,752	54,47	2.50	0.20	0.36	5.393,553
3.S.N.B.Lad.Tomruk	105,670	54,47	2.50	0.20	0.36	6.079,195
3.S.K.B.Lad.Tomruk	2,384	54,47	2.50	0.20	0.36	137,152
İbrelili Lif Yonga	95,341	31,76	2.74			3.289,265
Toplam	297,147					14.899,92

Kaynak : Borçka Orman İşletme Müdürlüğü, 2012

Tablo 14. 158 no'lu bölme'nin depo gelirleri toplamı

Ürün Cinsi	Ortalama m ³ fiyatı TL	M ³ miktarı	Tutarı TL
3.S.U.B.Ladin.tomruk	225,00	93,752	21.094,2
3.S.N.B.Ladin.tomruk	200,00	105,670	21.134
3.S.K.B.Ladin.tomruk	233,00	2,384	555,472
İbrelili Lif Yonga	75,00	95,341	7.150,575
Toplam		297,147	49.934,247

Kaynak : Borçka Orman İşletme Müdürlüğü, 2012

$$\begin{aligned}
\text{Değerlendirme sonucu} &= \text{dikili satış tutarı} - (\text{depo satış geliri} - \text{depo satış gideri}) \\
&= 21.833,44 - (49.934,247 - 14.899,92) \\
&= -13.200,887 \text{ TL}
\end{aligned}$$

Ladin ağaç türü özellikle Borçka bölgesinin doğal türü olup en çok üretilip satılan emvaller arasında birinci sıradadır. Kalite yönünden de Artvin'deki diğer işletmelerde üretilen Ladinlere göre daha iyi özelliklere sahiptir.

Yapılan bu karşılaştırmaya göre; 158 nolu bölmede üretilen 333,335 m³ Ladin dikili olarak satıldığında fiyatı 21.833,44 TL'dir. Bu ürün dikili değil de, depoya getirilip satılmış olsaydı 35.034,327 TL gelir elde edilecekti. Sonuçta sözkonusu ürünü dikili olarak değilde depoda satılmış olsaydı yaklaşık 13.200,877 TL daha fazla işletmeye gelir sağlanacaktı. Bir başka deyişle de işletme m³ başına 39,6 TL. gibi önemli bir geliri sağlayabilecekti. Öyle ki arazide yapılan değerlendirmelerde vahidi fiyat belirleme kriterleri olan sürütme mesafesinin 200 m, eğim oranının (60-100), toplam yol uzunluğunun 10.800 m ve sürütmenin yalnız yukarıdan aşağıya olduğu görülmüştür. Nitekim bu kriterleri tek tek irdelendiğinde; vahidi fiyat tomrukta 54,47 TL çıkmaktadır. Bu fiyatla bu bölme de depo üretimi yapılması dikili satışa göre orman idaresi açısından oldukça avantajlıdır. Ancak orman köylüsünün bu fiyatlarla üretim işlerinde ne kadar etkin olacağı da bir başka sorun teşkil etmektedir.

3.3. Başköy Orman İşletme Şefliği 173 nolu Bölme

Başköy Orman İşletme Şefliği işletme müdürlüğü kayıtlarına göre 2012 yılında 173 nolu bölme de 769,28 m³ Kayın 64,50 TL muhammen bedeli ile dikili halde satılmış. Ve işletme bu satıştan 49.618,56 TL gelir elde etmiştir. Yine bu bölmede kesilen deneme ağaçları sonucu verim yüzdesi %88,85 olarak belirlenmiş olup bu verim yüzdesiyle çıkarılacak emvalinde 661,077 m³ olduğu tespit edilmiştir. Ardından tespit edilen verim yüzdesini açık artırmalı maliyet ve muhammen bedel tespit tutanağı cetveline yansıtılarak 173 nolu bölme için muhammen bedel tespit edilmiştir.

Tablo 15. 173 nolu bölmenin deneme ağacı ve verim yüzdesi tespit tutanağı cetveli

Elde Edilen Ürün Cinsi Ve Nevisi	Deneme Ağaçlarından Elde Edilen Ürünlerin		Çıkması Öngörülen Toplam Ürün Miktarı (m ³)
	Hacim m ³	Verim yüzdesi	
1	2	3	4
3 S.U.B Kl.Kut L. Tomruk	22,182	8,70	80,114
3 S.N.B. Kl.Kut L.Tomruk	13,607	5,34	49,173
3 S.U.B. Kl.Kut Kn. Tomruk	21,885	8,59	79,101
3 S.N.B. Kl.Kut. Kn. Tomruk	45,341	17,79	163,819
3.S.K.B.Kl. Kut. Kn. Tomruk	23,249	9,12	83,981
Kayın Sanayi Odunu	0,801	0,31	2,855
İbrelilif-Yonga Od	7,700	3,02	27,810
Yapraklı Lif-Yonga Od.	91,700	35,98	331,321
Toplam	226, 465	88,85	818,174

Kaynak : Borçka Orman İşletme Müdürlüğü, 2012

158 nolu bölme için dikili satışlara konu olacak ürün için maliyet ve muhammen bedeller İşletme Müdürlüğü kayıtlarından alınarak Tablo 16'da gösterilmiştir.

Tablo 16. 173 nolu bölme için açık artırılmalı dikili ağaç satışı maliyet ve muhammen bedel tespit tutanağı cetveli

Sıra No	ÜRÜN CİNSİ	Tevzi Masrafı (TL/m ³)	Ölçme ve Değerlendirme Giderleri (TL/m ³)	D.K.G.H.'den Elde Edilecek Verim Oranı	Verim yüzdesine göre Hesaplanmış Tevzi masraf ve fiili masraf Toplamı ((2+3)M/100)TL/m ³)
	1	2	3	4	5
1	3.S.U.B Kİ.Kut L Tomruk	105,00	0,38	8,70	9,17
2	3.S.N.B.KI Kut. L Tomruk	100,00	0,38	5,34	5,36
3	3.S.U.B.KI Kut. Kn Tomruk	112,00	0,38	8,59	9,65
4	3.S.NB.Kİ.Kut. Kn Tomruk	105,00	0,38	17,79	18,75
5	3 S K.B KI.Kut. Kn Tomruk	92,00	0,38	9,12	8,43
6	Kayın Sanayi Odunu	81,00	0,38	0,31	0,25
7	İbrelili Lif-Yonça Od	30,00		3,02	0,91
8	Yapraklı Lİf-Yonça Od	39,29		35,98	14,14
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
21	Dikili ağaç tevzi masrafı ve fiili masraf toplamı				66,66
22	Tarife bedeli				1,00
23	Satış masrafı				0,15
24	Orman imar giderleri (21+22+23)'0.03				2,03
25	Maliyet bedeli (21+22+23+24)				69,84
26	Muhammen bedel				64,00
27	Son maliyet bedeli üzerinden yapılan indirim oranı % (muhammen bedel - Maliyet bedeli) / Maliyet bedeli }				8,4

Kaynak : Borçka Orman İşletme Müdürlüğü, 2012

Dikili olarak satılan 173 nolu bölmeden çıkan emvalin vahidi fiyatla üretime verildiği düşünüldüğünde; OGM'nin vahidi fiyat belirleme programı olan kriter giriş cetvelinden yararlanılarak kesme, sürütme, yükleme ve taşıma fiyatları belirlenmiştir. Ardından dikili olarak satılmış olan 173 nolu bölmenin verim yüzdesi miktarı olan 661,077 m³'ten çıkan emvallerin istihkak, istif, tasnif ve ölçme giderleri hesaplanılarak belirlenmiştir. Son olarak da 173 nolu bölmeden çıkan emvallerin Borçka Orman İşletme Müdürlüğüne ait 2012 yılı tür bazında ortalama satış fiyatlarından yararlanılarak 173 nolu bölmeden çıkan emvallerin depo satış gelirleri hesaplanmıştır.

Tablo 17. 173 no'lu bölme için kriter giriş cetveli

	KESME	SÜRÜTME	TAŞIMA	YÜKLEME	TOPLAM
YAPRAKLI	7,03	52,23	34,37	5,12	98,75
İBRELİ	10,94	40,37	26,01	3,42	80,74

EĞİM GRUPLARI		TERS SÜRÜTME KATSAYISI	SÜRÜTME		TAŞIMA			
☐ 0-30 EĞİM GRUBU	☒ 1	☐ 1,45	☒ 3,56	Sürt.Msf	100	Ham Yol	13,350	
☐ 30-60 EĞİM GRUBU	DIRİ ÖRTÜ YOĞ. KATSAYISI (%)		☐ S.Bölme	☒ H.B.M	☐ Kıra Bed	STB Yol	7,000	
☐ 60-100 EĞİM GRUBU	%0						ASF Yol	3,000
☐ +100 EĞİM GRUBU							Güç.Zam	0%

	Kesme	Sürütme	Taşıma
İşe Başlama Tarihi	.../.../2011	.../.../2011	.../.../2011
İşi Bitirme Tarihi	.../.../2011	.../.../2011	.../.../2011
Vah. Fiyat. Kar. Tar.	12.01.2011	12.01.2011	12.01.2011
Vah. Fiyat. Kar. Nos			
Fiyat Tespit Tarihi	09.01.2011		

İŞLETME ŞEFLİĞİ	Başköy
BÖLME NO	173
BÖLMENİN EĞİMİ	62
ŞEFİN ADI	Ekrem ORUÇ
ÜNVANI	Başköy Orman İşletme Şefi
KESİM YILI	2012

Eğim grubu : 60-100
Ters sürütme Katsayısı : 1- 3.56 H.B.M.
Sürütme mesafesi : 100 m
Ham Yol : 13.500 m
STB Yol : 7.000m
Asfalt yol : 3.000 m
Diri örtü katsayısı : Bürokratik işlemlerin uzaması nedeniyle kullanılmamıştır.

Kaynak : Borçka Orman İşletme Müdürlüğü, 2012

Tablo 18. 173 no'lu bölme için vahidi fiyat ilanı

İLAN				
YAPRAKLI				
İŞİN ADI	ÜRÜN CİNSİ			
	Tomruk Kağt. Tom. Yuv. San (m ³)	Yakacak Odun (Ster)	İnce Sanayi Odunu (Ster)	Lif Yonga Odun (Ster)
Kesme	7,03	3,87	4,92	4,57
Sürütme	52,23	28,73	36,56	33,95
Yükleme	5,12	2,82	2,82	2,82
Taşıma	34,37	15,47	15,47	15,47
TOPLAM	98,75	50,88	59,77	56,81

Kaynak : Borçka Orman İşletme Müdürlüğü, 2012

Tablo 19. 173 nolu bölmede depo giderleri toplamı

Ürün Cinsi	m ³ Miktarı	İstihkak m ³ Fiyatı TL	İstif TL	Tasnif TL	Ölçme TL	Tutarı TL
3.S.U.B.Kl.Kut. Kn. Tomruk	79,101	98,75	3,75	0,20	0,36	8.153,077
3.S.N.B.Kl.Kut. Kn. Tomruk	163,819	98,75	3,75	0,20	0,36	16.885,152
3.S.K.B.Kl.Kut. Kn. Tomruk	83,981	98,75	3,75	0,20	0,36	8.565
Kayın Sanayi Odunu	2,855	59,77	4,98	0,20	0,36	186,460
Yapraklı Lif Yonga Odunu	331,321	56,81	2,74			19.730,166
TOPLAM	661,077					53.519,855

Kaynak : Borçka Orman İşletme Müdürlüğü, 2012

Tablo 20. 173 nolu bölme için depo gelirleri toplamı

Ürün Cinsi	Ortalama M ³ Fiyatı TL.	M ³ Miktarı	Tutarı TL.
3.S.U.B.Kayın.Tomruk	230,00	79,101	18.193,23
3.S.N.B.Kayın.Tomruk	220,00	163,819	36.040,18
3.S.K.B.Kayın.Tomruk	206,00	83,981	17.300,086
Kayın San. Odunu	163,00	2,855	465,365
Yapraklı Lif Yonga Odunu	75,00	331,321	24.849,075
TOPLAM		661,077	96.847,936

Kaynak : Borçka Orman İşletme Müdürlüğü, 2012

Değerlendirme sonucu = dikili satış tutarı –(depo satış geliri –depo satış gideri)
= 49.618,56 –(96.847,936 - 53.519,855)
= 6.290,479 TL.

Kayın üretime verildikten hemen sonra değerlendirilmesi gereken bir ağaç türüdür. Çünkü kayının kesildikten sonra ardaklanıp çürüme hassasiyeti oldukça fazladır. Bu yüzden orman işletmeleri kayını daha çok dikili olarak satışının yapılması gerektiğini düşünmektedirler. Kayın, Borçka bölgesinin doğal türü olup en çok üretilip satılan ürünler arasında Ladinden sonra ikinci sıradadır. Özellikle alıcılar tarafından Borçka Kayını diğer bölge kayınlarına göre daha çok tercih edilmektedir. Çünkü daha çok mobilya sanayinde kullanılan Borçka kayının özü diğer bölgelerdeki kayınlara nazaran daha kalitelidir.

Yapılan bu karşılaştırmaya göre; 173 nolu bölmede üretilen 769,28 m³ Kayın dikili olarak satıldığında fiyatı 49.618,479 TL'dir. Bu ürün dikili değil de, depoya getirilip satılmış olsaydı 43.328,081 TL gelir elde edilecekti. Sonuçta sözkonusu ürünü dikili olarak değilde depoda satılmış olsaydı yaklaşık 6.290,479 TL daha az işletmeye gelir sağlanacaktı. Bir başka deyişlede m³ başına 8,18 TL gibi bir gelir kaybı yaşanacaktı. Öyle ki üretim yapılan bölmede arazide yapılan değerlendirmeler sonucunda sürütme mesafesinin 100 m, eğim oranının (60-100) toplam yol uzunluğunun 23.500 m ve sürütmenin hem yukarıdan aşağıya hem de aşağıdan yukarıya olduğu görülmüştür. Nitekim bu kriterleri tek tek irdelenmesi durumunda; vahidi fiyatın tomrukta 98,75 Tl çıkmaktadır, bu fiyatla bu türde depo üretimi yapılması orman idaresinin zarar etmesine neden olabilecektir. O yüzden vahidi fiyat kriterleri değiştirilerek tomrukta 91 TL ve lif yonga da 52 TL gibi bir fiyat yapıldığında dikili geliri ve depo satış net geliri eşitlenmiş olacaktır.

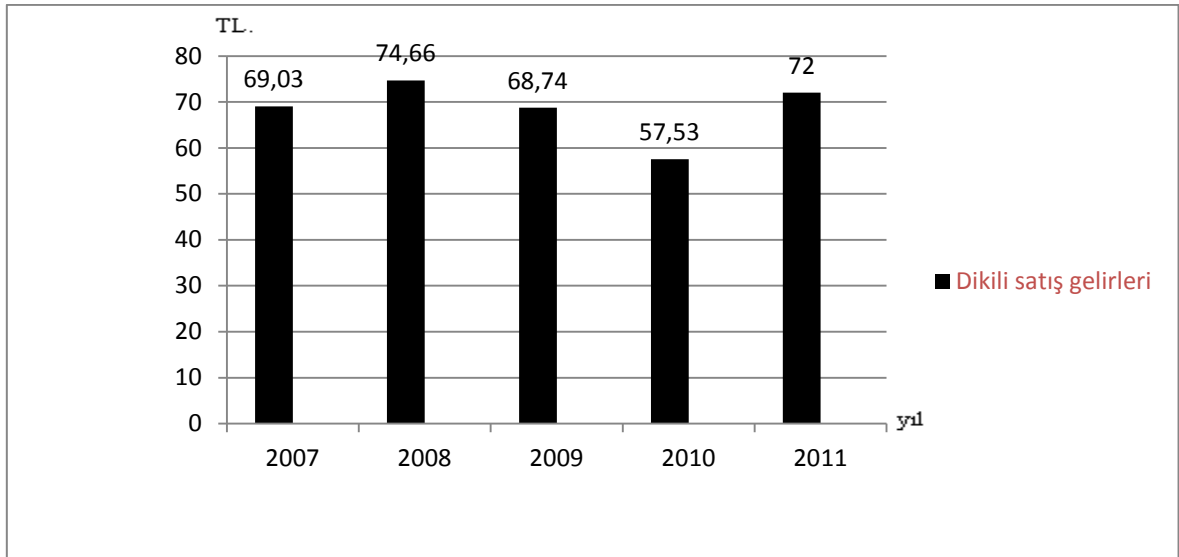
3.4. Borçka Orman İşletme Müdürlüğü'nün 2007-2011 Yıllarında m³ Bazında Dikili Satış Geliri ve Depo Satış Geliri Karşılaştırmaları

3.4.1. 2007-2011 Yıllarına Ait Dikili Satış Gelirleri

Artvin Orman Bölge Müdürlüğü'nden alınan fiili satış durumu cetvellerine göre 2007 – 2011 yıllarında Borçka Orman İşletme Müdürlüğü'nde ki dikili satış gelirleri m³ olarak tablo 21 ve şekil 9'da gösterilmiştir.

Tablo 21. Yıllara göre Borçka Orman İşletmesinin m³ bazında dikili satış gelirlerinin değişimi

Yıllar	Dikili satılan ürünlerden elde edilen m ³ geliri
2007	69,03 TL
2008	74,66 TL
2009	68,74 TL
2010	57,53 TL
2011	72 TL

Şekil 9. Yıllara göre Borçka Orman İşletmesinin m³ bazında dikili satış gelirlerinin değişimi

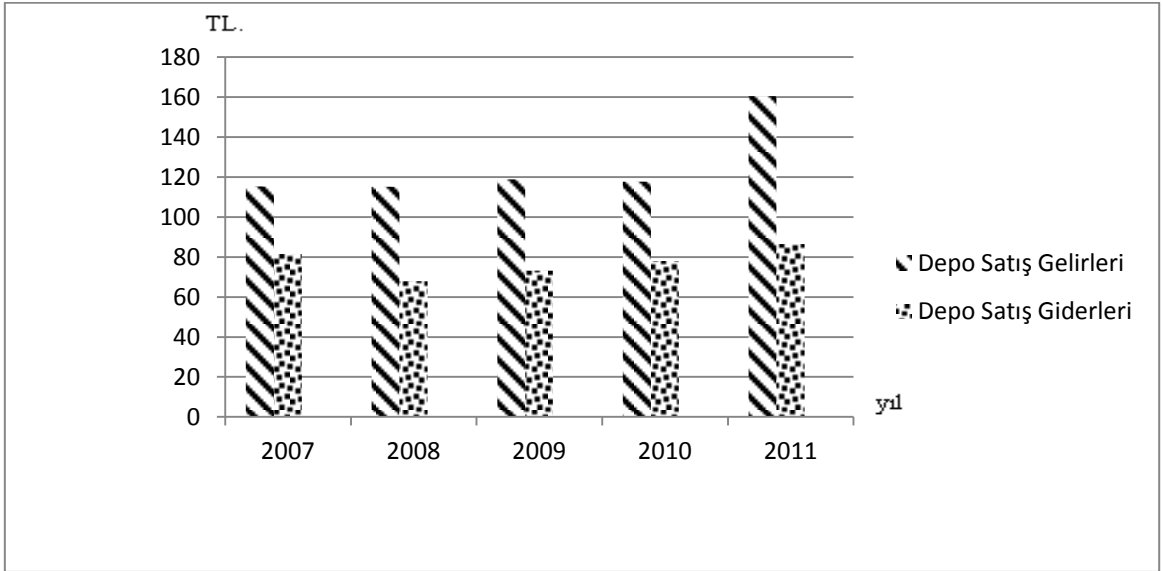
Yıllar itibariyle Borçka Orman işletmesinde dikili satışlarda m³ bazında elde edilen gelirlerde belirgin dalgalanmaların olduğu Şekil 9'dan anlaşılmaktadır. Özellikle 2008 yılından itibaren yaşanan düşüş, orman idaresinin hem dikili satışları köylüye ve kooperetiflere benimsetebilmek hem de satılan emvallerin verim yüzdelerinin oldukça düşük olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Öyle ki 2011 yılında yeniden dikili satış ortalama m³ fiyatı artmaya başlamıştır.

3.4.2. 2007- 2011 Yıllarına Ait Depo Satış Gelir ve Giderleri

Borçka Orman İşletme Müdürlüğü'nün 2007- 2011 yıllarına ait ve Artvin Orman Bölge Müdür'lüğünden alınan işletmeler itibariyle üretim ödenekleri harcama miktarı cetveli ile elde edilen depo satış giderleri, işletmelere ait Bilanço cetvelleri ile elde edilen depo satış giderleri şekil 10 ve tablo 22'de gösterilmiştir.

Tablo 22. m³ olarak depo gelir ve giderlerinin yıllara göre değişimi tablosu

Yıllar	Depo satış gelirleri	Depo toplam giderleri	(Depo Net geliri) Depo Kârı
2007	115,3 TL	81,6 TL	33,7 TL
2008	115,2 TL	67,9 TL	47,3 TL
2009	118,8 TL	73,2 TL	45,6 TL
2010	117,7 TL	78 TL	39,7 TL
2011	160,6TL	86,5 TL	73,9TL

Şekil 10. m³ olarak depo gelir ve giderlerinin yıllara göre değişimi

Yıllar içinde depo satış giderlerinde 2008 yılı dışında belirgin farklar görülmemektedir. 2008 yılındaki giderlerin düşük olmasının nedeni olarak üreticiye kesilen istihkak fiyatlarının düşük olması gösterilebilir.

Yine yıllar içinde depo satış gelirlerine bakıldığında, 2011 yılına kadar gözle görülür bir değişiklik yaşanmamıştır. Ancak 2011 yılında gelirlerde yaklaşık m³ başına 40 TL gibi

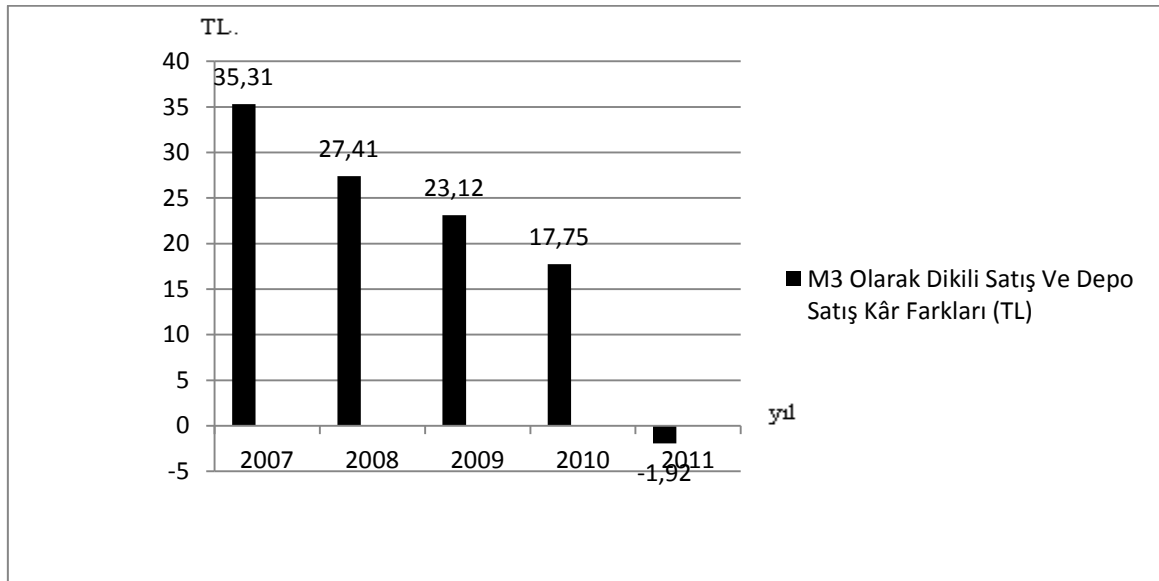
önemli bir artış yaşanmıştır. Bunun en önemli sebebi olarakta yurtdışından ülkemize gelen emval girişinin azalmasıyla birlikte alıcıların iç piyasaya yönelmesi, bununla birlikte rekabet ortamının oluşması ve sonucunda da fiyatların yükselmesi olarak açıklanabilir.

3.4.3. 2007-2011 Yıllarına Ait Dikili Satış Ve Depo Satışlarının Karşılaştırılması

Artvin Orman Bölge Müdürlüğü'nden alınan işletmeler itibariyle üretim ödenekleri harcama miktarı cetvelleri ve işletmelere ait bilanço cetvellerinden yararlanarak m³ bazında hesaplanan 2007 – 2011 yılları arasındaki dikili satış ve depo satışı farkları yıllar itibariyle Tablo 23 ve Şekil 11’de gösterilmiştir.

Tablo 23. m³ bazında dikili satış ve depo satış farklarının değişimi (dikiliye göre düzenlenmiştir)

Yıllar	Dikili satış	Depo satış	Kâr/zarar durumu
2007	69 TL	33,7 TL	35,3 TL
2008	74,7 TL	47,3 TL	27,4 TL
2009	68,74 TL	45,6 TL	23,1 TL
2010	57,53 TL	39,7 TL	17,8 TL
2011	72 TL	73,9 TL	-1,9 TL

Şekil 11. m³ bazında dikili satış ve depo satış kâr farkları değişimi (dikiliye göre düzenlenmiştir)

Borçka Orman İşletmesinde 2007 yılında m³'te dikili satış geliri depo satışı kârına göre 35,31 TL gibi önemli bir avantaja sahiptir. Ancak bu net gelir oranı yıllar içinde sürekli azalarak 2010 yılında 17,75 TL'ye kadar düşmüştür. 2011 yılı ile birlikte de özellikle alıcıların iç piyasaya yönelmesiyle depo satış gelirlerinin yükselmesi dikili satış gelirinin depo satış gelirinine göre m³ olarak 1.92 TL zararlı sonuçlandığını göstermektedir.

4. TARTIŞMA

Çalışmanın ilk aşamasında satış yöntemlerinin kârlılığını tür bazında değerlendirerek çeşitli ve farklı sonuçlar ortaya konulmuştur. İkinci aşamada ise Borçka Orman işletmesinin dikili satış geliri ile depo satış net gelirleri karşılaştırmasında 2007 yılında dikili satış gelirlerin m³ bazında depo satış net gelirlerine göre ekonomik olarak oldukça kârlı olduğu ancak yıllar içerisinde bu kâr marjının giderek azalarak 2011 yılında m³ bazında dikili satış gelirlerinin depo satış gelirlerinin gerisinde kaldığı görülmüştür.

Değerlendirmeye konu olan Kestane türü özellikle Borçka Orman İşletmesinde satılan emvaller içerisinde en pahalı tür olarak öne çıkmaktadır. Kestane türü için araştırma yapılan bölmede Kestane %98,37 gibi iyi bir verim yüzdesiyle çalışarak 107 TL gibi Kestane türü için iyi bir fiyatla satılmıştır. Bölmenin vahidi fiyatla üretime verildiği düşünüldüğünde ise dikili satışa göre pek de fazla maddi bir kayba uğramayacağı görülmektedir. Ancak işletme Kestaneyi depoda değerlendirmiş olsaydı tomruğu çok iyi bir fiyata satabileceği gibi yakacak odunu alıcılar tarafından pek fazla tercih edilmeyen kestane odununu nasıl ve ne kadar kısa bir süre içerisinde satabileceği ayrı bir soru işareti olarak akıllarda kalacaktı. Bu durum Alkan ve Şahinin (2011)'in dikili satış ihalesini alanlar çıkabilecek tüm ürünleri değerlendirme çabası içerisinde olduklarından yöntem Orman idarelerine katkı sağlamıştır tezini destekler niteliktedir.

Yine bu bölme için depo satışını bir başka yönüyle tartışırsak; 78 nolu bölmede sürütme mesafesinin 120 m gibi önemli bir uzunlukta, aşağıdan yukarıya sürütmenin olduğu ve 19.600 m gibi orta mesafe denilebilecek bir yol uzunluğunun olduğu ortadadır. Bu kriterler bu bölme için vahidi fiyat açısından istihkak fiyatlarının da ekstrem kılmaktadır. Kaldı ki kestane gibi değerli bir türün daha kısa sürütme mesafesi olan, sürütme yönünün yukarıdan aşağıya ve ya her iki yöne olan yol uzunluğu daha kısa olan bölmelerden depoya taşınması üretim için öngörülen vahidi fiyatı düşürecek ve orman idaresi de bu durumdan kâr sağlayacaktır.

İkinci olarak değerlendirilen tür olan Ladin Borçka Orman İşletme Müdürlüğü'nün en çok sattığı emvaller arasında birinci sırada gelen ağaç türüdür. Kalite'si çoğunlukla 3. sınıf olmasına rağmen, Borçka Ladini alıcılar tarafından oldukça ilgi görmektedir. Ladinle 158 nolu bölmede yapılan değerlendirmeler neticesinde Ladinin %86,50 verim yüzdesiyle çalışarak 65,50 TL m³ fiyatla piyasaya satıldığı görülmüştür. Bu bölmenin depo satışı

yapılarak üretime verildiği düşünüldüğünde ise Orman İdaresinin m^3 başına dikiliye göre 39,6 TL kadar daha fazla kazanmış olacağı görülmüştür. Öyle ki bu bölmede OGM'nin depo satışlarında yaygın görüşü olan orman işletmesi kesme, sürütme, yükleme, taşıma ve depolama işleriyle uğraşmayacak, dolayısıyla personelden, stokta bulundurmanın maliyetinden ve üretim masraflarından tasarruf sağlamış olacaktır (OGM 2007) düşüncesiyle çelişir niteliktedir. Tabî bunda m^3 başına bu kadar kâr ediliyor olması 158 nolu bölme için belirlenen vahidi fiyatın oldukça düşük çıkmasının bir sonucudur. Bu vahidi fiyatla kağıt üstünde oldukça iyi kâr elde edilebiliyor fakat belirlenen vahidi fiyatla da bu bölmenin üretime verilebilmesi oldukça zor olması köylülerin yeterli olmasada vahidi fiyata göre daha çok kazanıyoruz söylemini haklı çıkarır niteliktedir (Alkan ve Şahin 2011). Ayrıca bölmenin taşıma mesafesinin kısa olması yine köylülerin vahidi fiyatla üretim yapıldığında köydeki kamyoncular ancak kısa mesafelerden depoya mal taşıyıp az kazanıyordu. Dikili satış ihalesini alanların malları uzak şehirlere taşındığı için daha iyi kazanıyorlar (Alkan ve Şahin 2011) düşüncesini de ileri sürmektedirler.

Son olarak değerlendirmeye alınan tür Kayındır. Kayın Borçka Orman İşletme Müdürlüğü'nün Ladinden sonra en fazla üretilip sattığı emvaldir. Kayın 173 nolu bölmede %88,85 verim yüzdesiyle çalışarak 64,50 TL muhammen bedelle satılmıştır. Bu fiyat bu bölgedeki kayınlar için belirlenen ortalama bir fiyat olarak göze çarpmaktadır. 173 nolu bölmeyi orman İdaresi depoda değerlendirmiş olsaydı işletme m^3 başına dikiliye göre 8,18 TL gibi önemsenecek miktarda zarar etmiş olacaktı. Yine bölmede vahidi fiyatlarda belirlenen kriterlerde değişiklikler yapılışaydı depo satış kârı geliri dikili satış gelirinden daha kârlı bir hale gelebilirdi. Öyle ki bu bölmenin vahidi fiyatını 98,7 TL' den 91 TL ve daha aşağı fiyatlarda belirlenmesi halinde depo satış kârının dikiliye göre daha kârlı olacağı 173 nolu bölmedeki değerlendirme sonuçlarından görülmektedir.

173 nolu bölme için yapılan değerlendirmeden ekonomik olarak dikili satışın yapılmasını depoya göre daha kârlı olduğun görülmesiyle birlikte Kayının hassas bir ağaç türü olduğunu düşünerek kolay ardaklanabildiğini de göz önünde tutmak gerekir. Kayının depoda beklemesinden kaynaklanan değer kayıpları yaşayabileceği dikkate alındığında kayının daha çok dikili satışla işletme tarafından değerlendirilmesi gerektiği ileri sürülebilir. Özellikle Alkan ve Şahin (2011)'in teknik elemanlarla yaptıkları değerlendirmelerde "dikili satışların Kayın gibi hassas türlerde vasıf bozulmalarının önüne geçildiği, dikili satışlarla ürettikleri emvali bir an önce pazara ulaştırmak isteyen

yüklenicilerin mümkün olan en kısa sürede bölmeden çıkma çabası içerisinde olmasının üretim sürecinin kısaltmıştır” öngörüsü çıkardığımız sonuçları destekler niteliktedir.

Sosyal açıdan bakıldığında Kayının köylü için önemli bir yakacak türü olduğu, Kayının dikili olarak üretime verildiği bölmelerden köylüye yakacak odununun verilemeyeceği düşünüldüğünde, yakacak sezonun da bölge şeflerinin bu konuda oldukça büyük sıkıntılar çekeceği de bilinmelidir. Dikili satışı alan yüklenici ağacın tamamının parasını ödediği için istediği taktirde ağacın kesiminden sonra ormanda kalan, yakacak olarak kullanılabilen üretim artıklarını köylüye verebilirken, geleneksel üretim yönteminde ağacın yapacak ürün olarak satılabilen kısmı son depoya taşınırken, üretim artıkları ormanda bırakılmakta ve 6831 sayılı OrmanKanununun 40. madde hükümlerine göre civardaki köylü ve kooperatiflere verilebilmektedir (İslamoğlu 2010).

Kayın üretim bölmelerinde yaşanan bir diğer sorunda yüklenicilerin “verim yüzdeleri tutmadı, zarar ettim” gerekçesiyle üretimde çalışan köylülerin paralarını anlaştıkları miktarların altında ödeme gayreti içerisinde olmaları (Alkan ve Şahin 2011) akâbinde üretimde çalışanları kaçak ağaç kesmesine teşebbüs etmelerine neden olmaktadır. Bu da kendi köyünün ormanın da üretim yapan yüklenici, üretim sırasında ormanı koruma çabası içerisinde oluyor (Alkan ve Şahin 2011) düşüncesini geçersiz kılmaktadır.

Araştırmada Kayın ve Kestane bölmelerinden yapılan dikili satışlarda depoya göre daha çok kâr edildiği ortaya çıksa da Doğu Karadeniz Bölgesi'nin diğer işletmelerinde olduğu gibi Borçka bölgesinin iklim ve arazi yapısı gereği orman yollarının emval taşımaya uygun halde tutulmasının zor olması, Orman İşletme Müdürlüklerinin elinde yeterli araç olmadığı için yolları açık tutmakta sorunlar yaşamasına neden olmaktadır. Bu sorunlar, işi bitirme süresini etkileyerek ilgili teknik elemanlar ve yükleniciler arasında sıkıntılara neden olmaktadır (Alkan ve Şahin 2011). Nitekim araştırmadan dikili satıştan kâr edilen bölmeler olan 173 kayın ve 78 kestane bölmeleri 2012 yılın da erken üretime verilmiş olup sert geçen kışın ardından bölme yollarında büyük heyelanlar oluşmuştur. Yüklenicilerin güz döneminde paralarının peşin yatırıp emvallerini istiyor olmaları makina parkı yönüyle donanımsız olan orman idaresinin zor durumda kalmasına sebep olmuştur. Bu durumda Borçka Orman İşletmesi mecburi olarak özel makina kiralamak zorunda kalarak yol açılması için yüksek meblağlar ödemek zorunda bırakılmıştır. Dolayısıyla da İşletme elde ettiği düşündüğü kârı aslında olağanüstü olarak ortaya çıkan yol açma ve düzeltme maliyetleri yüzünden yapamamıştır.

Yine Başköy Orman İşletme Şefliğinde çalışmaya konu olan bölmelerin yersel dağılımına bakıldığında, oldukça farklı alanlarda üretime verilmiş olduğu görülmektedir. Bu bölmelerin kontrolü ve denetimlerinin sağlıklı yapılabilmesi için muhafaza memuru ve personel sayıları artırılmalı, nitelikleri iyileştirilmelidir (Alkan ve Şahin 2011). Öyle ki 2012 yılında Başköy Orman İşletme Şefliğinde yirmi dikili satış bölgesi üretime verilmiş olup yersel olarak oldukça dağınık olan bu bölmeleri için sadece iki muhafaza memuruyla kontrolü ve denetimi yapılmaya çalışılmıştır.

6521 sayılı tamimde dikili ağaç satışı yapılan bölmelerin sevk, idare ve denetimi bütünüyle Orman İşletme Şeflerindeyken 3 Ocak 2013 tarihinde yayımlanan dikili ağaç satış tamiminde dikili ağaç satışını yaptıran yüklenicilerin 6000 m³'e kadar bir orman mühendisini bölmelerde çalıştırma zorunluluğu getirilmiştir. Mühendislerin çalışma esasları 6877 sayılı tamimin Genel Esaslar bölümünün (2.4) üçüncü maddesinde verim yüzdelerinin tespitinin hizmet alımı yöntemiyle de yaptırılacağı, doğal ve yapay orman kurulması, ormanların bakımı iyileştirilmesi ve rehabilitasyonu amacıyla ormancılık faaliyetleri sonucunda çıkartılan dikili ağaçların yarı mamul hale getirilmeleri için kesilip soyulması, piyasa istekleri doğrultusunda boylanması, sınıflandırılması, ölçülmesi ve tutanaklara bağlanmasına yönelik teknik üretim hizmetleri yürütülmesi olarak belirlenmiştir. Bu esasların ardından bazı muallakta kalan ve sanki cevabı işletme teknik elemanlarının insiyatifine bırakılmış çeşitli sorular ortaya çıkmıştır. Bunları şu şekilde sıralarsak eğer ; dikili bölmesinde çalışan mühendislerin dikili bölmelerinde yapılacak usulsüzlüklerden sorumlu olup olmayacağı, dikili bölmesinden çıkan emvallerin nakliyesinden dikilide çalışan mühendisin mi yoksa yine bölge şefinin mi sorumlu olacağı tamimde açıkça belirtilmemiştir. Ayrıca bir başka soruda bir mühendisin en fazla 6000 m³ e kadar çalışabileceği belirtilirken , o mühendisin bir bölmede mi yoksa birkaç bölmenin toplamından oluşan ve en fazla 6000 m³'den fazla çalışabileceği açıkça belirtilmemiştir. Kaldı ki Borçka Orman İşletmesinde üretime verilen bölmelerin ortalama büyüklükleri 500 ile 1000 m³ arasında değişmektedir. Bu gibi yerlerde eğer yüklenici mühendis çalıştırmak istiyorsa; ya birbirinden farklı ve ayrı bölmelerde bir mühendis çalıştırarak işlerini yürütmeye çalışacak ki, bu aslında işlerin denetimi açısından pek bir işe yaramayacaktır ya da her bölme için ayrı bir mühendis çalıştırmalıdır ki buda yüklenicileri ekonomik olarak zor durumda bırakacaktır.

OGM kayıtlarına göre 2010 yılında dikili satış yoluyla yapılan üretimin toplam odun üretimi içindeki payı yaklaşık %14 olup, OGM, bu payı 2014 yılı sonuna kadar %50'ye

çıkarmayı hedeflemektedir (OGM, 2010). Nitekim Borçka Orman İşletme Müdürlüğü'nün son beş yıl içinde dikili satış miktarlarına bakıldığında 2007 yılında 6.000 m³'lerde bulunan dikili satış miktarlarının 2011 yılında 10.000 m³'lere kadar çıkması, OGM'nin dikili satışın yaygınlaştırma politikasının bir gereği olarak Borçka'da da uygulandığını göstermektedir. Gerekli kontrol ve denetimler yerinde ve zamanında yapılmadığında usulsüzlüğe yol açması, yeterli personel olmamasının denetimi aksattığı gibi dikili satış ihalelerine girenlerin gerekli altyapı imkanlarının ve ormancılık üretimi konusunda bilgi birikimlerinin olmaması üretim sürecinde sorun yaşamalarına, bu sorunun da işletmecilere yansımaları (Alkan ve Şahin 2010) Borçka Orman İşletme Müdürlüğünde son beş yıl içinde dikili satış miktarlarında dalgalanmalara sebep olmuştur

Son beş yıl içindeki dikili satış fiyatları değerlendirildiğinde ise 2010 yılı fiyatları dışında istikrarlı fiyat ortalamaları görülmektedir. 2010 yılında dikili olarak satılan emvallerin verim yüzdelerinin düşük olması işletmenin emvalleri düşük fiyatla satmalarına neden olmuştur. Bu da 2010 yılında dikili satış fiyat ortalamalarının düşük olmasına sebep olmuştur.

Türkiye'de 1990'lı yıllardan itibaren yaşanan ekonomik krizlerden devlet orman işletmeleri de etkilenmiş olup eksik rekabet ortamının oluşmasından dolayı talebin azalması ve uygulanan hatalı maliyet ve fiyat politikaları (Geray, 1998) sonucu orman işletmeleri odun hammaddesi satışlarından istenilen geliri elde edememiş, maliyet artışlarıyla birlikte yaşanan nakit sıkıntısı orman işletmelerinin ekonomik sürdürülebilirliğini tehdit eder duruma gelmesi diğer işletmeleri olduğu gibi Borçka Orman İşletmesini de son yıllara kadar etkilemiştir. Ancak Borçka Orman işletme müdürlüğünde son beş yıldaki depo satış gelir ve giderleri karşılaştırıldığında 2011 yılına kadar gelirlerde bir değişiklik olmamasına rağmen giderler de sürekli dalgalanmalar yaşanmıştır. Borçka Orman işletmesi 2011 yılına kadar elindeki emvalleri birbirine yakın fiyatlardan pazarlamasına karşın depo giderlerinde bu istikrarı sağlayamamıştır. 2011 yılında yurt dışı emval girişi azalmasının sonucunda alıcıların iç piyasaya yönelmesi depo satış gelirlerinin artmasına sebep olmuştur. Bu da işletmenin kârlılığını daha fazla artırmıştır. Öyle ki son beş yılda dikili satış geliri ve depo satış net geliri karşılaştırıldığında 2007 yılında m³'de 35,3 TL kadar dikili satış depo satışına göre avantajlı gözükse de yıllar içinde bu azalarak 2011 yılında depo satışlarının dikiliye göre daha avantajlı olduğu gözden kaçmamaktadır.

5. SONUÇ

Başköy Orman İşletme Şefliğin’de tür bazında değerlendirilerek elde edilen veriler sonucunda; dikili satış ve depo satış net geliri karşılaştırmalarında hangisinin daha kârlı olduğu sorusunun cevabına türlerin kalite farkından çok depo vahidi fiyatını belirleyen kriterlerin etkili bir rol oynadığı görülmüştür. Nitekim Kestane diğer türlere göre daha kaliteli ve pahalı bir emval olmasına rağmen depoda satılarak değerlendirilmiş olsaydı dikiliye göre zarar edilmiş olacağı görülmüştür. Özellikle Kestane gibi yakacak odunu satılamayan türlerde dikili satış yapılması, orman idaresi için oldukça avantajlı olmuştur. İşletmelerin kestaneyi vahidi fiyat olarak değerlendirdiklerinde depolarda bu emval yıllarca bekletilerek çürümeye terkedilecek akâbinde işletme değer kaybı ve yer işgalinden dolayı maddi zarara uğrayacaktı. Ayrıca kestanenin dikili olarak satılması yüklenicinin de bu emvalden çıkan bütün ürünlerinin değerlendirmesini sağlamıştır.

Yine öteki tür olan Ladinde ise ürünleri depoda satarak değerlendirme isteği dikiliye göre çok kârlı olduğunun ortaya konulmasıyla birlikte fiyatının düşüklüğünden dolayı köylünün üretimde çalışması ihtimalini azaltmaktadır. Ancak 158 nolu bölme için makul bir vahidi fiyat belirlenmesi halinde verimli çalışabilen orman köylüsü bulunabileceği gibi işletme de kâr elde edebilecektir.

Kayın kesildikten hemen sonra değerlendirilmesi gereken hassas bir ağaç türü olduğundan orman işletmeleri tarafından genellikle dikili olarak satılması öngörülmektedir. Nitekim 173 nolu kayın bölmesinden elde edilen ekonomik değerlendirme sonuçları da bunu doğrular niteliktedir. Orman köyleri için iyi bir yakacak olan kayın, dikili olarak satıldığında köylülere yakacak odun tedarik etme konusunda teknik elemanları da zaman zaman zor durumda bırakmaktadır.

Borçka’nın zorlu arazi koşulları ve iklim yapısı düşünüldüğünde, erken üretim döneminde dikili olarak satılan ve yapılan ekonomik değerlendirmeler sonucu depoya göre daha çok kâr elde edileceğinin gösterildiği 173 ve 78 nolu bölmelerde satışların sonbahardan yapılması ve sert geçen kış nedeniyle üretim yapılamaması, yüklenicileri zor durumda bırakmıştır. İlkbaharın gelmesiyle parasını peşin yatıran yüklenicilerin mallarına bir an önce sahip olmak için idareye baskıları artmıştır. İdarede makina parkı yetersizliği nedeniyle iş makinası kiralama yoluna giderek sorunu çözmeye çalışmıştır. Orman işletmeleri bölmeleri dikili olarak satarak ‘bölmeden tümü itibariyle kurtuldum’ diyerek

kâr ettiğini zannederken ekstradan çıkan ama aslında sürekli karşılaştığı bu durumlar karşısında sürekli zarar etmektedir.

Özellikle yüklenicilerin, dikili satılan bölmelerde satışlarda dört hakkının bulunuyor olması bölmelerde usulsüzlüklere neden olmakta ve teknik elemanları zor durumda bırakmaktadır. Öyle ki OGM bu sorunun çözümü için 2 Ocak 2013 tarihinde yayınladığı 6877 sayılı dikili ağaç satış tamiminde satışların tek seferde veya banka teminatlı oniki ay vadeyle yapılmasını öngörmüştür.

Bölme bazında araştırma yapılan Başköy Orman İşletme Şefliğinde işgücünün fazla olması, üretim bölmelerinin oldukça çok ve dağınık olması orman işletme şefi ve orman muhafaza memurlarının bölmelerin kontrol ve denetimini yapmalarını zorlaştırmaktadır. Bu yüzden birçok bölmede usulsüzlükler yaşanmakta, yapılan yanlışları düzeltmeye çalışan teknik elemanlar sorunları sadece kendi yetenekleri ile aşmaya çalışmaktadırlar.

3 Ocak 2013 tarihinde yayınlanarak yürürlüğe giren 6877 sayılı Dikili Ağaç satış tamiminde, özellikle yüklenicilerin bölmelerde mühendis çalıştırma zorunluluğu getirilmesi orman işletme şeflerinin bölmelerde ki sorumluluklarını azaltmasa da, bölmelerde çıkabilecek sorunlar da muhataplarının yükleniciler yerine bölmede çalışan orman mühendislerinin olması teknik elemanların sorunlar karşısında işlerini kolaylaştırmıştır. Dikili satış bölmesinde çalışan orman mühendisinin en fazla 6000 m³'e kadar çalışma sınırlandırması getirilse de orman mühendisinin sadece bir bölmede 6000 m³'mi yoksa birden fazla bölmede 6000 m³'te mi çalışabileceği kesin bir dille belirtilmemiştir.

Her ne kadar OGM dikili satış uygulamalarını ülke genelinde yaygınlaştırıp, depo giderlerini azaltarak kârlılığı artırmayı düşünse de, bu araştırma bunun Borçka ölçeğinde tersini söylemektedir. Öyle ki 2011 yılından itibaren yurtdışından emval girişinin azalması, alıcıların iç piyasaya yönelmesi ile depo satış gelirleri oldukça artmıştır. Nitekim 2007 yılının da m³'te dikili 35,31 TL kadar depoya göre kârlı iken 2011 yılında depo satış gelirleri dikiliye göre daha kârlı hale gelmiştir. Borçka'da üretim miktarlarında bir değişiklik olmamasına rağmen ülke genelinde üretim miktarlarının yıllar geçtikçe artıyor olması alıcıların iç pazarda istedikleri emvale rahatlıkla sahip olmasına neden olarak depo satış fiyatlarının yıllar geçtikçe artmasını sağlayacaktır. Bu da depo satış gelirlerinin dikili satış gelirlerine göre ekonomik yönden daha avantajlı olacağını göstermektedir. Borçka'da satış yöntemleri sosyal açıdan değerlendirildiğinde Başköy Orman İşletme Şefliği işgücü yönüyle diğer işletmelere göre oldukça öndedir. Dolayısıyla bu işletmede dikili satıştan

ziyade vahidi fiyatla üretim yapılmaya çalışılması yararlı olacaktır. Öyle ki hem köylünün dikili satış yöntemine uzak olması hem de köylünün yüklenicilerle aralarında satış konusunda sorun yaşamaları nedeniyle bölmelerin vahidi fiyatla üretime verilmesi orman idaresi ve köylü adına daha faydalı olacaktır. Ancak diğer işletmelerde köylünün kendisine alternatif iş bularak orman işinden soyutlanmaları üretim miktarlarını düşürmüştür. Orman idaresi de bu gibi sorunları çözebilmek için de son yıllarda dikili satışları artırmaya çalışarak üretim rakamlarını dengelemeye çalışmaktadır.

6. ÖNERİLER

Ülkemizde ilk olarak 1996 yılında uygulanmaya başlanan dikili ağaç satışları Borçka Orman İşletmesin'deki son beş yılındaki uygulamaları ve Başköy Orman İşletme Şefliğinde ki seçilen bölmelere ilişkin değerlendirmelerle ilgili öneriler aşağıda verilmiştir.

- Değişik sahalarda aynı anda devam eden üretimde ölçü, kayıt, takip, kontrol işleri için memur, işçi görevlendirmelerde çeşitli sorunlar yaşanmaktadır. Dikili satışların sonucunda, dikili bölmelerinde yoğun denetimler yapılması gerekmektedir. Dikili satış yöntemi ile üretilen endüstriyel odun hammaddesi, orman işletmelerince yapılan denetimler sonucunda, nakliye tezkerelerine bağlanarak, istenilen bölgelere nakli sağlanmaktadır. Bu işlemlerin yapılabilmesi için yeterli sayıda orman muhafaza memuruna temini sağlanabilmeli işletme müdürü ve işletme şefleri üzerinde buna karşı olan siyasi baskılar kurum idarecilerince engellenmelidir.
- Yeni çıkan 6877 sayılı tamim de yükleniciler tarafından dikili satış bölmelerinde çalışacak orman mühendislerinin görev ve sorumlulukları ayrıntılı ve kesin bir dille belirtilmeli, yine akıllarda soru işareti olarak kalan bir mühendisin en fazla 6000 m³'te çalışabilir ibaresi aynı bölge de birbirine yakın birden fazla 6000 m³'e kadar çalışabilir olarak düzeltilmesi gerekmektedir.
- Dikili ağaç satışı tamiminde üretime 60 günlük süre verilmekte ve bunun uzatımı için 30 gün Orman İşletme, 30 gün de Orman Bölge Müdürlüğüne olmak üzere iki ay ek süre ile birlikte toplam süre 4 aya çıkmaktadır. Ancak Borçka'nın iklim ve arazi koşulları düşünüldüğünde; dört mevsiminin yağışlı, arazi yapısının eğimli ve toprak yapısında aşınmaya müsait olduğu görülmektedir. Bu yüzden üretim yapıldığı süre zarfında sürekli heyelanlar ve yollarda bozulmalar yaşanmaktadır. OGM 'nin Doğu Karadeniz koşullarında dikili satış üretim süresinde teknik elemanların daha çok etkin olabilecekleri bir tamim yayınlaması gerekmektedir.
- Orman köylerinde ormanda çalışma işgücünün çok ve istekli olduğu yerlerde, mümkün olduğunca birim fiyatla üretim yaptırılmalı, dikili satışlardan kaçınılmalıdır. Çünkü bu şekilde köylü üretiminde çalıştığı bölmenin satışını

yapan yüklenicilerle ekonomik sıkıntılar yaşamayacak, verim yüzdesi düşük çıkan bölmelerden zarar ettiğini düşünerek yapacağı kaçak kesimi yapmamış olacaktır.

- Dikili satışlar daha çok orman köylüsünün olmadığı veya ormanda çalışma arzusunda olmayan köylerde, dışardan işçi getirerek ve kendi satışını yapabilen kişilerle yapılmalıdır. Çünkü bu şekilde hem işlerin hızlı yürümesi hem de işlerin seri olmasından dolayı bölmelerde denetim sağlanabilecek.
- Borçka gibi arazi koşullarının zor ve değişken iklim yapısının olduğu yerlerde erken üretim döneminde dikili satışla bölmeler üretime verilmemelidir. Öyle ki satışını sonbaharda yapan bir yüklenici ilkbahar geldiğinde yolların açılmasını istemekte, bu durumda makina parkı yetersiz olan Artvin OBM'deki teknik elemanlarla vatandaş arasında sorunlar yaşanmasına sebep olunmaktadır. Satışların dikili olarak yapılmasını isteyen her çeşit baskıya karşı teknik elemanlar direnmelidir.
- Depolarda ardaklanarak kaltesi bozulan türlerde, işletmenin sorun yaşamaması için dikili verilmesi gerekmektedir. Ancak verilemiyorsa da depolarda havuzlar oluşturularak emvalerde değer kayıpları önlenmelidir.
- Borçka'da orman köyünün çok olması nedeniyle vatandaşların kişisel yakacak ve yapacak ihtiyaçları oldukça fazla olmaktadır. Ancak son yıllarda bölgede artan dikili satışlar nedeniyle teknik elemanlar köylünün ihtiyaçlarını karşılayamadığından köylüyle sosyal sorunlar yaşamaktadır. Bu sorunların çözümü için dikili satış tamiminde köylülerinde ihtiyacını giderecek kadar uygun fiyatla açık artırmalı dikili satış yaptırılmalıdır.
- Bölmelerde hem işletmenin kârının hem de orman köylüsünün ekonomik ve sosyal değerlerinin korunması açısından uygun görülen satış yöntemlerinin uygulanması gerekmektedir.
- Borçka'da yıllara göre ormanda çalışmaya karşı ilgi azalmasına karşın işletmenin dışardan işçi getirip çalıştırmasına karşı olunması işlerin akıcılığını ve sürekliliğini bozmaktadır. Bu gibi sosyal problemlerin aşılabilmesi için bölge müdürlüğü hatta genel müdürlükten işletmeye sorunların çözülebilmesi için destek verilmeli en küçük bir siyasi baskıda işletmeler yalnız bırakılmamalıdır.
- Son yıllarda yüklenicilerin iç piyasaya dönmesiyle birlikte depo satış gelirlerinin dikili satış gelirlerini geçtiği görülmektedir. Bu yüzden kârlılığın daha fazla

artırılabilmesi için depoların görünüşlerinin iyileştirilmesi depo memurlarının malını iyi satabilen ve işini sahiplenen memurlardan seşilmiş olması gerekmektedir.

7. KAYNAKLAR

- 6831 Sayılı Orman Kanunu, (1956), 34. Madde, Ankara.
- Anonim, 1998. Orman Bakanlığı, Orman Genel Müdürlüğü, İşletme ve Pazarlama Dairesi Başkanlığı, Tahsisli Dikili Ağaç Satışı, Tamim No: 6057, Tasnif No: 1728, Ankara.
- Anonim, 2009. Çevre ve Orman Bakanlığı, Orman Genel Müdürlüğü, Asli Orman Ürünlerinin Satış Esasları, Tebliğ No:279, Ankara.
- Alkan, S. ve Şahin, A., 2011. Doğu Karadeniz Bölgesinde Dikili Satış Uygulamaları Konusunda İlgili Gruplarının Görüşleri, Yayın No:34, İnkılap Matbaacılık Ltd.Şti., Trabzon.
- Ayaz, H., 2004. Türkiye Ormancılığında 4785 Sayılı Yasanın Uygulanması ve Sonuçları Üzerine Bir Araştırma, Doğu Karadeniz Bölgesi Örneği, Doktora Tezi, K.T.Ü., Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Bingöl, H.İ., 1990. Geçmişten Günümüze Ormanlarımız ve Ormancılığımız, Cilt 1, Ormancılık Eğitim ve Kültür Vakfı, Yayın No:3, Matbaa Teknisyenleri Basımevi, İstanbul.
- Bozkurt, A.Y. ve Göker Y., 1996. Orman Ürünlerinden Faydalanma Ders Kitabı, 2. Baskı, Üniversite Yayın No:3946, Orman Fak. Yayın No:437, İstanbul, 1996.
- Bull, G.Q. ve Nilson, S., 2004. An assessment of China's forest resources, International Forestry Review 6(3-4).
- Cin, H., 1978. Tanzimat'tan Sonra Türkiye'de Ormanların Hukuki Rejimi, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Ankara.
- Counsell, S., 2006. Forest Governance In The Democratic Republic of Congo.
- Çağlar, Y., 1979. Türkiye'de Ormancılık Politikası (dün), Çağlar Matbaası, Ankara.
- Çağlar, Y., 1988. Türkiyede Devlet Orman İşletmeciliği ve Özelleştirme Çevre ve Ormancılık Dergisi Yayınları, No :6, Ankara.
- Çevik, İ., Taşçı, A. ve Şirin, G., 1996. Kızılçam Ormanlarında Ağaçların Dikili Olarak Satılması Üzerine Araştırmalar, Orman Bakanlığı Yayın No: 023- Enstitü Müdürlüğü Yayın No :3, İzmir.
- Daşdemir, İ., 2003. Asli Orman Ürünlerinde Fiyat Analizi (Zonguldak Orman Bölge Müdürlüğü Örneği), 119 s., ZKÜ Bartın Orman Fakültesi Yayınları, Üniversite Yayın No: 26, Fakülte Yayın No: 12, ISBN 975-7138-22-7, Bartın.

- Daşdemir, İ., 2011. Ormancılık İşletme Ekonomisi. Bartın Üniversitesi Yayın No: 5, Orman Fakültesi Yayın No: 3, ISBN 978-605-60882-3-0, Bartın.
- Diker, M., 1947. Türkiye’de Ormancılık. Dün, Bugün, Yarın, Sayı : 61, Orman Genel Müdürlüğü Yayınları, Akın Matbaası, Ankara.
- Ekizoğlu, A., Erdönmez, C., 2009. Devlet Ormanlarının Mukavele Yoluyla ve Dikili Satışlar ile İşletilmesinin Ormancılık Tarihi Açısından İrdelenmesi, Bartın Orman Fakültesi Dergisi, Özel Sayı, 1-8.
- FAO, 2006. Global Forest Resources Assessment 2005 – progress towards sustainable forest management. FAO Forestry Paper No. 147. ISBN 92 -5-105481-9, Rome.
- FAO, 2009. State of the World’s Forest, FAO Publications, ISBN 978-92-5-106057- 5, Rome.
- Gaizutis, A., 2005. Gaining a Position For Lithuanian Small-Scale Forestry Through Creation Of Marketing, Network For Wood Trade And Services, Lithuania.
- Geray, A. U., 1998. Ulusal Çevre Eylem Planı Orman Kaynakları Yönetimi, 115 s., DPT Yayını, ISBN 975-19-1917-7, Ankara.
- Görecelioğlu, E., 1993. Ord. Prof. Dr. Franz Heske’nin Gözüyle 45 Yıl Önceki Türkiye Ormancılığının Ulusal ve Uluslararası Bakımından Görünüşü, İ.Ü.Orman Fakültesi Dergisi, Seri B, İstanbul.
- Gümüş, C., 2004. Ormancılık Politikası, Cilt 1, KTÜ Orman Fakültesi Yayın No :34.444S Trabzon.
- Gültekin, Y.S. ve Çar, E., 2008. Ormancılıkta Dikili Ağaç Satışı Yönteminin Uygulanması Üzerine Araştırmalar, VI. Ulusal Orman Fakülteleri Öğrenci Kongresi, Mayıs, Düzce, Bildiriler Kitabı.
- Günay, T., 2003. Ormancılığımızın Tarihçesine Kısa Bir Bakış, Tarım Orkam-Sen Yayını, Ankara.
- Halinen, M., 2003. Wood Measurement In Finland, www.iagre.org.files., FEG, Symposium, 2 nd september, Finland.
- Hoeflich, V. A., Alves. M.V.G. ve Koehler, H.S., 2008, The Brazilian Forest Sector : Challenges And Strategies For İts Development.
- İlkmen, Ş.N., 1948. Orman İşletmeciliğinde Devletçilik Problemi ve Ormancılık Politikamızın Ana Davaları, Türkiye İktisat Kongresi, Kasım, İstanbul, Bildiriler Kitabı: 197-204.
- İlter, E. ve Ok, K., 2007. Ormancılık ve Orman Endüstrisinde Pazarlama İlkeleri ve Yönetimi, 426 s, Form Ofset Matbaacılık, Ankara.

- İnaç, S., Eker, Ö., 2005. Amerika, İngiltere ve Türkiye’de Dikili Ağaç Satışının Üretim, Yaban Hayatı ve Koruma Açısından Düşündürdükleri, Orman Mühendisliği Odası, Ankara.
- İslamoğlu, N., 2010. Devlet Ormanlarında Yapılan Dikili Ağaç Satışının Paydaşlar Açısından İrdelenmesi, Trabzon, Orman Bölge Müdürlüğü Yüksek Lisans Tezi, KTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Karakaya, A., 2006. Dikili Ağaç Satış Yönteminin Değerlendirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Katsigris, E., Bull, G. Q., White, A., Barr, C., Barney, K., Bun, Y., Kahrl, F., King, T., Lankin, A., Lebedev, A., Shearman, P., Sheingauz, A., Yufang Su ve Weyerhaeuser, H. 2004. The China forest products trade : overview of Asia – Pacific supplying countries, impacts and implications, international Forestry Review 6,2-4.
- Kutluk, H., 1948. Türkiye Ormancılığı ile İlgili Tarihi Vesikalar, Cilt I ve II, Orman Genel Müdürlüğü, No: 56, Ankara.
- Miraboğlu, M., 1983. Ormancılık İşletme İktisadı, 248s., İ.Ü. Orman Fakültesi Yayınları, İ.Ü. Yayın No: 3134, O.F. Yayın No: 340, İstanbul.
- OGM, 2007. Dikili Ağaç Satışı, Tamim No: 6521, Ankara.
- OGM, 2010. Orman Genel Müdürlüğü 2010 Performans Programı. Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı, Ankara.
- Özdönmez, M., İstanbullu, T. ve Akesen, A., 1989. Ormancılık Politikası. İÜ, 301s., Orman Fakültesi Yayın No: 401, İstanbul.
- Özdönmez, M., İstanbullu, T. ve Akesen, A., Ekizoğlu A., 1996. Ormancılık Politikası, 357s.. İ.Ü. Orman Fakültesi Yayınları, İ.Ü. Yayın No : 3968. Fakülte Yayın No:435. İstanbul.
- Puwein, W., 2007. Wood Market in Poland Towards Stabilisation “Price Setting Systems in Austria” Poznan.
- Resmi Gazete, 1956. 6831 Sayılı Orman Kanunu, Başbakanlık Basımevi 9402, 2457.
- Sağkaya, A., 2005. Koltuk Savaşları, Bürokrat –İş Adamı – Siyasetçi Üçgeni, Baskı Art Ofset, ISBN :975-98909-2-5,131-13, Ankara.
- Silva, B., 2006. Brazil Solid Wood Products Annual Report 2006, USDA Foreign Agricultural Service, GAIN Report, GAIN Report Number :BR6629.
- Toygar, S., 1957. Köylülerimizin Ormanlardan Yaptıkları Dünkü ve Bugünkü Faydalanma Esasları, Türkiye Ormancılığı 100. Tedris Yılına Girerken. TOC No: 7, Ankara.

- Türker, M.F., 2008. Ormancılık İşletme Ekonomisi, 71s.,72s., Derya Kitabevi, ISBN 978-605-60295-0-9, Trabzon.
- TBMM, 1987. TBMM Tutanaklar Dergisi, 41, 4.
- UNEP, 2001. An Assessment of the Status of the World's Remaining Closed Forests, UNEP/DEWA/TR01-2.
- USDA, 2001. U.S. Forest Facts and Historical Trends. US Department of Agriculture, Forest Service.
- URL-1, www.ormansevgisi.com/dunyaorman.asp, Dünyadaki Orman Varlığı. 01/12/2012.
- URL-2, <https://www.turkiye.gov.tr/icerik?icerik=/Turkiye-Orman-Varligi>. 01/12/2012.
- URL-3, <http://www.metla.fi/metinfo/tilasto/laatu/roundwood-lithuania.htm>, Roundwood Prices in Lithuania/Litvanya Ormancılığı. 10/12/2012.
- URL-4, <http://www.greenpeace.org/usa/assets/binaries/lessons-learned-from-cameroon> 15 February 2007 Forest reform in the DRC: How The World Bank is Failing To Learn The lessons from Cameroon/Kongo Ormancılığı. 10/12/2012.
- URL-5, Hasan Alkan, orman web.sdu.edu.tr/halkan/ol_pazarlama/pazarlama_sun_u_4. 20/12/2012.
- URL-6, www.ogm.gov.tr/orm_var.htm T.C. Orman Genel Müdürlüğü, Artvin Orman Bölge Müdürlüğü. 25/12/2012.
- URL -7, [www.osmanlicaturkce.com/Osmanlica -Türkçe Sözlük](http://www.osmanlicaturkce.com/Osmanlica-Turkce-Sozluk). 05/01/2013.
- URL-8, [www.bakimliyiz.com.Osmanlica Türkçe kelimeler](http://www.bakimliyiz.com/Osmanlica-Turkce-kelimeler). 10/01/2013.
- Ünal, S. ve Karakaya, A., 2002. Orman Ürünlerinin Üretiminde Dikili Ağaç Satışı ve Uygulamada Kooperatiflerin Yeri, I. Ulusal Ormancılık Kooperatifleri Sempozyumu, 2002, Kastamonu, Bildiriler Kitabı.
- White, A., Sun, X., Canby, K., Xu, J., Barr, C., Katsigris, E., Bull, G., Cossalter, C. Ve Nilson, S., 2006. China and The Global Market for Forest Products ; Transforming Trade to Benefits Forests and Livelihoods, ISBN :1-932928-21-9, CIFOR Press.

8. EKLER

T.C.
ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI
ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
İşletme ve Pazarlama Dairesi Başkanlığı

A N K A R A
22 / 06 /2007

KONU: Dikili Ağaç Satışı

BÜTÜN TEŞKİLATA

TAMİM NO: 6521

Üretim, taşıma, depolama ve pazarlama süreçlerinin uygulanmakta olan geleneksel sistemde uzun olması kalite ve vasıf düşüklüğüne neden olmakta, diğer yandan rampa ve satış depolarında tekrarlanan mükerrer yükleme, boşaltma, istif ve tasnif işleri zaman kaybı ve maliyet artışına sebep olmaktadır. Bu şekilde üretim ve pazarlama faaliyetlerinin uzun bir zaman dilimine yayılması ve ortaya çıkan maliyet artışı ekonomiklik ve verimliliğin arzu edilen düzeye çıkarılmasını engellemektedir.

Alıcıların isteklerine uygun olarak orman ürünlerinin istenilen standartta üretilerek en uygun kullanım alanlarına kısa sürede kaliteli ve taze olarak ulaştırılması, ekonomik olmayan kesim, sürütme, istifleme, taşıma ve depolama işlemlerinden kaynaklanan yüksek maliyetin önlenerek, idareimizce yapılan üretim masraflarından tasarruf edilmesi, ürünlerin satış istif yerlerinde beklemesiyle oluşan çatlama, çürüme, esmerleşme gibi olumsuzlukların ortadan kaldırılması ve istiflemeye gerek kalmadan üretim-pazarlama periyodunun kısaltılmasına imkan vermesi gibi çok yönlü faydalarından dolayı, üretim-taşıma işleri alıcıya ait olmak üzere, ormandan çıkarılacak ağaçların dikili halde satışı rasyonel ve çağdaş orman işletmeciliğine önemli katkılar sağlayacaktır.

Böylece bir yandan üretim ve pazarlama faaliyetleri daha ekonomik ve rasyonel hale gelecek diğer yandan da standardizasyon, ölçümleme hataları konusunda karşılaşılan sorunlar ortadan kalkacaktır.

Yukarıda özetlendiği gibi birçok avantaja sahip olan ve yaygınlaştırılmasına karar verilen DİKİLİ AĞAÇ SATIŞI iş ve işlemleri aşağıdaki esaslar dâhilinde yapılacaktır.

A- GENEL ESASLAR

1- Satış partileri bir bölmeyi kapsayabileceği gibi, bölmeler bölmeciklere ayrılarak da, talebe göre satış partileri düzenlenebilecektir. Dikili satışların takip ve denetimi için satış partisi bölme veya bölmecik bazında yapılacaktır. Prensipte olarak birden fazla bölme birleştirilerek satış partisi oluşturulmayacaktır. Ancak bölmedeki dikili satış miktarının az ve bölmelerin benzer olduğu, tesbit, kontrol ve kayıtlara alınmada hiçbir sorunun olmayacağı anlaşılan zorunlu durumlarda birden fazla bölme birleştirilerek satış partisi oluşturulabilecektir.

2- Dikili ağaç satışında, dikili ağacın m3 satış bedeli, satışa konu bölme veya bölmecikte pazarlama imkanları da göz önüne alınarak üretilmesi öngörülen emvale göre her ağaç türü için verim yüzdelerinin tespit edilmesi ve bu yüzdelerle göre çıkması gereken ürünlerin fiyatlandırılması yapılarak belirlenmektedir. Verim yüzdeleri gerçeğe ne kadar yakın belirlenirse alıcı ve satıcı yönünden doğru sonuca ulaşılabilecek ve dikili satışın yaygınlaşmasına olumlu katkı sağlayacaktır. Verim yüzdesi tespitinde ayrıca alt tabakadaki fertler ile süceyrat odununun dikili damgaya ve verim yüzdesine dahil etmede özellikle dikkatli olunarak, deneme ağaçları seçilirken objektif kriterler ve aşağıdaki hususlara uyulacaktır.

2.1 - Deneme ağacı seçim esasları

2.1.1- Satışa konu bölme veya bölmecikteki ağaçların D.K.G.H ve çap kademelerine dağılımı göz önüne alınarak DENEME AĞACI HACİM BÜYÜKLÜĞÜ tespit edilir. Hacim büyüklüğü satışa konu

ağaçların temsiline imkan verecek şekilde 1, 3, 5, 8..... M3 gibi belirlenecektir. Burada dikkat edilmesi gereken husus D.K.G.H miktarı arttıkça ve ağırlıklı çap grubu kalınlaştıkça daha iyi temsil için deneme ağacı hacim büyüklüğünün artması gerekmektedir.

2.1.2- Deneme ağacı hacim büyüklüğü belirlendikten sonra bölmeyi temsil edecek çap kademelerine göre deneme ağaçlarının seçiminde; ağaçların kalite özellikleri, bonited farklılıkları göz önüne alınarak bölme veya bölmecikte en iyi örnekleme sağlayacak fertlerin seçimi sağlanmalıdır. Mesela ağaçların çürüklük, kovukluk v.s. özellikleriyle bölmenin etek, orta, sırt kısmında bulunması gibi faktörler göz önüne alınmalıdır.

2.2- Deneme ağacı sayısının tespiti

2.2.1- Fiilen yapılan damganın ağaç türleri itibariyle çap kademelerine (a) dağılımından (b,c), toplam hacimdeki (d) yüzdeleri bulunarak (e,f), her çap kademesinin deneme ağacı hacim büyüklüğündeki miktarları bulunacak (g,h), bu miktar o çap kademesindeki bir ağacın D.K.G.H.'ne (i,j) bölünmesiyle her çap kademesine isabet eden deneme ağacı sayıları (k,l) tespit edilecektir.

2.2.2- Örnek olarak, genelde ince çap kademelerinin toplam hacim içerisindeki ağırlığının fazla olduğu bir bölmede 500 M3'lük damganın 350 M3 çam ve 150 M3'nün kayın olduğu ve 5 M3'lük bir deneme ağacı hacim büyüklüğüne karar verildiğini farz edelim.

Çap Kademesi (cm)	D.K.G.H. (m3)			Toplam Hacimdeki %		Deneme Ağacı Mik. (M3)		Bir Ağacın D.K.G.H. (M3)		Deneme Ağacı Sayısı	
	Çam	Kayın	Toplam	Çam	Kayın	Çam	Kayın	Çam	Kayın	Çam	Kayın
A	b	c	d	e	F	g	h	i	j	k	l
12-15,9	20	30	50	4	6	0,2	0,3	0,079	0,076	2	4
16-19,9	25	50	75	5	10	0,25	0,5	0,156	0,148	2	3
20-23,9	50	100	150	10	20	0,5	1,0	0,272	0,260	2	4
24-27,9	40	160	200	8	32	0,4	1,6	0,426	0,413	1	4
28-31,9	-	10	10	-	2	-	0,1	-	0,590	-	-
32-35,9	15	-	15	3	-	0,15	-	0,843	-	-	-
TOPLAM	150	350	500	30	70	1,5	3,5	-	-	7	15

Örnek cetveldeki (a) sütunu fiilen damga yapılan çap kademesini, (b,c) sütunları ağaç türleri itibariyle yapılan damga miktarlarını (d) sütunu toplam damgayı, (e,f) sütunları damganın ağaç türlerine göre toplam hacimdeki yüzdeleri, (g,h) sütunları deneme ağacı hacim büyüklüğü içindeki miktarları, (i,j) sütunları ilgili amenajman planındaki hacim tablolarından ağaç türleri itibariyle çap kademelerindeki 1 adet ağacın D.K.G.H. ve (k,l) sütunları her ağaç türü itibariyle çap kademelerinden alınacak deneme ağacı sayısını göstermektedir.

2.3- Belirlenen çap kademelerindeki deneme ağaçları, kalite özellikleri ve bonited farklılıkları gözetilerek bölme veya bölmeciğin tamamını temsil edecek şekilde dağıtılarak kesim yapıp, standardizasyon esaslarına göre boylanarak her ürün cins ve nev'i itibariyle verim yüzdeleri tespit edilir. Verim yüzdeleri İşletme Müdür Yardımcısı, ilgili Orman İşletme Şefi ve ölçü-kesim görevlisi tarafından müştereken yukarıdaki şekilde tespitle Ek-1 no'lu örneğe göre tutanağa bağlanır

2.4- Dikili satışa konu bölme ve bölmecikteki verim yüzdesinin tesbiti için gerekli iş ve işlemlere ait işçilik giderleri 730/1000 ölçme ve diğer giderler hesabından karşılanacaktır.

2.5- Deneme Ağacı ve Verim Yüzdesi Tesbit Tutanağı alıcıları bilgilendirmek açısından satış dosyasına konulacak, ancak bunun satış sonrası çıkacak emval için hiçbir şekilde bağlayıcı olmadığı belirtilecektir.

3- Tarife bedeli; Her yıl Orman Genel Müdürlüğünce belirlenen dikili ağaç tarife bedeline göre dikili kabuklu gövde hacmi üzerinden tahakkuk ettirilecektir.

4- Alıcı dilediği boyutlarda ve şekilde ürün elde etmekte serbesttir. Elde edilen ürünü şekil, ebat ve vasıf olarak belirleyecek şekilde ölçü, tesbit ve damgalama yapılarak nakliye tezkereleri bu ölçü ve kayıtlar ile "Orman Ürünlerinin Naklinde Verilecek Tezkerelere Ait Yönetmelik" hükümlerine göre düzenlenecektir.

5- Alıcı elde ettiği ürünleri nakletmek istediğinde Orman İşletme Şefliğinin ölçü ve tesbitine göre nakline izin verilecektir.

Peyderpey satış veya parçalı ölçüm yapılması halinde; satışı yapılan dikili gövde hacminden çıkabilecek ürün miktarı gözetilerek toplam dikili miktarın % 75'ne kadarının nakline izin verilecektir.

Dikili miktarın % 25'inden az olmamak üzere kalan miktar öncekilerle birlikte işletme şefliğince değerlendirilerek dikili kabuklu gövde hacminden veya yüzde yüzün üzerinde verim yüzdesi tesbiti yapılmış ise bu miktardan az olması durumunda işletme şefliğince nakline müsaade edilecektir.

Dikili satış işleminin her aşaması idarece kontrol edilerek, tüm ölçü tesbit tutanaklarının birer nüshası İşletme Müdürlüğüne gönderilecektir.

Elde edilen toplam ürün miktarı; dikili kabuklu gövde hacminden veya yüzde yüzün üzerinde verim yüzdesi tesbiti yapılmış ise bundan fazla olması durumunda, son % 25'lik kısma ait bölüm nakledilmeden durum İşletme Müdürlüğünce Bölge Müdürlüğüne bildirilir. Bölge Müdürlüğünce kurulacak komisyon marifetiyle alıcının da katılabileceği şekilde en geç bir hafta içerisinde durum incelenerek herhangi bir usulsüzlük olup olmadığını tesbitle işletmesine bildirilecektir. Usulsüzlük yoksa ürünün nakline izin verilecek olup aksi durumda şartname hükümlerine göre işlem yapılır.

6- Dikili ağaç satış bedellerinin tahsili için Döner Sermayeli İşletmeler Tek Düzen Muhasebe Sistemindeki Hesap Planı'nda;

600.7 - Dikili Ağaç Satışları

600.7.01 - Maktalar

600.7.01.01 - İbrelili Dikili Ağaçlar

600.7.01.02 - Yapraklı Dikili Ağaçlar

Hesapları açıldığından, dikili ağaç bedellerinin tahsilinde bu hesaplar kullanılacaktır.

7- Dikili ağaç satışına konu sahanın ve etrafının idaremiz yetkili ve görevlileri ile alıcı tarafından kontrolü ve denetimi titizlikle yapılacak, satılan ağaçlar dışında ağaç kesilmesine meydan verilmemesi için gerekli bütün tedbirler alınacaktır.

8- TS 3626- Ormanların Kabuk Böceklerine Karşı Korunması Kuralları Standardı'na göre, kabuk böceklerinin Kasım-Mart döneminde hareketli olmadıkları dikkate alınarak bu dönemde üretilen ibrelili yapacak odunların, kabuklarının soyulup soyulmayacağı önceden kararlaştırılacak ve satış şartnamesinin ilgili maddesinde belirtilecektir.

9- Böcek tehlikesi olan yerlerde kabuğun soyulması, soyulan kabukların yakılması, ilaçlama yapılması ve bu gibi özel çalışma yapılması gerekli yerler dikili ağaç satışına konu edilirken çok iyi etüt edilecektir. Sağlıklı DKGH tespiti yapılamayan, kontrol, ölçü ve taşıma sorunu yaşanabilecek devrik, kırık, yeni yol inşaatlarının yol güzergahlarında, yolu mevcut olmayan ve personel azlığı v.s. ile yeterli kontrolün yapılamayacağı, koruma açısından güvenli olmayan yerlerde dikili ağaç satışı yapılmayacaktır.

10- Dikili satışta üretim (kesim, sürütme, taşıma) süresi teslim müteakip azami 60 gündür. Satış miktarına göre daha kısa bir süre belirlenebilecektir.

Dikili ağaç damgalarının yapılması, dikili satışla ilgili evrakın tamamlanması, satış ilanı için geçecek süre, tensil sahalarda çimlenme döneminden önce sahadan çıkılması, ölü örtü inceltilmesi yapılacaksa bu iş için gerekecek süre vs. göz önünde bulundurulacak, satış öncesi gerekli hazırlıklar buna göre süratle yapılacak ve üretimin silvikültürel amaca uygun olarak gerçekleştirilmesi sağlanacaktır. Bunun için bölmeden çıkılma tarihi şartnamenin özel hükümler bölümünde belirtilecektir.

11- Satış ve üretimin, kışın yağışlı olduğu günlere rastlaması durumunda, yol durumu iyi olan ve taşıma imkanı bulunan sahalara tercih edilecek, sahaya giden yolun bakımlı halde tutulması sağlanacak, aksi halde bu gibi yerlerde bu zamanda dikili ağaç satışı yapılmayarak, üretim süresinin uygun olduğu zamana kaydırılacaktır.

12- Komşu ülkelerle hudut boylarında güvenlik yönünden ilgili askeri birlikle mutabakata varıldıktan sonra satışa çıkılacaktır. Köyler arasında ihtilafı olan sahalarda, taraflar arasında mutabakat

sağlandıktan sonra satış yapılacaktır. Sosyal probleme konu olabilecek sahalarda da dikili ağaç satışı yapılmasından kaçınılacaktır. Dikili ağaç satışının yapılmasından sonra üretimin yapılmasını imkansız hale getiren ve önceden öngörülmeven olağanüstü durumların ortaya çıkması halinde üretime başlanmamış olması ve bu durumun bir rapora bağlanması kaydıyla alıcıya bildirilerek satış Bölge Müdürlüğüne iptal edilebilecektir.

13- Dikili ağaç satışına konu bölmede kar kırmaması ,rüzgar devriği, böcek arız olması veya yangın gibi olağanüstü bir afet sebebiyle bölmede dikili satışa konu miktarın %20'sinin üstünde hasar oluşmuş ve üretime başlanmamış ise;alıcıya bildirilip dikili satış iptal edilerek bölmenin damgası yeniden yapılır. Bu durumda alıcının teminatı iade edilir.

Üretime başlanmıssa satışa konu ağaçlarla ilgili şartname hükümleri devam eder, olağanüstü hasılat İdarece değerlendirilir.

Hasar %20'nin üstünde değilse aynı satış şartları ile alana teklif edilerek alıcının kabul etmesi halinde bu miktar satışa dahil edilip bu miktarın üretimi için makul bir ek süre verilir. Alıcının kabul etmemesi halinde oluşan hasar sonucu gerekli hale gelen üretim idarece yaptırılarak değerlendirilir.

14- Satışın yapılmasını müteakip, İşletme Müdürlüklerince satışın konusu, yeri ve mahiyeti hakkında ilgili Sosyal Sigortalar Kurumu'na bilgi verilecektir. Ancak Orman Kalkındırma Kooperatiflerinin tahsisli dikili ağaç satışlarında üretim işçiliği üyelerince yapılacağı yazılı beyan edilmesi halinde sigorta mevzuatı yönünden sorumlulukları kendilerine ait olmak üzere SSK' na bildirimde bulunulmayacaktır.

i
Dikili ağaç satış bedeli, geleneksel olarak satış depolarından satılan mal bedeline benzer nitelikte olup her iki satış usulünde de mal bedellerinin sigorta primine esas teşkil etmeyeceği, dikili ağaç satışını alanların üretim işlerini de üstlenmesi sebebiyle üretim işlerinde çalıştırdığı kişilere ödeyeceği üretim ücretleri (fiili masraflar) yönünden S.S.K'ya muhatap olabilecekleri göz önünde bulundurulacaktır. Ayrıca, üretim birim fiyatlarının tamamı işçilik ücretinden ibaret olmayıp, içerisinde üretim iş kollarına göre değişen makine, araç-gereç ve malzeme birim maliyetleri de yer almaktadır.

Bu nedenlerle; makine, araç-gereç ve malzeme birim maliyetlerinin üretim birim maliyetlerinden çıkarılması ve salt işçilik tutarının sigorta primine esas alınması gerekmektedir.

Bu itibarla her satış için; kesme, sürütme ve yükleme işçi çalışma zamanları (İÇZ) 288 sayılı tebliğde belirtilen tablolar kullanılarak EK-2'de gösterilen hesap tarzına benzer şekilde asgari işçi çalışma zamanları hesap edilerek, sigortayla ilgili bilginin verilmesinde, bu hesap cetveli eklenerek Sosyal Sigortalar Kurumu'na gönderilecek, bir nüshada bilgi için alıcıya verilecektir.

15- Bu tanım bütün ağaç türlerinin dikili olarak satılmasını kapsar.

16- 6831 Sayılı Orman Kanununun 2896 Sayılı Kanunla değişik 30 uncu maddesinde; “Devlet ormanlarından elde edilen ürünlerin piyasa satışlarında açık artırma esastır. Açık artırmaya arz edilen orman ürünlerinin miktar ve vasıf itibarıyla mahalli ihtiyaçlara ve satış icaplarına uygun partiler halinde ayarlanması zorunludur.

Kamu kurum ve kuruluşlarının ihtiyaçları ile lüzum ve fayda görülen veya acele olarak satış yapılmasını gerektiren hallerde, her türlü orman ürünü piyasa fiyatı üzerinden tahsisen satılabilir.” denilmektedir.

Kanun maddesinde belirtildiği üzere dikili ağaç satışlarında açık artırma esas olup, gerekli hallerde tahsisen satış yapılabilir. Dikili ağaç satışı yapılacak yörede orman kooperatifleri ve köylülerin dikili satış talebi olup olmadığı yapılacak duyuru ile öncelikle tesbit edilerek talebe göre dikili ağaç satışları aşağıdaki usul ve esaslara göre yapılacaktır.

B-TAHSİSLİ DİKİLİ AĞAÇ SATIŞI

17- 6831 Sayılı Orman Kanununun 2896 sayılı kanunla değişik 30. maddesine dayanılarak çıkarılan “Orman Ürünlerinin Tahsisli Satışları Hakkında Esaslar” da değişiklik yapılmasına dair 99/13913 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile tahsisli satışlar kararnamesinin 4/n maddesinde; “Sınırları içinde Devlet Ormanı bulunan köylerde ve nüfusu 2.500 den aşağı olan kasabalarda, orman köylerini kalkındırma kooperatifleri, köy ve belediye tüzel kişilikleri ile köylerdeki gerçek kişilere amenajman ve silvikültür planlarına göre ormanlardan çıkarılacak dikili ağaçların tahsisen satılabileceği” hükmü getirilmiştir.

Bu şekilde orman köylüleri ormanlara daha iyi sahip çıkarak orman yangınları, usulsüz faydalanma ve kaçakçılığa karşı ormanları daha iyi koruyacakları gibi, diğer yandan orman köylülerinin ormancılık sektöründen aldığı payın artırılması sağlanmış olacaktır.

Tahsisli dikili ağaç satışları bu tamimin 1-16 maddesindeki genel esaslar doğrultusunda aşağıda belirtilen hususlara göre yapılacaktır.

Dikili satış olacak mntıkada yapılacak duyuru ile tahsisli satış talebi olup olmadığı, varsa talep sahipleri ve miktarları belirlenecektir. Tebligatlar ve talebe ilişkin hususlar dosyasında muhafaza edilecek, dikiliden tahsisli satış yapılmak üzere ayrılan DKGH' nin dengeli şekilde dağıtımının yapılması sağlanacaktır. Satışa çıkarılacak DKGH talebe göre az ise tahsisli dikili satış yapılacak kooperatifler, belediye ve köy tüzel kişilikleri ile gerçek kişiler, iş gücü miktarları göz önüne alınarak kura ile tespit edilecek, haksızlığa meydan verilmeden adaletli bir bölüşüm sağlanacaktır.

Yangın görmüş sahalardaki dikili ağaçlar Orman Kanununun 17.Maddesi ve 279 Sayılı Tebliğ gereği tahsisli satışa konu edilmeyecektir.

17.1- Tahsisen satış yapılabilecek kooperatifler, gerçek ve tüzel kişilerde aranacak şartlar : Mülki hudutları içinde tahsisli satışın yapılacağı dikili ağaçların bulunduğu köylerde ve nüfusu 2500'den aşağı kasabalarda kurulu; orman köylerini kalkındırma kooperatiflerine, köy ve belediye tüzel kişiliklerine veya köy nüfusuna kayıtlı ve o köyde oturan gerçek kişilere tahsisen satış yapılacaktır. Tahsisli dikili ağaç satışı yapılmasında, gerçek ve tüzel kişilerin iş gücü kapasiteleri ve işi yapabilirlik durumları göz önüne alınacak ve iş gücünü aşan miktarda satış yapılmayacaktır.

Tahsisli dikili ağaç satışı yapılan bu gerçek ve tüzel kişilerin üretim işini yapmaksızın aldıkları dikili ağaçları başkalarına devretmesine veya satmalarına müsaade edilmeyecektir.

17.2- Tahsis Bedel Tesbiti : Verim yüzdesine göre üretilecek ürün cins ve nevilerine ait işletmenin son iki aylık açık artırmalı satış ortalama fiyatları, bu mümkün değilse, Bölge Müdürlüğü dahilindeki benzer işletmelerin son iki aylık açık artırmalı satış ortalamaları, bu mümkün değilse komşu Bölge Müdürlüklerinin benzer işletmelerinin son iki aylık satış ortalamaları, bu da mümkün değilse Bölge Müdürlüğünün tahsis fiyatları baz alınarak satışa konu bölme veya bölmeciğin kesme-sürütme-yükleme-taşıma birim fiyatlarının toplamı ile bu toplamın % 10'u oranındaki istihkak fazlalıkları tutarı ve istif birim fiyatı ile sadece M3'lü ürünlerde bütçe ile verilen tasnif ve depolama giderleri düşülerek bulunacak fiyatlardan düşük olmamak üzere İşletme Müdürlüğü ihale komisyonu marifeti ile tahsis fiyatı Ek-3 örneğe göre tespit edilecektir. "Tahsisli Dikili Ağaç Satışı Bedel Tespit Tutanağı"; "Deneme Ağacı ve verim Yüzdesi Tespit Tutanağı", "Açık Artırmalı Satış Ortalama Fiyatları ve Üretim Birim Fiyatlarını" gösterir cetvellerle birlikte Bölge Müdürlüğüne onaya gönderilecektir.

Özelliği gereği tahsisen satılan ve açık artırmaya konu olmayan ürünler için tahsis fiyatı, açık artırmalı satış ortalama fiyatı olarak kabul edilecek, ancak bu ürünlerden de açık artırma ile satılanlar var ise açık artırma fiyatları dikkate alınacaktır.

Açık artırmalı satış ortalama fiyatlarından düşülecek üretim birim fiyatları, Asli Orman Ürünlerinin Üretim İşlerine Ait 288 Sayılı Tebliğe göre tespit edilecek, ancak üretim işleri erken üretim döneminde yapılıyor ise bu birim fiyatlara erken üretim primleri de ilave edilecektir.

17.3- Tahsisli Dikili Ağaç Satış Limitleri: Tahsisli dikili ağaç satışlarında İşletme Müdürlükleri; yıllık toplam 5.000 m³'e kadar doğrudan, 5.000 m³'ten fazla olan miktarlarda ise Orman Bölge Müdürlüğünün tahsisli dikili ağaç satışı onayı ile satış yapacaklardır.

17.4- Özelliklerinden dolayı ekonomik değerlerinin yüksek olduğu ve tahsise kapalı olan depoların bağlı bulunduğu mntika ormanlarında tahsisli dikili ağaç satışı işlemi yapılmayacaktır.

17.5- Orman Kalkındırma Kooperatiflerine yapılan tahsisli dikili ağaç satışlarında; üretim işçiliğinin kooperatif üyelerince yapılacağını yazılı olarak beyan etmeleri halinde sigorta mevzuatı yönünden sorumlulukları kendilerine ait olmak üzere SSK' na bildirimde bulunulmayacaktır.

17.6- Tahsisen dikili ağaç satışlarında örneği ekli Ek-4 "Tahsisli Dikili Ağaç Satış Şartnamesi" kullanılacaktır.

C- AÇIK ARTIRMA İLE DİKİLİ AĞAÇ SATIŞ ESASLARI

18- Dikili ağaç satışının açık artırma ile yapılmasında 1-16 maddede belirlenen genel esaslar doğrultusunda işlemler yapılarak, açık artırmalı satışta kullanılacak muhammen bedelin tespiti ve ihale sonrası işlemler aşağıdaki şekilde yapılacaktır.

18.1- Maliyet bedeli; Devlet Orman İşletmesi ve Döner Sermayesi Yönetmeliğine göre muhammen bedelin belirlenmesinde esas alınacağından öncelikle maliyet bedeli hesaplanacaktır. Devlet Orman İşletmesi ve Döner Sermayesi Yönetmeliğinin 16. Maddesinden anlaşılacağı üzere, Dikili ağacın maliyet bedeli; tevzi masrafı, fiili masraf, tarife bedeli ve satış masrafı ile orman imar giderlerinden oluştuğundan "Ek-5"de belirtildiği şekilde hesaplanacaktır. Bu hesaplamada fiili masraf olarak sadece m³'lü emval için bütçede öngörülen ölçme ve diğer giderler esas alınacaktır. Sterli emvalde ölçme ve diğer giderler dikkate alınmayacaktır..

Muhammen bedel ise; Dikili ağaçların özel kalite durumu, üretimdeki günlük kriterleri, tüketim merkezlerine uzaklığı, üretilecek emvalin bu tüketim merkezlerine ulaştırılmadaki zorluk ve kolaylıklar, piyasa şartları ile son dikili ağaç satış ortalamaları gibi faktörler dikkate alınarak piyasada satılabilir en uygun fiyat olacak şekilde Ek-5' de hesaplanan en son dikili ağaç maliyet bedeli üzerinden gerekli indirim veya artış yapılarak belirlenecektir.

Daha önce hiç dikili ağaç satışı yapılmamış olması ve piyasa fiyatının takdir edilmesinde tereddüde düşülmesi halinde, diğer işletme ve bölge müdürlüklerince yapılan dikili ağaç satış sonuçları ile satışa konu dikili ağaçlardan elde edileceği ön görülen çeşitli ürünlerin cins ve nevelerine ait son satış ortalamalarından da faydalanılabilecektir.

Muhammen bedel tespitinde veya daha sonra yapılacak fiyat indirimlerinde, Devlet Orman İşletmesi ve Döner Sermayesi Yönetmeliğinin 16. maddesinde belirtilen yetki limitleri kullanılacak, ancak muhammen bedel tespit cetvelleri (% 50 limite kadar) Orman Bölge Müdürlüğünce onaylanacaktır. Orman İşletme Müdürlüğünce Bölge Müdürlüğüne onay için gönderilecek "Maliyet ve Muhammen Bedel Tespit Tutanağı" ekine "Deneme Ağacı ve Verim Yüzdesi Tespit Tutanağı" konulacaktır. Dikili ağaçların ilk ihalede satılmaması durumunda ; pazarlığa bırakma, yeniden ihale etme veya üretimin işletmece yaptırılması gibi hususlarda idare yetkilidir.

18.2- Açık artırmalı dikili ağaç satışlarında örneği ekli Ek:6 "Açık Artırmalı Dikili Ağaç Satış Şartnamesi" kullanılacaktır.

18-3- Yangın görmüş alanlarda dikili satış yapılmak istenmesi durumunda 6831 sayılı Orman Kanununun 17. Maddesi ve 279 sayılı Tebliğin 5. Bölüm 8. Madde hükümleri dikkate alınarak satış şartları buna göre düzenlenerek açık artırmalı satış yapılabilecektir.

D- YÜRÜRLÜK

19- Dikili Ağaç satışlarıyla ilgili olarak daha önce gönderilen 06.04.2004 gün ve 6350 Sayılı Tamim ile bu tamimle ilgili talimat ve ek düzenlemeler yürürlükten kaldırılmıştır. Bundan böyle Açık Artırmalı ve Tahsisli Dikili Ağaç Satışları bu Tamime göre yapılacaktır.

Gereğini önemle rica ederim.

Osman KAHVECİ
Genel Müdür V.

Ek: :

1 Adet Deneme Ağacı ve Verim Yüzdesi Tespit Tutanağı ve açıklaması (Ek:1, Ek:1/a)

1 Adet Dikili Ağaç Satışı Asgari İşçilik Oranı Hesap Cetveli (Ek: 2)

1 Adet Tahsisli Dikili Ağaç Satış Bedel Tespit Tutanağı ve açıklaması (Ek:3, 3/a)

1 Adet Tahsisli Dikili Ağaç Satış Şartnamesi (Ek:4)

1 Ad. Açık Artırmalı Dikili Ağaç Satışı Maliyet ve Muhammen Bedel Tespit Tutanağı ve açıklaması (Ek:5, 5/a)

1 Adet Açık Artırmalı Dikili Ağaç Satış Şartnamesi (Ek:6)

DENEME AĞACI VE VERİM YÜZDESİ TESBİT TUTANAĞI

İŞLETMESİ : Karabük KARARLAŞTIRILAN DENEME AĞAÇLARI HACİM : 5 M3
 BÜYÜKLÜĞÜ
 ŞEFLİĞİ : Karatepe DENEME AĞACI ADEDİ : 22
 BÖLME NO : 67 DENEME AĞAÇLARI NO'LARI : 2, 8, 12, 15, 17, 19, 24, 26, 28, 32, 39, 40, 45, 57, 62, 71, 78, 80, 85, 112, 118, 125

AĞAÇ CİNSİ : Çam - Kayın KESİLEN DENEME AĞAÇLARI D.K.G.H. (m3) : 4.880

D.K.G.H. (m3) : 500

A-DENEME AĞACI TESBİTİ

Çap Kademesi (cm)	D.K.G.H. (m3)			Toplam Hacimdeki %		Deneme Ağacı Mik. (M3)		Bir Ağacın D.K.G.H.		Deneme Ağacı Sayısı	
	Çam	Kayın	Top.	Çam	Kayın	Çam	Kayın	Çam	Kayın	Çam	Kayın
A	b	c	d	E	F	g	H	i	J	k	L
12-15,9	20	30	50	4	6	0,2	0,3	0,079	0,076	2	4
16-19,9	25	50	75	5	10	0,25	0,5	0,156	0,148	2	3
20-23,9	50	100	150	10	20	0,5	1,0	0,272	0,260	2	4
24-27,9	40	160	200	8	32	0,4	1,6	0,426	0,413	1	4
28-31,9	-	10	10	-	2	-	0,1	0,618	0,590	-	-
32-35,9	15	-	15	3	-	0,15	-	0,843	0,800	-	-
TOPLAM	150	350	500	30	70	1,5	3,5	-		7	15

B- VERİM YÜZDESİ TESBİTİ

ELDE EDİLEN ÜRÜN CİNSİ VE NEVİSİ	DENEME AĞAÇLARINDAN ELDE EDİLEN ÜRÜNLERİN		ÇIKMASI ÖNGÖRÜLEN TOPLAM ÜRÜN MİKTARI (M3)
	HACMİ (m3)	VERİM % si	
1	2	3	4
III. S.N.B. Çam Tomruk	0,373	7,6	38,0
III. S.N.B. İnce Kt. Kayın Tomruk	0,857	17,4	87,0
III. S.K.B. İnce Kt. Kayın Tomruk	0,619	12,7	63,5
Çam Tel Direk	0,198	4,1	20,5
II.S.N.B. Çam Maden Direk	0,172	3,5	17,5
II.S.N.B. Kayın Maden Direk	0,299	6,1	30,5
Çam Sanayi Odunu	0,116	2,4	12,0
Kayın Sanayi Odunu	0,290	5,9	29,5
Çam Kağıtlık Odunu	0,360	7,4	37,0
Yap. Lif-Yonga Odunu	0,670	13,7	68,5
İbrelî Yakacak Odun	0,220	4,5	22,5
Yapraklı Yakacak Odun	0,490	10,0	50,0
TOPLAM	4,664	95,3	476,5

Yukarıda belirtilen bölme / bölmeceği temsil edecek şekilde tesbiti yapılan deneme ağaçlarının standardizasyon esaslarına göre yapılan değerlendirilmesi sonucu elde edilen ürün cinsleri miktarı D.K.G.H.'ne oranlanarak cins ve nevilere göre verim yüzdeleri belirlenmiştir. Bu tutanakta belirlenen

miktarların satış sonucu çıkacak miktarlar açısından bağlayıcılığı yoktur.

İş bu deneme ağacı ve verim yüzdesi tesbit tutanağı tarafımızdan düzenlenmiştir. .../.../200

Müdür Yardımcısı
İsim imza

İşletme Şefi
İsim imza

Ölçü Kesim Gör.Memur
İsim imza

Ek-1/a

EK-1 DENEME AĞACI VE VERİM YÜZDESİ TESPİT TUTANAĞI
TABLOSUNUN AÇIKLAMASI

* Verim yüzdesi tespit edilecek bölme ile ilgili bilgiler tutanağın üst kısmında yer alacaktır.

A bölümünde tespiti yapılan deneme ağacı sayısı, seçilen deneme ağaç noları ve D.K.G.H. ilgili maddelerde gösterilecektir.

A- DENEME AĞACI TESBİT TUTANAĞINDA;

* a sütunu fiilen damga yapılan çap kademelerini göstermektedir.

* b, c sütunları ağaç türleri itibariyle yapılan damga miktarını, d sütunu ise toplam damga miktarını göstermektedir. (Dikili ağaç zabıtnamesinden alınarak doldurulacaktır.)

* e, f sütunları ağaç türlerinin toplam damga miktarları içindeki (%) oranları olup her çap kademesindeki damganın toplam damgaya bölünmesiyle bulunacaktır.

* g ve h sütunları deneme ağacı hacim büyüklüğü içindeki miktarlar olup, karşılaştırılan deneme ağacı hacim miktarının (örnekte 5 M3) ağaç türlerinin toplam hacimdeki yüzdeleri (e, f) ile çarpımı sonucudur.

* i ve j sütunları ağaç türlerinin çap kademelerindeki bir adedinin hacmi olup amenejman planındaki hacim tablosundan alınacaktır.

* k, l sütunları ağaç türleri itibariyle çap kademelerinden alınacak deneme ağacı sayısıdır. g ve h sütunlarındaki hacim miktarlarının i, j sütunundaki bir ağacın hacim miktarına bölünmesiyle her ağaç türü ve çap kademesi için alınacak deneme ağacı sayısı bulunacaktır.

* Tespit edilen deneme ağaçlarının toplam D.K.G.H.; Tutanaktaki kesilen deneme ağaçları D.K.G.H. bölümüne yazılacaktır.

B- VERİM YÜZDESİ TESBİT TABLOSUNDA;

* 1. sütun deneme ağaçlarının kesim yapıp standardizasyon esaslarına göre boylanması sonucu elde edilen ürün cins ve neyelerini göstermektedir.

* 2. sütun elde edilen ürünlerin M3 hacimleri olup, Sterli ürünlerde ince sanayi, kağıtlık odun, sırk ve çubukta 0,750, lif-yonga odununda 0,700, yakacak odunda ise 0,600 çevirme emsali kullanılarak M3 olarak yazılacaktır.

* 3. sütun verim yüzdelerini göstermektedir. Her ürün cins ve nev'isinden elde edilen miktarların kesilen deneme ağaçları D.K.G.H. bölünmesiyle elde edilecektir.

* 4 sütun bölmeden çıkarılması öngörülen ürün miktarları olup 3. sütundaki verim yüzdeleri ile toplam D.K.G.H.'nin çarpımıdır.

* Dikili satışa konu sahada alt tabakadaki fertler ve süceyrattan elde edilebilecek ürün varsa verim yüzdesi tesbitinde mutlaka dikkate alınacaktır.

EK- 2

DİKİLİ AĞAÇ SATIŞI ASGARİ İŞÇİLİK ORANI HESAP CETVELİ

İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ :
 İŞLETME ŞEFLİĞİ :
 BÖLME :
 ALICI :

D.K.G.H (m³):

Çam	Kayın
150	350

ÜRETİLEBİLECEK ÜRÜNLERİN							
CİNSİ		MİKTARI		CİNSİ		MİKTARI	
Çam Tomruk		38.0	m ³	Kayın Tomruk		150.5	m ³
Çam Tel Direk		20.5	m ³	Kayın Maden Direk		30.5	m ³
Çam Maden Direk		17.5	m ³	Kayın Yuv. San.Od.		29.5	m ³
Çam Yuv.San.Odunu		12.0	m ³				
Çam Kağıtlık Odun		37.0	m ³	YAP. YAPACAK ODUN TOP.		210.5	m ³
İBR.YAPACAK ODUN TOP.		125.0	m ³	Yap. Lif-Yonga		98	Ster
İbr.Yakacak Odun		38	Ster	Yap. Yakacak Odun		83	Ster

KESİMDE : İbrelili ve yapraklılar için % 31-60 eğimli bir bölgede yapılan dikili ağaç satışında 288 Sayılı Tebliğe göre bölme için tesbit edilen ağırlıklı ortalama işçi çalışma zamanı (İÇZ) İbreliler için 125.9 Dak./M3, yapraklılar için 51.18 Dak./M3 olsun.

125 m³ ibrelili yapacak ve 38 Ster ibrelili yakacak odun, 210.5 M3 Yapraklı yapacak, 98 Ster Yapraklı Lif-Yonga, 83 Ster Yapraklı Yakacak odun üreteceği tahmin edildi.

Buna Göre İÇZ miktarı: (İbreliler için)

$$(125.9 \times 125) + (125.9 \times 0,55 \times 38) = 18368 \text{ Dak.}$$

(Yapacak için) (Yakacak için)

Buna Göre İÇZ miktarı: (Yapraklılar için)

$$(51.18 \times 210.5) + (51.18 \times 0,65 \times 98) + (51.18 \times 0,55 \times 83) = 16369 \text{ Dak.}$$

(Yapacak için) (Lif-Yonga için) (Yakacak için)

$$\text{Toplam İÇZ : } 18.368 \text{ Dak.} + 16.369 \text{ Dak.} = 34.737 \text{ Dak.}$$

Bir saat = 60 Dakika ve 7,5 saat 1 Gün ise

$$34.737 : 60 = 579 \text{ saatlik çalışma gerekir. } 579 : 7,5 = 77,2 \text{ adam/ gün çalışma gerekir.}$$

SÜRÜTMEDE : Aynı bölgede ortalama sürütme mesafesi 150 m. için işçi çalışma zamanı ibreliler için 84 Dak./M3, Yapraklılar için 130.5 Dak/m³ olsun. Yukarıdaki miktarların aynısı sürütüldüğüne göre;

Buna Göre İÇZ miktarı: (İbreliler için)

$$(84 \times 125) + (84 \times 0,55 \times 38) = 12256 \text{ Dak.}$$

Buna Göre İÇZ miktarı: (Yapraklılar için)

$$(130,5 \times 210.5) + (130,5 \times 0,65 \times 98) + (130,5 \times 0,55 \times 83) = 41.740 \text{ Dak.}$$

(Yapacak için) (Lif-Yonga için) (Yakacak için)

$$\text{Toplam İÇZ : } 12.256 \text{ Dak.} + 41.740 \text{ Dak.} = 53.996 \text{ Dak.}$$

$$53.996 : 60 = 900 \text{ saatlik çalışma gerekir. } 900 / 7,5 = 120 \text{ adam/gün çalışma gerekir.}$$

YÜKLEMEDE : Yüklemede aynı miktarlar yüklenmiş olsun. İbrelili için İÇZ = 11 Dak/m³, Yapraklı İÇZ=16,50 dak/m³ olduğuna göre;

Buna Göre İÇZ miktarı: (İbreliler için)

$$(11 \times 125) + (11 \times 0,55 \times 38) = 1.605 \text{ Dak.}$$

Buna Göre İÇZ miktarı: (Yapraklılar için)

$$(16,50 \times 210.5) + (16,50 \times 0,55 \times 98) + (16,50 \times 0,55 \times 83) = 5.116 \text{ Dak.}$$

(Yapacak için) (Lif-Yonga için) (Yakacak için)

$$\text{Toplam İÇZ : } 1.605 \text{ Dak.} + 5.116 \text{ Dak.} = 6.721 \text{ Dak.}$$

$$6721 : 60 = 112 \text{ saatlik çalışma gerekir. } 112 : 7,5 = 14,9 \text{ adam/gün çalışma gerekir.}$$

KESME, SÜRÜTME VE YÜKLEMEDE ASGARİ İŞÇİLİK TUTARI;

$$\text{Toplam} = 77,2 + 120 + 14,9 = 212,1 \text{ adam/gün çalışma gerekir.}$$

Not : Sterli emvallerde 288 Sayılı Tebliğde belirtilen oranlar kullanılarak İÇZ'ler hesaplanacaktır. Kesimde şartnamede belirtilen kabuğun soyulup soyulmayacağı göz önüne alınarak 288 Sayılı Tebliğde belirtilen tablolar kullanılarak İÇZ'ler hesaplanacaktır.

DÜZENLEYENLER

.....İşletme Şefi .....

EK : 3

TAHSİSLİ DİKİLİ AĞAÇ SATIŞI BEDEL TESBİT TUTANAĞI

İşletmesi :
Şefliği :
Serisi :
Bölme No :

Ağaç Cinsi :
D.K.G.H. :

(YTL/M3)

ÜRÜN CİNSİ	Açık Artırmalı Satış Ortalama Fiyatı	Üretim Birim Fiyatları Toplamı	Fark (2-3)	D.K.G.H'den Elde Edilecek Verim Oranı (%)	Tutar (4x5)
SÜTUN NO: 1	2	3	4	5	6
III. S.N.B. Çam Tomruk	127,00	36,00	91,00	7,6	6,92
III. S.N.B. İnce Kt. Kayın Tomruk	111,00	36,00	75,00	17,4	13,05
III. S.K.B. İnce Kt. Kayın Tomruk	107,00	36,00	71,00	12,7	9,02
Çam Tel Direk	165,00	50,00	115,00	4,1	4,71
II.S.N.B. Çam Maden Direk	110,00	40,00	70,00	3,5	2,45
II.S.N.B. Kayın Maden Direk	100,00	40,00	60,00	6,1	3,66
Çam Sanayi Odunu	100,00	36,00	6400	2,4	1,54
Kayın Sanayi Odunu	97,00	36,00	61,00	5,9	3,60
Çam Kağıtlık Odunu	72,00	36,00	36,00	7,4	2,66
Yap. Lif-Yonga Odunu	71,43	28,57	42,86	13,7	5,87
İbrelî Yakacak Odun	50,00	31,67	18,33	4,5	0,82
Yapraklı Yakacak Odun	63,33	31,67	31,67	10,0	3,17
T O P L A M				95,3	57,47

Yukarıdaki hesaplamalar ve piyasa fiyatları dikkate alınarak 1 M3 Dikili Ağacın Tahsis fiyatı 58,00 (Elli sekiz).YTL. olarak tespit edilmiştir. .../.../200...

Müdür
(İsim,İmza)

Sayman
(İsim,İmza)

Şef
(İsim,İmza)

Tetkik edildi.

ONAY
.../.../200...

İ.P. Şube Müdürü

(İsim,İmza)

Orman Bölge Müdürü

(İsim,İmza)

**TAHSİSLİ DİKİLİ AĞAÇ SATIŞI BEDEL TESBİT TUTANAĞI
TABLOSUNUN AÇIKLAMASI**

* Tablodaki 1. sütuna; “Deneme Ağacı ve Verim Yüzdesi Tespit Tutanağı” Ek-1’de belirlenen ürün cins ve neveleri yazılacaktır.

* 2. Sütunda; Tahsisli Dikili Ağaç satışı Bedel Tespitine esas olmak üzere ürün cins ve neveleri itibarıyla 17.2. maddede belirtildiği şekilde alınacak Açık Artırmalı satış ortalama fiyatları yoksa tahsis fiyatları baz alınacaktır.

* 3. Sütuna ürün neveleri itibarıyla satışa konu bölme veya bölmeçiğin kesme, sürütme, yükleme, taşıma birim fiyatları, %10 istihkak fazlalığı ile istif birim fiyatları ve ölçü birimi M3’lü ürünlere bütçe ile verilen tasnif depolama giderleri konulacaktır.

* 4. Sütun 2. sütundaki değerlerden 3. sütun değerlerinin çıkarılmasıyla bulunacaktır.

* 5. Sütunda; “Deneme Ağacı ve Verim Yüzdesi Tespit Tutanağı” Ek-1’den alınacak verim yüzdesi oranları kullanılacaktır.

* 6. Sütuna 4 ve 5. sütundaki değerlerin çarpımı sonucu alınacaktır.

* 6. Sütundaki değerlerin toplanarak 1 M3 Dikili Ağacın fiyatı bulunur, buna göre TAHSİS FİYATI tesbit edilir.

* Tabloda M3 bedel tespiti yapıldığından, ölçü birimi ster olan ince sanayi, kağıtlık odun, sırk ve çubukta 0.750, lif-yonga odunu 0.700, yakacak odun ise 0.600 çevirme emsali ile M3’e çevrilecektir.

* Bölge Müdürlüğüne onaya gönderilecek “Tahsisli Dikili Ağaç Satışı Bedel Tesbit Tutanağı” ekine açık artırmalı satış ortalama fiyatları ve üretim birim fiyatlarını gösterir cetvellerle, Deneme Ağacı ve Verim Yüzdesi Tespit Tutanağı (Ek-1) konulacaktır.

TAHSİSLİ DİKİLİ AĞAÇ SATIŞ ŞARTNAMESİ

SATIŞIN KONUSU

Madde 1- Aşağıda Orman İşletmesi, İşletme Şefliği, serisi, bölme numarası ve ağaç kütüklerine tatbik edilen dikili damga numarası yazılı ..... adet ..... m3 kabuklu gövde hacmindeki ..... cinsi ağaçların kesme, sürütme ve taşıma işleri alıcıya ait olmak üzere tahsisen satışı yapılacaktır.

- İşletmesi
- İşletme Şefliği
- Serisi
- Bölme Numarası
- Meşcere tipi
- Ağaç cinsi ve çap sınıfları itibariyle miktarı
- Dikili ağaç numaraları

AĞAÇ CİNSİ	İnce Çap Sınıfı		I. Çap Sınıfı		II. Çap Sınıfı		III.Çap Sınıfı		IV.Çap Sınıfı		Toplam	
	Ad.	M3.	Ad.	M3.	Ad.	M3.	Ad.	M3.	Ad.	M3.	Ad.	M3.
TOPLAM												

Daha ayrıntılı bilgi dikili ağaç tespit tutanağı dosyasında görülebilir. Tutanakta ağaç numaraları, cinsi, 1,30 metredeki çapları, seri hacim eğrisine göre her ağacın kabuklu dikili gövde hacmi ve toplam hacim belirtilmiştir.

- Dikili ağaç damga numarası ..... dır.

Madde 2- Dikili ağaçların tahsis bedeli ..... YTL/M3 (D.K.G.H.)

**TAHSİSLİ DİKİLİ SATIŞA KATILIM ESASLARI İLE İSTEKLİLERDE
ARANACAK ŞART VE BELGELER**

Madde 3- Dikili ağaç tahsisli satış talebinde bulunacak isteklilerin,

- Gerçek kişilerin; mülki hudutlarında satışa konu dikili ağaçların bulunduğu köy nüfusuna kayıtlı olmaları ve bu durumu belgelemeleri,
- Nüfusa kayıtlı oldukları yerde ikamet etmeleri,
- Tahsisli dikili satışa talepte bulunan kooperatiflerin, satışa konu dikili ağaçların bulunduğu köy ve kasabaların her birinde hane adedinin çoğunluğu tarafından kurulmuş ve faal olmaları,
- Köy ve Belediye Tüzel kişiliklerin mülki hudutları içerisinde tahsisli satışa konu dikili ağaçların bulunması,
- Taliplilerin tebligat adresini varsa irtibat için telefon, faks numarası ile elektronik posta adresini bildirmesi,
- Tahsisen satılan toplam dikili ağaç bedeli tutarını % 6'sı oranında kati teminat vermeleri, (Teminat olarak Devlet İhale Kanununa göre belirlenen ipotekten gayri kıymetler kabul edilir.)
- İsteklilerin satıştan evvel satış dosyasını, satışa konu ağaçları, bunlara ait dikili ağaç tutanaklarını,yol, köprü, rampa vs. gibi hususları incelemeleri, (bu incelemeyi yapmadan satışa iştirak edenler de incelemeyi yapmış kabul olunacaktır).
- Belgelerin asıllarını veya noterden tasdikli suretlerini ibraz etmeleri:

Gerekir.

TEBLİGAT VE SATIŞ İŞLERİ

Madde 4- Tahsis fiyatının Bölge Müdürlüğüne onayının işletmeye ulaşmasına müteakip tahsis en geç (5) beş iş günü içinde alıcıya imzası alınmak suretiyle bildirilir veya iadeli taahhütlü mektupla tebligat adresine postalanır. Mektubun postaya verilmesini takip eden yedinci gün kararın alıcıya tebliğ tarihi sayılır (tebligatın postaya verildiği gün sayılmaz). Tebliğ tarihini müteakip alıcı 15 gün içinde kati teminatını yatırmaya, şartnameyi imzalamaya mecburdur.

Madde 5- Tahsisin kesinleşip alıcıya tebliğ tarihini takip eden 60. gün en son bedel yatırma tarihi olup, alıcı bu süre içinde dikili ağacın satışını; peşinat, vergi, resim ve fonları peşin ödeyerek belli bir düzen içerisinde peyderpey de yaptırabilir. Satış süresi içerisinde en fazla ..... defa peyderpey satış yapılabilir.

Satışın peyderpey yapılması veya tamamının 60 günlük süreden önce yapılması halinde de vadeye kalan mal bedelinin vade başlangıç tarihi 60. günden sonra başlar.

Madde 6- Alıcının tercihine göre satış, peşin bedelle yapılabileceği gibi her satış işleminde satışa konu mal (D.K.G.H.'nin) bedelinin: ibrelilerde % ..... ile, vergi, fon ve harçlar peşin, yapraklılarda ise % ..... ile vergi fon ve harçlar peşin, ibrelilerde bakiye % ..... ve yapraklılarda bakiye % ..... mal bedeli karşılığı ve tekabül eden faiz toplamına karşılık ipotekten gayrı devletçe kabul edilen kıymetler teminat olarak alınmak suretiyle vadeli olarak da yapılabilir.

Madde 7- Satışın vadeli olarak yapılması halinde ibrelilerde ..... aya kadar, yapraklılarda .....aya kadar vade ve yıllık % .... vade faizi uygulanır.

ALICININ TAAHÜDÜNDEN DÖNMESİ

Madde 8- Alıcının kesim işine hiç başlamadan önce taahhüdünden dönmesi durumunda dikili satış tekrarlanabileceği gibi idarece üretimi yapıp değerlendirilmesi yoluna gidilebilir. Alıcının üretim işini kısmen yaptıktan sonra taahhüdünden dönmesi durumunda, idare kalan üretim işini yaptırarak elde edilen ürünleri pazarlar. Üretim işinin kısmen yapılmış olması durumunda taahhüdünden dönen alıcıya üretim işine ait herhangi bir ödeme yapılmaz. İdarenin ilk tahsisli satışa göre uğradığı zararların hesaplanmasında; kalan üretim işlerinin tamamlanarak elde edilen ürünleri pazarlaması sonucu elde edilen satış tutarından, yapılan üretim ve pazarlama giderlerinin düşülmesi sonucu elde edilen rakam baz olarak alınır.

Madde 9- Üzerine dikili satış tahsisi yapılan alıcının kati teminatını yatırıp şartnameyi imzalamasından sonraki herhangi bir aşamada satış talebinden vazgeçtiğini bildirmesi veya yükümlülüklerini zamanında yerine getirmemek suretiyle taahhüdünden dönmesi durumunda, hiçbir mahkemeden hüküm ve karar alınmasına ve protesto çekilmesine gerek kalmaksızın teminatı derhal irat kaydedilerek alıcısına bildirilir. Bundan dolayı alıcı hiçbir surette hak talebinde bulunamaz. Bu durumda, dikili ağaç satışına konu ağaçlar, idarenin tercihine ve üretim işine başlanıp başlanmamış olmasına göre, dikili olarak yada, üretim işleri idarece yaptırılarak elde edilen ürünlerin açık artırmalı satış veya tahsis yoluyla en kısa zamanda pazarlanması yoluna gidilir.

Taahhüdünden dönen alıcı, ikinci ve sonraki dikili ağaç satış ihalelerinde veya tahsislerinde veya üretim işi idarece yapılarak açılacak açık artırmalı satış ihalelerinde, veya tahsis ya da pazarlık yolu ile yapılan satışlarda ikinci satış tutarının, ilk satış tutarından düşük veya yüksekliğine bağlı olarak aşağıda belirtildiği şekilde ortaya çıkacak her türlü idare alacağını (evvelce gelir kaydedilmiş olan teminat mahsup edilmeksizin) hiçbir mahkemeden hüküm ve karar alınmasına ve protesto çekilmesine gerek kalmaksızın, ödemeyi kabul eder.

Buna göre taahhüdünden dönen alıcı;

a) İkinci dikili ağaç satış tutarının veya üretim sonrası elde edilen ürünlerin satış tutarından masrafların düşülmesi suretiyle bulunacak tutarın ilk dikili ağaç satış tutarından düşük olması halinde, idarenin aleyhine ortaya çıkan satış tutarı farkının tamamı ile ilk satışa göre bedel yatırılması gereken son günden ikinci satışa göre bedel yatırılması gereken son güne kadar geçen süre için, ilk satış tutarının yıllık %..... ek zarar toplamından oluşacak idaremiz alacağını, ikinci satışa göre bedel yatırılması gereken son günden itibaren T.C. Merkez Bankasının kısa vadeli krediler için öngördüğü reeskont faiz oranına göre hesaplanacak faizi ile birlikte protesto çekmeye ve hüküm altına almaya gerek kalmaksızın ödemeyi kabul eder.

b) İkinci dikili ağaç satış tutarının veya üretim sonrası elde edilen ürünlerin satış tutarından masrafların düşülmesi suretiyle bulunacak tutarın ilk dikili ağaç satış tutarına eşit olması halinde, idare alacağının gecikmesine sebep olduğundan ilk satışa göre bedel yatırılması gereken son günden ikinci satışa göre bedel yatırılması gereken son güne kadar geçen süre için, ilk dikili ağaç satış tutarına göre hesaplanacak yıllık %..... gecikme cezasını, ikinci satışa göre bedel yatırılması gereken son günden itibaren T.C. Merkez Bankasının kısa vadeli krediler için öngördüğü reeskont faiz oranına göre hesaplanacak faizi ile birlikte protesto çekmeye ve hüküm altına almaya gerek kalmaksızın ödemeyi kabul eder.

c) İkinci dikili ağaç satış tutarının veya üretim sonrası elde edilen ürünlerin satış tutarından masrafların düşülmesi suretiyle bulunacak tutarın ilk dikili ağaç satış tutarından yüksek olması ancak, idarenin lehine oluşan satış tutarı farkının, ilk satışa göre bedel yatırılması gereken son günden ikinci satışa göre bedel yatırılması gereken son güne kadar geçen süre için ilk satış tutarına göre hesaplanacak % .... gecikme cezasından az olması halinde; gecikme cezasının tamamını, ikinci satışa göre bedel yatırılması gereken son günden itibaren T.C. Merkez Bankasının kısa vadeli krediler için öngördüğü reeskont faiz oranına göre hesaplanacak faizi ile birlikte protesto çekmeye ve hüküm altına almaya gerek kalmaksızın ödemeyi kabul eder.

İki satış arasında idarenin lehine meydana gelen satış tutarı farkının gecikme cezasına eşit veya fazla olması halinde herhangi bir cezai şart uygulanmaz

DİKİLİ AĞAÇLARIN TESLİMİ VE ÜRETİM İLE İLGİLİ HUSUSLAR

Madde 10- Alıcı tahsisin tebliğ tarihini müteakip 15 gün içinde Kati teminatı yatırıp, şartnameyi imzalayarak dikili ağaç ölçü tutanağının bir örneğini ve dikili satışa konu maktayı teslim almaya mecburdur. Bu süre zarfında dikili satışa konu maktayı teslim almayan alıcı 33.Maddede belirtilen durumlar dışında taahhüdünden dönmüş sayılacağından satış bozularak hiçbir mahkemeden karar alınmasına ve protesto çekilmesine gerek kalmaksızın kati teminatı gelir kaydolunur. Bundan dolayı alıcı hiçbir surette hak talebinde bulunamaz. Üretim süresi (kesme + sürütme + nakliyat) maktayı teslim tarihinden itibaren .....gündür.

Tahsisli dikili ağaç satışı yapılan gerçek ve tüzel kişiler üretim işini yapmaksızın aldıkları dikili ağaçları başkalarına devredemezler.

Madde 11- Üretim, TS 1214 Ağaç Kesme ve Kesmede Güvenlik Kuralları Standardına uygun olarak yapılacaktır. İşin devamı sırasında üçüncü kişilere verilecek zarar ve ziyandan alıcı sorumludur.

Kesilen ağacın ormanda kalacak ağaçlara zarar vermeyecek şekilde devrilmesi sağlanacaktır. Kesim sahalarda budanması gereken ağaçlar varsa, İşletme Şefliğince önceden tespit edilecek ve budanması yapıldıktan sonra kesilecektir. Budanması gereken ağaçlar; damga esnasında B harfi konarak işaretlenecek, ayrıca Dikili Ağaç Ölçü Tutanağında da B harfi ile gösterilecektir. Dikili satıştan sonraki her türlü işçilik alıcıya aittir.

Madde 12-Alıcı yüksek kesim yapmamak şartıyla dilediği boyda emval üretmekte serbesttir. Alıcı tarafından ekonomik değer taşıyan gövde artıkları ve dalları da (sırk, çubuk, lif-yonga odunu veya yakacak odun vs. gibi) istediği boyutta üretilebilir.

Madde 13-Ölçme İşlemleri idareimiz ile alıcı veya vekili ile birlikte yapılarak Ölçü Tesbit Tutanağına bağlanacaktır. Mamul damgaya tabii ürünler kütüğü dibinde, ilk ölçüleri yapılırken damgalanacaktır. Sterle ölçülen ürünler rampada ölçülerek sevki sağlanacaktır.

Madde 14- İbrelü yuvarlak yapacak odunların kabukları soyulacaktır / soyulmayacaktır.

Madde 15-Dikili satıştan elde edilen toplam ürün miktarı; dikili kabuklu gövde hacminden veya yüzde yüzün üzerinde verim yüzdesi tesbiti yapılmış ise bundan fazla olması durumunda, son % 25'lik kısma ait bölüm nakledilmeden durum İşletme Müdürlüğüne Bölge Müdürlüğüne bildirilir. Bölge Müdürlüğüne kurulacak komisyon marifetiyle alıcının da katılabileceği şekilde en geç bir hafta içerisinde durum incelenerek herhangi bir usulsüzlük olup olmadığını tesbitle işletmesine bildirilecektir. Usulsüzlük yoksa ayrıca bir bedel talep edilmeksizin ürünün nakline izin verilecek olup aksi durumda suçta konu emvale el konularak yasal gereği yapılacaktır..

SÜRÜTME VE TAŞIMA İŞLERİ

Madde 16- Sürütme, idarenin istediği şekilde ve göstereceği yerlerden yapılacaktır. Yuvarlamak suretiyle sürütme yapılmayacaktır. Yapılacak sürütme işlerinde ağaçlara, fidanlara ve gençliğe zarar verilmeyecektir.

Madde 17- Alıcı ne suretle olursa olsun İdarenin izni olmadan yol yapamayacaktır.

Madde 18- Üretimin yapıldığı yerlerde yollar trafiğe kapatılmayacaktır.

Madde 19- Mamul damgaya tabi emval damgalanmadan sürütülmeyecektir.

Madde 20- Alıcı elde ettiği ürünleri nakletmek istediğinde Orman İşletme Şefliğinin ölçü ve tesbitine göre nakline izin verilecektir.

Peyderpey satış veya parçalı ölçüm yapılması halinde; satışı yapılan dikili gövde hacminden çıkabilecek ürün miktarı gözetilerek toplam dikili miktarın % 75'ne kadarının nakline izin verilecektir.

Dikili miktarın % 25'inden az olmamak üzere kalan miktar öncekilerle birlikte işletme şefliğince değerlendirilerek dikili kabuklu gövde hacminden veya yüzde yüzün üzerinde verim yüzdesi tesbiti yapılmış ise bu miktardan az olması durumunda işletme şefliğince nakline müsaade edilecektir.

Dikili satış işleminin her aşaması idarece kontrol edilerek, tüm ölçü tesbit tutanaklarının birer nüshası İşletme Müdürlüğüne gönderilecektir.

Bu şekilde parçalı ölçü tespit yapma işlemi ..... defayı geçemez.

Madde 21- Orman içi istif yerlerindeki motorlu araçlara yükleme işi, muntkanın özelliklerine ve iş durumuna göre idarenin koyacağı tedbirler doğrultusunda yapılacaktır.

Madde 22- Nakliyesiz ve damgaya tabi ürünler damgalanmadan taşıma yapılmayacaktır.

ALICININ DİĞER SORUMLULUK VE HAKLARI İLE OLAĞAN ÜSTÜ DURUMLAR

Madde 23- Her türlü kesim, sürütme ve taşıma araç ve gereçleri ile malzemeleri alıcıya aittir. Üretim makinesi talep edilmesi halinde, kirası mukabilinde idarece verilebilir.

Madde 24- Alıcı kesim, sürütme, istif, yükleme ve taşıma işlerinde çalıştıracağı işçilerin adlarını, iş ve nakil vasıtası operatör ve şoförlerinin adlarını ve araç plakalarını bir liste halinde İşletme Şefliğine bildirecektir.

Madde 25- Alıcı ve mahiyetindeki işçilerin işin devamı süresince ormana ve çevresindeki bina ve tesislere vereceği zarar ve ziyandan alıcı sorumludur.

Madde 26-Dikili satış için teslimi yapılan sahadaki ormanlarda meydana gelen usulsüzlüklerde suçlusu bulunamadığı takdirde bu bölmeyi teslim alanlar müteselsilen sorumludur.

Madde 27- Alıcı; bu alım satımdan doğan 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu, 4857 sayılı İş Kanunu, 2926 sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar ve 08/07/2006 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanan 5531 sayılı Kanunların getirdiği yükümlükler ile her türlü iş kazası ve vergi mevzuatından doğacak yükümlülüklerden sorumludur

Orman kalkındırma kooperatiflerine yapılan tahsisli dikili ağaç satışlarında; kati teminatın yatırılması esnasında kooperatifçe üretim işçiliğinin üyelerince yapılacağı yazılı olarak beyan edilmesi halinde sigorta mevzuatı yönünden sorumlulukları kendilerine ait olmak üzere SSK’ na bildirimde bulunulmayacaktır.

Madde 28- Alıcı ve çalıştırdığı kişiler orman yangınları ile mücadele konusunda, gerek Orman Kanununda belirtilen gerekse de idarece ek olarak öngörülen yasak ve tedbirlere aynen uymak ve mıntıkada çıkan yangınların söndürülmesinde idare ile işbirliği yapmak zorundadır. Damgasız ve usulsüz ağaç kesildiği takdirde 6831 Sayılı Orman Kanununun hükümleri uygulanır.

Ancak, satılan ağaçların devrilmesi sırasında ormanda kalacak ağaçlara zarar verilmemesi esas olmakla beraber, kasıt olmaksızın verilen zarar nedeniyle bu ağaçların da kesilmesi zarureti doğduğu takdirde, konu idarece mahallinde incelenip uygun görülmesi şartıyla damgalanarak kesilmesine izin verilebilir. Bu durumda, herhangi bir mahkeme kararına gerek kalmaksızın bu ağaçlar için tahsis bedelinin üç katı bedel tahsil edilir.”

Madde 29- Alıcı, üretim işini yaptıktan sonra ürettiği emvali istediği gibi pazarlamada serbesttir. Fakat üretim işini yapmadan tahsisen aldığı dikili ağaçları üçüncü şahıslara devredemez ve satamaz. Alıcı, bu şekilde satması veya devretmesi halinde hiçbir mahkemeden hüküm almaksızın taahhüdünden dönmüş sayılır. Alıcı iş bu şartnameden doğan yükümlülükleri bizzat yerine getirmek zorundadır. Ayrıca alıcı; idarece çalışmasında sakınca görülenleri iş başından uzaklaştırmakla da yükümlüdür.

Madde 30- Alıcı kesim, sürütme, yükleme ve taşıma işlerinde çalıştırdığı işçilerin ücretlerini ödemeyerek mağduriyetini sebep olduğu takdirde orman-halk münasebetleri bozulacağından, bu gibi durumların meydana gelmemesi için idare; ücretleri ödemeyerek mağdur olan hak sahiplerinin doğacak haklarını koruyabilmek hususunda; alıcının üreterek rampalara getirdiği orman emvaline el koymaya ve açık artırmada satarak ilgililerin alacaklarını ödeme yetkilidir.

Madde 31- Alıcının “Madde 35”de belirtilen iş görememe günlerine ait hakkı mahfuz kalmak kaydıyla işin bitirilmesini veya tensil bölmelerindeki gibi bölmeden çıkma tarihini geciktiren her günü için tahsis tutarının % 0.2 (binde iki)’si kadar gecikme cezası kesilir. 20 günü aşan gecikmelerde idare ceza kesmeye devamda veya tahsisi iptal etmede serbesttir.

Alıcı gecikme cezasını ödemek istemediği takdirde; bölmede veya rampada mevcut emvalden; gecikme cezası tutarını karşılayacak kısmına kadar el koymaya idare yetkilidir. Bu şekilde el konulan emval alıcısına da duyurulmak suretiyle ilk açık artırmalı satışta satılarak idarenin alacak hesabı kapatılır, fazlası iade edilir.

Madde 32- Alıcı, tahsisen almış olduğu dikili ağaçların üretiminden sonra, elde edilen ürünlerin azlığından şikayet ederek hiçbir hak talebinde bulunamaz. Satış dosyasında görülen deneme ağacı ve verim yüzdesi tesbit tutanağı sadece bilgi amaçlıdır.

Sel, deprem, yangın, heyelan, çalınma gibi sebeplerden dolayı meydana gelecek her türlü ürün zayıyatı ve zarardan idare sorumlu değildir.

Madde 33- Dikili ağaç satışının yapılmasından sonra üretimin yapılmasını imkansız hale getiren veya önceden öngörülmeleyen olağanüstü durumlarının ortaya çıkması halinde üretime başlanmamış olması ve bu durumun rapora bağlanması kaydıyla alıcıya bildirilerek satış Bölge Müdürlüğüne iptal edilebilecektir. Bu durumda alıcının teminatı iade edilir..

Madde 34- Dikili ağaç satışına konu bölmede kar kırması,rüzgar devriği, böcek arız olması veya yangın gibi olağan üstü bir afet sebebiyle bölmede dikili satışa konu miktarın %20’sinin üstünde hasar oluşmuş ve üretime başlanmamış ise;alıcıya bildirilip dikili satış iptal edilerek bölmenin damgası yeniden yapılır. Bu durumda alıcının teminatı iade edilir.

Üretime başlanmıssa satışa konu ağaçlarla ilgili şartname hükümleri devam eder, olağanüstü hasılat İdarece değerlendirilir. Hasar %20’nin üstünde değilse aynı satış şartları ile alana teklif edilerek alıcının kabul etmesi halinde bu miktar satışa dahil edilip bu miktarın üretimi için makul bir ek süre verilir. Alıcının kabul etmemesi halinde oluşan hasar sonucu gerekli hale gelen üretim idarece yaptırılarak değerlendirilir.

Madde 35- Mıntika özellikleri itibariyle normal kış şartlarının dışında, ürünlerin piyasaya arzını engelleyecek; aşırı yağışlar, sel, toprak kayması, heyelan, yer sarsıntısı, yangın v.b. mücbir sebeplerden

dolayı veya yol güzergahında mutad olmayan, tahsisi müteakip gündeme gelen, yolun trafiğe açık tutulmasını engelleyen teknik nedenler ile önceden planlanıp satış süresi içinde yapılacağı idarece taahhüt edilen ve Özel Şartlar bölümünde belirtilen yeni yol, köprü, menfez, sanat yapısı, üst yapı v.s.'nin idarece zamanında yapılamaması veya nakliyatı engelleyecek ölçüde yolların bozulması ve tamir-bakımlarının yapılamaması gibi nedenlerle üretimin belirlenen sürede bitirilememesi gibi durumlarda, alıcının olayın meydana gelmesinden itibaren 7 gün içinde (üretim taşıma süresi bitmeden) müracaat etmesi ve işletmenin durumu tutanakla tespit ve rapora bağlaması şartıyla bu durum ortadan kalkıncaya kadar üretim için ek süre verilebilir. Bu durumda ek süre verilmesinde 30 güne kadar Orman İşletme Müdürlüğü, 30 günü aşan sürelerde ise Orman Bölge Müdürlüğü yetkilidir.

Madde 36- Üretim ve sürütmesi yapılarak rampaya getirilen emvalin orman dışına taşınmasında; taşınacak emvalin fazlalığı, yeterli araç olmaması, alıcının pazarlama sorunları gibi durumlarda, alıcının nakliyat süresi bitmeden müracaat etmesi ve idarenin başta kabuk böceği tehlikesi olmak üzere koruma ve diğer hususlarda herhangi bir sakınca görmeyip talebi uygun görmesi halinde 30 güne kadar Orman İşletme Müdürlüğüne, 30 günü aşan sürelerde ise Orman Bölge Müdürlüğüne taşıma için ek süre verilebilir.

Madde 37- Madde 35'de belirtilen durumlarda, üretim için ek süre verilen alıcılara, faiz tutarını peşin ödemesi ve satış süresi içinde müracaat etmesi kaydıyla satış için 30 gün Orman İşletme Müdürlüğüne, 30 gün de Orman Bölge Müdürlüğüne olmak üzere iki aya kadar ek süre verilebilir. Verilen bu ek süre için normal vade faizi uygulanır. Vade başlangıç tarihi de satış tarihinden itibaren başlar. Üretime engel teşkil eden şartlar ortadan kalkmasa bile satış için hiçbir şekilde iki aydan uzun bir ek süre verilmez. Bu durumda alıcı satışı yaptırmak istemezse teminatı iade edilerek satış karşılıklı olarak feshedilebilir. Alıcı üretime başlamış ise yaptığı üretim işi karşılığında herhangi bir hak iddia edemez. Ancak satışın peyderpey yapılmış olması halinde satışını yaptırdığı kısmın üretimine uygun şartlar oluştuğunda yapmasına müsaade edilir.

Madde 38- Alıcının sürekli olarak hastalanması, ölümü, askere alınması gibi hallerde idare tahsisi alıcının varisi veya vekiline devrine izin verebileceği gibi, alıcının hesabını tasfiye etmekte de yetkilidir.

KATİ TEMİNATIN İADESİ

Madde 39- Alıcının şartname hükümlerini yerine getirdiği, bu işten dolayı idareye herhangi bir borcunun olmadığı tespit edildikten sonra, Sosyal Sigortalar Kurumu'ndan ilişiksiz belgesinin getirilmesi satış işlemi ile ilgili bir aksama olmaması ve İşletme Şefliğince de çalışılan sahada işin tamamen bitirildiğine dair Kesim Sahası Muayene Tutanağının ibrazı halinde kat'i teminat iade olunur.

Ancak 27. nci maddenin ikinci paragrafında belirttiği şekilde SSK'ya bildirimde bulunulmayan kooperatiflerden ilişiksiz belgesi istenmez.

DİĞER HÜKÜMLER

Madde 40- Alıcının kanuni ikametgahına yapılmış her türlü tebligat şahsına yapılmış sayılır.

Madde 41-Şartnamenin uygulanmasından doğan her türlü hukuki ihtilaflar için .....mahkemeleri yetkilidir.

ÖZEL HÜKÜMLER

1- Örnek (Çalışılan bölme gençleştirme sahası olduğundan bölmeden çıkarma süresi.....gündür.)

2-

Yukarıda 41 madde halinde belirtilen genel ve ..... madde halinde belirtilen özel şartlara göre tahsisli dikili ağaç satışının yapılmasını kabul ve taahhüt ederiz.

.... / .... / 200

..... DEVLET ORMAN İŞLETMESİ MÜDÜRLÜĞÜ

ALICI

Müdür

Sayman

İşletme Şefi

İsim ve İmza

İsim-İmza

İsim-İmza

İsim-İmza

ADRES:

AÇIK ARTIRMALI DİKİLİ AĞAÇ SATIŞI MALİYET VE MUHAMMEN BEDEL TESBİT TUTANAĞI

İşletmesi : Ağaç Cinsi :
 Şefliği : D.K.G.H. :
 Serisi :
 Bölme No :

(YTL/M3)

S No	ÜRÜN CİNSİ	Tevzi Masrafı	Ölçme ve Değerlendirme . Giderleri	D.K.G.H'den Elde Edilecek Verim Oranı (%)	Yüzdesine göre hesaplanmış tevzi masrafı ve fiili masraf toplamı(2+3)*4/100
1	2	3	4	5	
1	III. S.N.B. Çam Tomruk	94,00	2,30	7,6	7,32
2	III. S.N.B. İn.Kt.Kayın Tom.	77,00	2,30	17,4	13,80
3	III. S.K.B. İn.Kt.Kayın Tom.	65,00	2,30	12,7	8,55
4	Çam Tel Direk	87,00	2,30	4,1	3,66
5	II.S.N.B. Çam Mad. Direk	45,00	2,30	3,5	1,66
6	II.S.N.B. Kay. Mad. Direk	45,00	2,30	6,1	2,89
7	Çam Sanayi Odunu	55,00	2,30	2,4	1,38
8	Kayın Sanayi Odunu	53,00	2,30	5,9	3,26
9	Çam Kağıtlık Odunu	28,00	2,30	7,4	2,24
10	Yap. Lif-Yonga Odunu	28,00		13,7	3,84
11	İbrelî Yakacak Odun	20,00		4,5	0,9
12	Yapraklı Yakacak Odun	29,00		10	2,9
13	Dikili ağaç tevzi masrafı ve fiili masraf toplamı				52,38
14	Tarife bedeli				1,00
15	Satış Masrafı				0,10
16	Orman imar gideri (13+14+15)*0,03				1,60
17	Maliyet bedeli (13+14+15+16)				55,08
18	Muhammen Bedel				55,00
19	Son maliyet bedeli üzerinden yapılan ~~arttırma~~ / indirim oranı (Muhammen bedel-maliyet bedeli)/maliyet bedeli (%)				-0,16

Dikili ağaçların özel kalite durumu, üretimdeki güçlük kriterleri, tüketim merkezlerine uzaklığı, üretilecek emvalin bu tüketim merkezlerine ulaştırılmadaki zorluk ve kolaylıklar ile piyasa şartları, son satış ortalamaları ve maliyet bedeli gibi faktörler dikkate alınarak dikili ağaç muhammen satış bedeli 55,00(elli beş) YTL/m³ olarak tespit edilmiştir.

Müdür
İsim-İmza
İmza

Sayman
İsim-İmza

Şef
İsim-

Tetkik edildi.
İ.P.Şube Md.
İsim-İmza

O N A Y
.././200..
Orman Bölge Müdürü
İsim-İmza

EK-5 MALİYET VE MUHAMMEN BEDEL TESBİT TUTANAĞI TABLOSUNUN AÇIKLAMASI

- ❖ Tablodaki 1. sütuna; “Deneme Ağacı ve Verim Yüzdesi Tespit Tutanağı” Ek-1’de belirlenen ürün cins ve neveleri yazılacaktır.
- ❖ 2. Sütundaki değerler OGM’ce her yıl yayınlanan Tevzi Masrafı, Tarife Bedeli ve satış masrafları hakkındaki tebliğden alınacaktır.
- ❖ 3. Sütuna sadece M3’lü ürünler için bütçe ödenek cetvelindeki ölçme ve diğer giderler konulacaktır.
- ❖ 4. Sütuna “Deneme Ağacı ve Verim Yüzdesi Tespit Tutanağı” Ek-1’den alınacak verim yüzdeleri konulacaktır.
- ❖ 5. Sütuna 2. sütunda yer alan tevzi masrafları ile 3. sütunda yer alan ölçme ve diğer giderler toplamının 4. sütunda yer alan verim yüzdesiyle çarpımı sonucu bulunacak değerler konulacaktır.
- ❖ 13. Satırdaki Dikili ağaç tevzi masrafı ve fiili masraf toplamı; verim yüzdelere göre ürün cins ve neveleri itibariyle bulunan (5. sütunun 1-12. satırdaki) değerler toplanarak hesaplanacaktır.
- ❖ 14. ve 15. Satırlarda yer alan dikili ağaç tarife bedeli ve satış masrafları, OGM’ce her yıl yayınlanan Tevzi Masrafı, Tarife Bedeli ve satış masrafları hakkındaki tebliğden alınarak sırasıyla yazılacaktır.
- ❖ Tabloda M3 bedel tespiti yapıldığından, ölçü birimi ster olan ince sanayi, kâğıtlık odun, sırik ve çubukta 0.750, lif-yonga odunu 0.700 yakacak odun ise 0.600 çevirme emsali ile M3’e çevrilecektir.
- ❖ 16. Satırdaki “Orman İmar Gideri”; 13,14 ve 15. satırlarda yer alan Dikili ağaç tevzi masrafı ve fiili masraf toplamı ile tarife bedeli ve satış masraflarının toplamının OGM’ce belirlenen (hali hazırda %3) oran ile çarpılarak hesaplanacaktır.
- ❖ 17. Satırdaki Dikili Ağaç maliyet bedeli; Dikili ağaç tevzi masrafı ve fiili masraf toplamı ile tarife bedeli, satış masrafı ve orman imar giderinin toplanması suretiyle hesaplanacaktır.
- ❖ 18. Satırdaki 1 M3 Dikili Ağaç MUHAMMEN SATIŞ BEDELİ, bu tamimin 18. maddesinde belirtilen hususlara göre, maliyet bedeli üzerinden artırma veya indirim yapılmak suretiyle piyasada satılabilir en uygun fiyat olacak şekilde belirlenecektir.
- ❖ 19. Satırda, muhammen bedel tespitinde, maliyet bedeli üzerinden yapılan indirim veya artırım oranı belirtilecektir. Artırma yapılması halinde “indirim”, indirim yapılması halinde ise “artırım” kelimesinin üzeri çizilecektir.
- ❖ Bölge Müdürlüğüne onay için gönderilecek “Açık Artırmalı Dikili Ağaç Satışı Maliyet ve Muhammen Bedel Tespit Tutanağı” ekine “Deneme Ağacı ve Verim Yüzdesi Tespit Tutanağı” (Ek-1) konulacaktır.

AÇIK ARTIRMALI DİKİLİ AĞAÇ SATIŞ ŞARTNAMESİ

SATIŞIN KONUSU

Madde 1- Aşağıda Orman İşletmesi, İşletme Şefliği, Serisi, Bölme Numarası ve Ağaç kütüklerine tatbik edilen dikili damga numarası yazılı ..... adet ..... m3 kabuklu gövde hacmindeki ..... cinsi ağaçların kesme, sürütme ve taşıma işleri alıcıya ait olmak üzere satışı yapılacaktır.

- İşletmesi
- İşletme Şefliği
- Serisi
- Bölme Numarası
- Meşcere tipi
- Ağaç cinsi ve çap sınıfları itibariyle miktarı

AĞAÇ CİNSİ	İnce Çap Sınıfı		I. Çap Sınıfı		II. Çap Sınıfı		III. Çap Sınıfı		IV. Çap Sınıfı		Toplam	
	Ad.	M3.	Ad.	M3.	Ad.	M3.	Ad.	M3.	Ad.	M3.	Ad.	M3.
TOPLAM												

Daha ayrıntılı bilgi dikili ağaç tespit tutanağı dosyasında görülebilir. Tutanakta ağaç numaraları, cinsi, 1,30 metredeki çapları, seri hacim eğrisine göre her ağacın Kabuklu Dikili Gövde Hacmi ve toplam hacim belirtilmiştir.

- Dikili ağaç damga numarası ..... dır.

Madde 2- Açık artırmalı satış ihalesi ..... tarihine rastlayan ..... günü saat ..... 'de Orman İşletme Müdürlüğü/..... da toplanacak Komisyon önünde yapılacaktır.

Madde 3- Dikili ağaçların muhammen bedeli.....YTL/m3 (D.K.G.H.)

İHALEYE KATILIM ESASLARI İLE İSTEKLİLERDE ARANACAK ŞART VE BELGELER

Madde 4- Açık artırmalı dikili ağaç satış ihalelerine; aşağıda belirtilen belgeleri ibraz etmek, şartnameyi okuyup hükümlerini kabul ettiğine dair ilgili bölümünü imzalamak ve %3 geçici teminatı yatırmak şartıyla ihale yasağı olmayan her türlü istekli katılabilir.

- Tebliğat adresini gösterir belge ve ayrıca irtibat için telefon varsa faks numarası ile elektronik posta adresi,
- Gerçek kişi olması halinde, son yıl içinde alınmış Ticaret ve/veya Sanayi Odası veya Meslek Odasına kayıtlı olduğunu gösterir belge,

c) İsteklinin tüzel kişilik olması halinde; tüzel kişiliğin siciline kayıtlı olduğu Ticaret Odası, Sanayi Odası veya idare merkezinin bulunduğu yer mahkemesinden veya benzeri bir makamdan alacakları faaliyet belgesini, ortaklığın sirkülerini veya vekillerine ait vekaletnameleri ibraz etmek,

d) Yabancı uyruklu isteklilerin ayrıca, 10 seneden beri Türkiye'de oturduklarına veya kaldıklarına ve Ticaret Siciline kayıtlı bulduklarına dair belgeyi ibraz etmesi,

e) Yabancı şirketlerde (b) ve (d) maddelerinde yazılı şartları haiz olacaklardır. (Türkiye'de şubesi olmayan şirketin belgesi T.C. konsolosluklarınca tasdik edilmiş olacaktır.)

f) Geçici teminat toplam muhammen bedelin % 3'ü, kati teminat ise toplam ihale bedelinin % 6'sıdır. Teminat olarak Devlet İhale Kanunu göre belirlenen ipotekten gayri kıymetler kabul edilir.

g) İsteklilerin ihaleden evvel satış dosyasını, satışa konu ağaçları, bunlara ait dikili ağaç tutanaklarını, yol, köprü, rampa vs. gibi hususları incelemiş olması şarttır. Bu incelemeyi yapmadan ihaleye iştirak edenler de incelemeyi yapmış kabul olunacaktır.

- Belgelerin asılları veya noterden tasdikli suretleri ibraz edilecektir.

i) Belgeler ..... günü saat .....'e kadar Komisyon Başkanlığına verilmiş olacaktır. Bu tarih ve saatten sonraki müracaatlar kabul edilmez.

k) Yangın görmüş alanlardaki dikili ağaçların ihalelerine Orman Kanununun 17. Maddesi ve 279 Sayılı Tebliğ 5. bölüm 8. maddesi gereği kısıtlanmış olanlar katılamaz.

GEÇİCİ VE KESİN İHALE

Madde 5- Geçici ihale, artırma sonunda sürülen peyin satış komisyonu tarafından haddi layık görülerek artırma tutanağının imzalanması ile gerçekleşmiş olur. Bu geçici ihale, Orman Bölge Müdürlüğüne uygun görülerek onaylandığında kesinlik kazanır.

Madde 6- Satış şartnamesini imzalayarak geçici teminatı yatırmış olan istekliler ihaleye katılmak ve pey sürmek zorundadır. Aksi halde teminatları irat kaydedilecektir. Ancak, sürülen pey yüksekliği nedeniyle artırmadan çekilenlerin teminatları geri verilecektir.

Madde 7- Arttırma sonunda, en yüksek pey süren istekli üzerine geçici ihale yapılır. Ancak sürülen peyin yeterli bulunmaması veya satışa fesat karıştırıldığına kanaat getirilmesi nedeniyle geçici ihale yapılmaz yada İşletme Satış Komisyonunca alınan geçici ihale kararı Bölge Müdürlüğüne tasdik edilmez ise geçici teminat iade edilir. İstekli bunun dışında herhangi bir hak talebinde bulunamaz.

Madde 8- İhale Bölge Müdürlüğüne onaylanıncaya kadar, Satış Komisyonu Başkanlığına yazılı olarak başvurulur, geçici ihale bedeli üzerinden yapılacak en az % 10 oranındaki zam teklifleri, karara bağlanan bedelin kati teminatının yatırılması şartıyla kabul olunur. Bu şekilde başvuran istekli o partiyi geçici ihale bedeline yaptığı zam teklifine göre hesaplanacak satış bedeli üzerinden % .... si peşin ve geri kalanını ..... ay vade ile satın almayı kabul etmiş sayılır.

Bu takdirde geçici olarak üzerine ihale yapılan istekliye son durum bildirilir. Arttırma yapılmasını kabul etmediği takdirde, üzerine geçici ihale yapılan isteklinin geçici teminatı iade edilerek ihale en az %10 zam teklifi verene yapılır. İlk istekli arttırmayı kabul ettiği takdirde, geçici ihale bedeline göre teminatını % 6'ya çıkarmak şartıyla istekliler arasında muntaka özellikleri ve şartları da göz önünde tutularak en geç 15 gün içinde olacak şekilde bir karşılaştırma günü tayin ve tebliğ edilir. Karşılaştırma günü yapılan açık arttırmada en yüksek fiyat teklifi verene ihale yapılır.

Zam teklifi sebebiyle karşılaştırmayı kabul edip kati teminatı yatıran isteklilerin, kendilerine bildirilen tarihteki karşılaştırmaya katılmamaları veya katılıp da pey sürmemeleri halinde, ilgililere yeniden karşılaştırma günü verilmez ve en az %10 zam teklifinde bulunan istekliye, geçici ihale bedeline yaptığı zam teklifine göre hesaplanacak satış bedeli üzerinden, ihale yapılır. Diğer istekli veya isteklilerin kati teminatı ise irat kaydolunur. Sonuç ilgili makamlara bildirilir. Bu ihale kesin olup bundan sonraki arttırma teklifleri kabul olunmaz.

Geçici ihalenin Bölge Müdürlüğüne tasdik edilmemesi halinde % 10 zam teklifleri üzerine karşılaştırma yapılmaz. % 6 teminat alınmışsa aynen iade edilir. Teminat yatıranların bundan dolayı herhangi bir itiraz hakları yoktur. Bu durumda ihale tekrarlanır veya dikili satıştan vazgeçilebilir.

TEBLİGAT VE SATIŞ İŞLERİ

Madde 9- Bölge Müdürlüğüne onaylanan ihale kararları işletmeye ulaşmasına müteakip en geç 5 iş günü içerisinde işletmece üzerine ihale yapılana veya vekiline imzası alınmak suretiyle bildirilir veya iadeli taahhütlü mektupla tebligat adresine postalanır. Mektubun postaya verilmesini takip eden yedinci gün kararın alıcıya tebliğ tarihi sayılır (Tebliğatin postaya verildiği gün sayılmaz). Tebliğ tarihini müteakip 15 gün içinde alıcı geçici teminatını kat' i teminata çevirmeye mecburdur.

Madde 10- Satış işlemi kesinleşen ihale kararının alıcıya tebliğ tarihini takip eden 60'ncü gün, satışın yapılması için son gündür.

Alıcı bu süre içinde dikili ağaç satışını; peşinat, vergi, resim ve fonları peşin ödeyerek belli bir düzen içerisinde peyderpey de yaptırabilir. Satış süresi içerisinde en fazla .... defa peyderpey satış yapılabilir. Satışın peyderpey yapılması veya tamamının 60 günlük süreden önce yapılması halinde de vadeye kalan mal bedelinin vade başlangıç tarihi 60. günden sonra başlar..

Madde 11- Satış, alıcının istemesi halinde, peşin bedelle yapılabileceği gibi her satış işleminde satışa konu mal (D.K.G.H.'nin) bedelinin % .....'ı ile, vergi, fon ve harçlar peşin , bakiye % .....mal bedeli ve tekabül eden faiz toplamına karşılık ipotekten gayri devletçe kabul edilen kıymetler teminat olarak alınmak suretiyle vadeli satış yapılabilir.

Vade süresi ... ay, vade faizi yıllık % ..... dir.

ALICININ TAAHHÜDÜNDEN DÖNMESİ

Madde 12- Alıcının kesim işine hiç başlamadan önce taahhüdünden dönmesi durumunda dikili satış tekrarlanabileceği gibi idarece üretimi yapıp değerlendirilmesi yoluna da gidilebilir. Alıcının üretim işini

kısmen yaptıktan sonra taahhüdünden dönmesi durumunda, idare kalan üretim işini yaptırarak elde edilen ürünleri pazarlar. Üretim işinin kısmen yapılmış olması durumunda taahhüdünden dönen alıcıya üretim işine ait herhangi bir ödeme yapılmaz. İdarenin ilk ihaleye göre uğradığı zararların hesaplanmasında; kalan üretim işlerinin tamamlanarak elde edilen ürünleri pazarlaması sonucu elde edilen satış tutarından, yapılan üretim ve pazarlama giderlerinin düşülmesi sonucu elde edilen rakam baz olarak alınır.

Madde 13- Geçici ihalenin yapılmasından sonra, alıcının bundan sonraki herhangi bir aşamada satış talebinden vazgeçtiğini bildirmesi veya yükümlülüklerini zamanında yerine getirmemek suretiyle taahhüdünden dönmesi durumunda, hiçbir mahkemeden hüküm ve karar alınmasına ve protesto çekilmesine gerek kalmaksızın teminatı derhal irat kaydedilerek alıcısına bildirilir. Bundan dolayı alıcı hiçbir surette hak talebinde bulunamaz. Bu durumda, dikili ağaç satışına konu ağaçlar, idarenin tercihinin ve üretim işine başlanıp başlanmamış olmasına göre, ilk alıcısına da duyurulmak kaydıyla, dikili olarak yada, üretim işleri idarece yaptırılarak elde edilen ürünlerin açık artırılmalı satış yoluyla en kısa zamanda pazarlanması yoluna gidilir. İkinci veya müteakip dikili ağaç satış ihalelerinde veya üretim işi idarece yaptırılarak yapılacak ihalelerde alıcı çıkmaması veya sürülen peyin haddi layık görülmemesi durumunda dikili ağaç veya üretim sonrası elde edilen ürünler ihale bedelinden yüksek bir fiyatla tahsisen de satılabilir.

Taahhüdünden dönen alıcı, ikinci ve sonraki dikili ağaç satış ihalelerinde veya üretim işi idarece yapılarak açılacak açık artırılmalı satış ihalelerinde, veya tahsis yada pazarlık yolu ile yapılan satışlarda ikinci satış tutarının, ilk satış tutarından düşük veya yüksekliğine bağlı olarak aşağıda belirtildiği şekilde ortaya çıkacak her türlü idare alacağını (evvelce gelir kaydedilmiş olan teminat mahsup edilmeksizin) mahkemeden hüküm ve karar alınmasına ve protesto çekilmesine gerek kalmaksızın, ödemeyi kabul eder.

Buna göre taahhüdünden dönen alıcı;

a) İkinci dikili ağaç satış tutarının veya üretim sonrası elde edilen ürünlerin satış tutarından masrafların düşülmesi suretiyle bulunacak tutarın ilk dikili ağaç satış tutarından düşük olması halinde, idarenin aleyhine ortaya çıkan satış tutarı farkının tamamı ile ilk satışa göre bedel yatırılması gereken son günden ikinci satışa göre bedel yatırılması gereken son güne kadar geçen süre için, ilk ihale satış tutarının yıllık %..... ek zarar toplamından oluşacak idaremiz alacağını, ikinci satışa göre bedel yatırılması gereken son günden itibaren T.C. Merkez Bankasının kısa vadeli krediler için öngördüğü reeskont faiz oranına göre hesaplanacak faizi ile birlikte protesto çekmeye ve hüküm altına almaya gerek kalmaksızın ödemeyi kabul eder.

b) İkinci dikili ağaç satış tutarının veya üretim sonrası elde edilen ürünlerin satış tutarından masrafların düşülmesi suretiyle bulunacak tutarın ilk dikili ağaç satış tutarına eşit olması halinde, idare alacağının gecikmesine sebep olduğundan ilk satışa göre bedel yatırılması gereken son günden ikinci satışa göre bedel yatırılması gereken son güne kadar geçen süre için, ilk dikili ağaç satış tutarına göre hesaplanacak yıllık %..... gecikme cezasını, ikinci satışa göre bedel yatırılması gereken son günden itibaren T.C. Merkez Bankasının kısa vadeli krediler için öngördüğü reeskont faiz oranına göre hesaplanacak faizi ile birlikte protesto çekmeye ve hüküm altına almaya gerek kalmaksızın ödemeyi kabul eder.

c) İkinci dikili ağaç satış tutarının veya üretim sonrası elde edilen ürünlerin satış tutarından masrafların düşülmesi suretiyle bulunacak tutarın ilk dikili ağaç satış tutarından yüksek olması ancak, idarenin lehine oluşan satış tutarı farkının, ilk satışa göre bedel yatırılması gereken son günden ikinci satışa göre bedel yatırılması gereken son güne kadar geçen süre için ilk satış tutarına göre hesaplanacak % .... gecikme cezasından az olması halinde; gecikme cezasının tamamını, ikinci satışa göre bedel yatırılması gereken son günden itibaren T.C. Merkez Bankasının kısa vadeli krediler için öngördüğü reeskont faiz oranına göre hesaplanacak faizi ile birlikte protesto çekmeye ve hüküm altına almaya gerek kalmaksızın ödemeyi kabul eder.

İki satış arasında idarenin lehine meydana gelen satış tutarı farkının gecikme cezasına eşit veya fazla olması halinde herhangi bir cezai şart uygulanmaz.

DİKİLİ AĞAÇLARIN TESLİMİ VE ÜRETİM İLE İLGİLİ HUSUSLAR

Madde 14- Alıcı , ihale tebliğ tarihini müteakip 15 gün içinde geçici teminatını kati teminata çevirip, satışa konu dikili ağaçların bulunduğu maktayı ve dikili ağaç ölçü tutanağının bir örneğini teslim almaya mecburdur. Bu süre zarfında dikili satışa konu sahayı teslim almayan alıcı 37. maddede belirtilen durumlar dışında taahhüdünden dönmüş sayılır. Üretim süresi (kesme + sürütme+ nakliyat) maktayı teslim tarihinden itibaren.....gündür.

Madde 15- Üretim, TS 1214 Ağaç Kesme ve Kesmede Güvenlik Kuralları Standardına uygun olarak yapılacaktır. İşin devamı sırasında üçüncü kişilere verilecek zarar ve ziyandan alıcı sorumludur.

Kesilen ağacın ormanda kalacak ağaçlara zarar vermeyecek şekilde devrilmesi sağlanacaktır. Kesim sahalarında budanması gereken ağaçlar varsa, İşletme Şefliğince önceden tespit edilecek ve budanması yapıldıktan sonra kesilecektir. Budanması gereken ağaçlar; damga esnasında B harfi konarak işaretlenecek, ayrıca Dikili Ağaç Ölçü Tutanağında da B harfi ile gösterilecektir. . Dikili satıştan sonraki her türlü işçilik alıcıya aittir.

Madde 16- Alıcı yüksek kesim yapmamak şartıyla dilediği boyda emval üretmekte serbesttir. Alıcı tarafından ekonomik değer taşıyan gövde artıkları ve dalları da (sırık, çubuk, lif-yonga odunu veya yakacak odun vs. gibi) istediği boyutta üretebilir.

Madde 17- Ölçme işlemleri idareimiz ile alıcı veya vekili ile birlikte yapılarak Ölçü Tespit Tutanağına bağlanacaktır. Mamul damgaya tabi ürünler kütüğü dibinde, ilk ölçüleri yapılırken damgalanacaktır. Sterile ölçülen ürünler rampada ölçülerek kayda alınacak ondan sonra sevki sağlanacaktır.

Madde 18- İbrelü yuvarlak yapacak odunların kabukları soyulacaktır / soyulmayacaktır.

Madde 19— Dikili satıştan elde edilen toplam ürün miktarı; dikili kabuklu gövde hacminden veya yüzde yüzün üzerinde verim yüzdesi tespiti yapılmış ise bundan fazla olması durumunda, son % 25'lik kısma ait bölüm nakledilmeden durum İşletme Müdürlüğüne Bölge Müdürlüğüne bildirilir. Bölge Müdürlüğüne kurulacak komisyon marifetiyle alıcının da katılabileceği şekilde en geç bir hafta içerisinde durum incelenerek herhangi bir usulsüzlük olup olmadığını tespitle işletmesine bildirilecektir. Usulsüzlük yoksa ayrıca bir bedel talep edilmeksizin ürünün nakline izin verilecek olup aksi durumda suçla konu emvale el konularak yasal gereği yapılacaktır.

SÜRÜTME VE TAŞIMA İŞLERİ

Madde 20- Sürütme, idarenin istediği şekilde ve göstereceği yerlerden yapılacaktır. Yuvarlamak suretiyle sürütme yapılmayacaktır. Yapılacak sürütme işlerinde ağaçlara, fidanlara ve gençliğe zarar verilmeyecektir.

Madde 21- Alıcı ne suretle olursa olsun İdarenin izni olmadan yol yapamayacaktır.

Madde 22- Üretimin yapıldığı yerlerde yollar trafiğe kapatılmayacaktır.

Madde 23- Mamul damgaya tabi emval damgalanmadan sürütülmeyecektir.

Madde 24 Alıcı elde ettiği ürünleri nakletmek istediğinde Orman İşletme Şefliğinin ölçü ve tesbitine göre nakline izin verilecektir.

Peyderpey satış veya parçalı ölçüm yapılması halinde; satışı yapılan dikili gövde hacminden çıkabilecek ürün miktarı gözetilerek toplam dikili miktarın % 75'ne kadarının nakline izin verilecektir.

Dikili miktarın % 25'inden az olmamak üzere kalan miktar öncekilerle birlikte işletme şefliğince değerlendirilerek dikili kabuklu gövde hacminden veya yüzde yüzün üzerinde verim yüzdesi tesbiti yapılmış ise bu miktardan az olması durumunda işletme şefliğince nakline müsaade edilecektir.

Dikili satış işleminin her aşaması idarece kontrol edilerek, tüm ölçü tesbit tutanaklarının birer nüshası İşletme Müdürlüğüne gönderilecektir.

Bu şekilde parçalı ölçü tespit yapma işlemi .....defayı geçemez.

Madde 25- Orman içi istif yerlerindeki motorlu araçlara yükleme işi, mıntıkanın özelliklerine ve iş durumuna göre idarenin koyacağı tedbirler doğrultusunda yapılacaktır.

Madde 26- Nakliyesiz olarak ve damgaya tabi ürünler damgalanmadan taşıma yapılmayacaktır.

ALICININ DİĞER SORUMLULUK VE HAKLARI İLE OLAĞAN ÜSTÜ DURUMLAR

Madde 27- Her türlü kesim, sürütme ve taşıma araç ve gereçleri ile malzemeleri alıcıya aittir. Üretim makinesi talep edilmesi halinde, kirası mukabilinde idarece verilebilir.

Madde 28-Alıcı kesim, sürütme, rampada istif, yükleme ve taşıma işlerinde çalıştıracağı işçilerin adlarını, iş ve nakil vasıtası operatör ve şoförlerinin adlarını ve araç plakalarını bir liste halinde İşletme Şefliğine bildirecektir.

Madde 29-Alıcı ve maiyetindeki işçilerin işin devamı süresince ormana ve çevresindeki bina ve tesislere vereceği zarar ve ziyandan alıcı sorumludur.

Madde 30-Alıcı; bu alım satımdan doğan 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu, 4857 sayılı İş Kanunu, 2926 sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar ve 08/07/2006 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan 5531 sayılı Kanunların getirdiği yükümlükler ile her türlü iş kazası ve vergi mevzuatından doğacak yükümlülüklerden sorumludur.

Madde 31-Alıcı ve çalıştırdığı kişiler orman yangınları ile mücadele konusunda, gerek Orman Kanununda belirtilen gerekse de idarece ek olarak öngörülen yasak ve tedbirlere aynen uymak ve mıntıkada çıkan yangınların söndürülmesinde idare ile işbirliği yapmak zorundadır. Damgasız ve usulsüz ağaç kesildiği takdirde 6831 Sayılı Orman Kanununun hükümleri uygulanır.

Ancak, satılan ağaçların devrilmesi sırasında ormanda kalacak ağaçlara zarar verilmemesi esas olmakla beraber, kasıt olmaksızın verilen zarar nedeniyle bu ağaçların da kesilmesi zarureti doğduğu takdirde, konu idarece mahallinde incelenip uygun görülmesi şartıyla damgalanarak kesilmesine izin verilebilir. Bu durumda, herhangi bir mahkeme kararına gerek kalmaksızın bu ağaçlar için ihale bedelinin iki katı bedel tahsil edilir.

Madde 32- Alıcı; idarece çalışmasında sakınca görülenleri iş başından uzaklaştırmakla yükümlüdür.

Madde 33-Dikili satış için teslimi yapılan sahadaki ormanlarda meydana gelen usulsüzlüklerde suçlusu bulunmadığı takdirde bu bölmeyi teslim alanlar müteselsilen sorumludur.

Madde 34-Alıcı kesim, sürütme, yükleme ve taşıma işlerinde çalıştırdığı işçilerin ücretlerini ödemeyerek mağduriyetine sebep olduğu takdirde orman-halk münasebetleri bozulacağından, bu gibi durumların meydana gelmemesi için idare; ücretleri ödemeyerek mağdur olan hak sahiplerinin doğacak haklarını koruyabilmek hususunda; alıcının üreterek rampalara getirdiği orman emvaline el koymaya ve açık artırmada satarak ilgililerin alacaklarını ödemeye yetkilidir.

Madde 35- Alıcının "Madde 39'da belirtilen iş görememe günlerine ait hakkı mahfuz kalmak kaydıyla işin bitirilmesini veya tensil bölmelerinde olduğu gibi bölmeden çıkma tarihini geciktiren her günü için ihale tutarının % 0.2 (Binde iki)'si kadar gecikme cezası kesilir. 20 günü aşan gecikmelerde idare ceza kesmeye devamda veya ihaleyi feshetmede serbesttir.

Alıcı gecikme cezasını ödemek istemediği takdirde; bölmede veya rampada mevcut emvalden gecikme cezası tutarını karşılayacak kadar olan kısmına el koymaya idare yetkilidir. Bu şekilde el konulan emval alıcısına da duyurulmak suretiyle ilk açık artırmalı satışta satılarak idarenin alacak hesabı kapatılır, fazlası iade edilir.

Madde 36- Alıcı, ihaleden almış olduğu dikili ağaçların üretiminden sonra, elde edilen ürünlerin azlığından şikayet ederek hiçbir hak talebinde bulunamaz. Satış dosyasında görülen deneme ağacı ve verim yüzdesi tesbit tutanağı sadece bilgi amaçlıdır. Sel, deprem, yangın, heyelan, çalınma gibi sebeplerden dolayı meydana gelecek her türlü ürün zayıyatı ve zarardan idare sorumlu değildir.

Madde 37- Dikili ağaç satışının yapılmasından sonra üretimin yapılmasını imkansız hale getiren veya önceden öngörülmeven olağanüstü durumlarının ortaya çıkması halinde üretime başlanmamış olması ve bu durumun işletme satış komisyonunca rapora bağlanması kaydıyla alıcıya bildirilerek satış Bölge Müdürlüğüne iptal edilebilecektir. Bu durumda alıcının teminatı iade edilir.

Madde 38- Dikili ağaç satışına konu bölmede kar kırması, rüzgar devriği, böcek arız olması veya yangın gibi olağan üstü bir afet sebebiyle bölmede dikili satışa konu miktarın %20'sinin üstünde hasar oluşmuş ve üretime başlanmamış ise; alıcıya bildirilip dikili satış işletme satış komisyonunca iptal edilerek bölmenin damgası yeniden yapılır. Bu durumda alıcının teminatı iade edilir.

Üretime başlanmıssa satışa konu ağaçlarla ilgili şartname hükümleri devam eder, olağanüstü hasılat idarece değerlendirilir. Hasar %20'nin üstünde değilse aynı satış şartları ile alana teklif edilerek alıcının kabul etmesi halinde bu miktar satışa dahil edilip bu miktarın üretimi için makul bir ek süre verilir. Alıcının kabul etmemesi halinde oluşan hasar sonucu gerekli hale gelen üretim idarece yaptırılarak değerlendirilir.

Madde 39-Mıntıka özellikleri itibariyle normal kış şartlarının dışında, ürünlerin piyasaya arzını engelleyecek; aşırı yağışlar, sel, toprak kayması, heyelan, yer sarsıntısı, yangın v.b. mücbir sebeplerden dolayı veya yol güzergahında mutad olmayan, ihaleyi müteakip gündeme gelen, yolun trafiğe açık tutulmasını engelleyen teknik nedenler ile önceden planlanıp satış süresi içinde yapılacağı idarece taahhüt edilen ve Özel Şartlar bölümünde belirtilen yeni yol, köprü, menfez, sanat yapısı, üst yapı v.s.'nin idarece zamanında yapılamaması veya nakliyatı engelleyecek ölçüde yolların bozulması ve tamir-bakımlarının yapılamaması gibi nedenlerle üretimin belirlenen sürede bitirilememesi gibi durumlarda, alıcının olayın meydana gelmesinden itibaren 7 gün içinde (üretim taşıma süresi bitmeden) müracaat etmesi ve İşletme Satış Komisyonu'nun durumu tutanakla tespit ve rapora bağlaması şartıyla bu durum ortadan kalkıncaya kadar üretim için ek süre verilebilir. Bu durumda ek süre verilmesinde 30 güne kadar Orman İşletme Müdürlüğü, 30 günü aşan sürelerde ise Orman Bölge Müdürlüğü yetkilidir.

Madde 40- Üretim ve sürütmesi yapılarak rampaya getirilen emvalin orman dışına taşınmasında; taşınacak emvalin fazlalığı, yeterli araç olmaması, alıcının pazarlama sorunları gibi durumlarda, alıcının nakliyat süresi bitmeden müracaat etmesi ve idarenin başta kabuk böceği tehlikesi olmak üzere koruma ve diğer hususlarda herhangi bir sakınca görmeyip talebi uygun görmesi halinde 30 güne kadar Orman İşletme Müdürlüğüne, 30 günü aşan sürelerde ise Orman Bölge Müdürlüğüne taşıma için ek süre verilebilir.

Madde 41- Madde 39'da belirtilen durumlarda, üretim için ek süre verilen alıcılara, faiz tutarını peşin ödemesi ve satış süresi içinde müracaat etmesi kaydıyla satış için 30 gün Orman İşletme Müdürlüğüne, 30 gün de Orman Bölge Müdürlüğüne olmak üzere iki aya kadar ek süre verilebilir. Verilen bu ek süre için normal vade faizi uygulanır. Vade başlangıç tarihi de satış tarihinden itibaren başlar. Üretime engel teşkil eden şartlar ortadan kalkmasa bile satış için hiçbir şekilde iki aydan uzun bir ek süre verilmez. Bu durumda alıcı satışı yaptırmak istemezse teminatı iade edilerek satış karşılıklı olarak feshedilebilir. Alıcı üretime başlamış ise yaptığı üretim işi karşılığında herhangi bir hak iddia edemez. Ancak satışın peyderpey yapılmış olması halinde satışını yaptırdığı kısmın üretimine uygun şartlar oluştuğunda yapmasına müsaade edilir.

Madde 42- Alıcının sürekli olarak hastalanması, ölümü, askere alınması gibi hallerde, idare; ihaleyi alıcının varisi veya vekiline devrine izin verebileceği gibi, alıcının hesabını tasfiye etmekte de yetkilidir.

KATİ TEMİNATIN İADESİ

Madde 43- Alıcının şartname hükümlerini yerine getirdiği, bu işten dolayı idareye herhangi bir borcunun olmadığı tespit edildikten sonra, Sosyal Sigortalar Kurumundan ilişiksiz belgesinin getirilmesi, satış işlemi ile ilgili bir aksama olmaması ve İşletme Şefliğince de çalışılan sahada işin tamamen bitirildiğine dair Kesim Sahası Muayene Tutanağının ibrazı halinde kat'i teminat iade olunur.

DİĞER HÜKÜMLER

Madde 44- Alıcının kanuni ikametgahına yapılmış her türlü tebligat şahsına yapılmış sayılır.

Madde 45- İdare ihaleyi yapıp yapmamakta serbesttir.

Madde 46-Şartnamenin uygulanmasından doğan her türlü hukuki ihtilaflar için ..... mahkemeleri yetkilidir.

ÖZEL HÜKÜMLER

1- Örnek (Çalışılan bölme gençleştirme sahası olduğundan bölmeden çıkarma süresi.....gündür.)

2-

3-

Yukarıda 46 madde halinde belirtilen genel ve ..... madde halinde belirtilen özel şartlara göre dikili ağaç ihalesinin yapılmasını kabul ve taahhüt ederiz.

...../...../200

ALICI

..... DEVLET ORMAN İŞLETMESİ MÜDÜRLÜĞÜ

İsim ve İmza

Müdür
İsim ve İmza

Sayman
İsim ve İmza

İşletme Şefi
İsim ve İmza

ADRES:

SAYI : 25.00/59

ANKARA
25/01/2013**KONU : Dikili ağaç satışlarında serbest
meslek mensupluğu hizmetleri**

.....ŞUBESİNE/TEMSİLCİLİĞİNE

- İLGİ: a) 5531 sayılı Orman Mühendisliği, Orman Endüstri Mühendisliği ve Ağaç İşleri Endüstri Mühendisliği Hakkında Kanun**
b) Orman, Orman Endüstri ve Ağaç İşleri Endüstri Mühendisleri ile Serbest Meslek Bürolarının Çalışma Alanlarına Dair Yönetmelik (RG. 10/10/2009 tarih ve 27372 sayı)
c) OGM in, 02/01/2013 tarih ve 6877 sayılı Dikili Ağaç Satışı Tamimi

Odamız üyeleri orman mühendisi, orman endüstri mühendisi ve ağaç işleri endüstri mühendisi disiplinlerinin mesleki faaliyet konuları ile bu konulara ilişkin mesleki hak ve yetkileri, ilgi (a) da ki 5531 sayılı Orman Mühendisliği, Orman Endüstri Mühendisliği ve Ağaç İşleri Endüstri Mühendisliği Hakkında Kanunu ile yasal güvenceye alınmıştır. Bu Kanun hükümlerinde, uygulama koordinasyon sorumluluğu Odamıza verilmiş olup, bu amaçla üç adet uygulama yönetmeliği Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe konulmuştur.

Meslek mensuplarının, 5531 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinde belirtilen mesleki faaliyet konuları ile 5 inci maddesindeki mesleki hak ve yetkilerin açıklanması, Orman ve Su İşleri Bakanlığı’nın uygun görüşleri ile Odamızca çıkarılan ilgi (b) de kayıtlı “*Orman, Orman Endüstri ve Ağaç İşleri Endüstri Mühendisleri ile Serbest Meslek Bürolarının Çalışma Alanlarına Dair Yönetmelik*” maddelerinde açıklanmıştır. Orman Genel Müdürlüğüne; 8-10 yıldan buyana uygulamanın sürdürüldüğü ve esasen bir üretim faaliyeti olan dikili ağaç satışlarının yapılmasına ilişkin 6521 sayılı Tamim emirleri yenilenmiş, 14/01/2013 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere ilgi (c) de kayıtlı 2/1/2013 tarihli ve 6877 sayılı Tamimleriyle yürürlüğe konulmuştur.

Böylece Odamızın, dikili ağaç satışlarında ruhsatlı orman mühendisi çalıştırılmasına yönelik olarak, uzun zamandan buyana, OGM’e yaptığı sözlü ve yazılı talepler, 6877 sayılı Tamimle hayata geçirilmiştir.

Bu Tamimde, açık artırılmalı ve tahsisli olarak yapılacak dikili ağaç satışlarında ruhsatlı orman mühendisi veya orman yüksek mühendisi unvanlı meslek mensuplarının çalıştırılması esasları düzenlenirken, Odamızın yürürlüğe koyduğu ilgi (c) deki Yönetmeliğin 14 üncü ve 66 ıncı maddeleri dikkate alınmıştır.

Bu Yönetmeliğin, **orman mühendisi ve/veya orman yüksek mühendisi istihdamı** başlıklı 14/1(c), (ç) maddesinde yer alan “*c) Asli odun üretimi teknik hizmetleri kapsamında; dikili kabuklu gövde hacmi 6000 m³ olan dikili üretimler için bir, bu miktardan fazla dikili üretimler için her 6000 m³ dikili üretim için bir olmak üzere belirlenecek sayıda meslek mensubu istihdam edilir.*

ç) *Dikili kabuklu gövde hacmi 6000 m³ kadar olan üretimler için, danışman bir meslek mensubu süreli gün esaslı çalıştırılır.*” hükümleri ile **ormancılıkla ilgili benzer iş ve hizmetler** başlığı altında “**MADDE 66 – (1) Doğal ve yapay orman kurulması, ormanların bakımı iyileştirilmesi ve rehabilitasyonu amacıyla ormancılık faaliyetleri sonucunda çıkartılan dikili ağaçların yarı mamul hale getirilmeleri için kesilip soyulması, piyasa istekleri doğrultusunda boylanması, sınıflandırılması, ölçülmesi ve tutanaklara bağlanmasına yönelik teknik üretim hizmetleri yürütülür.**” hükümlerine göre, yapılacak üretim hizmetleri ile bu hizmetlerde çalıştırılacak meslek mensubu orman mühendisi veya orman yüksek mühendisinin istihdam esasları belirlenmiştir.

ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜNCE YAYIMLANAN 6877 NOLU DİKİLİ AĞAC SATIŞ TAMİMİNİN:

A-GENEL ESASLAR bölümünün (2.4) üçüncü maddesinde verim yüzdelere ilişkin tespitinin hizmet alımı yöntemiyle de yaptırılacağı,
B-GENÇ MEŞCERE UYGULAMA ESASLARI bölümünün (19.2) maddesinde işaretleme hizmet alımı yoluyla orman mühendislerine yaptırılacağı,
Belirtilmiştir.

(EK- 5) AÇIK ARTIRMALI DİKİLİ AĞAC SATIŞ SARTNAMESİNİN:

İHALEYE KATILIM ESASLARI İLE İSTEKLİLERDE ARANACAK ŞART VE BELGELER bölümünün 4/1 maddesinde, alıcının ihaleye girerken "5531 sayılı Kanun'un getirdiği orman mühendisi çalıştırma yükümlülüğü kabul ederler." beyanını vermek zorunda olduğu,

GEÇİCİ VE KESİN İHALE bölümünün 8 inci maddesinde, "Madde 8- Dikili ağaç satışı yaptırmak isteyen gerçek ve tüzel kişiler, ihalenin kesinleşmesini müteakip satış yaptırmadan önce, 5531 sayılı Orman Mühendisliği, Orman Endüstri Mühendisliği ve Ağaç İşleri Endüstri Mühendisliği Hakkında Kanun uyarınca Orman Mühendisleri Odasına kayıtlı, yıllık vizesi yapılmış ruhsat belgesi, orman ürünleri üretimi alanında yetkili orman mühendisi veya orman yüksek mühendisi çalıştırmasıyla ilgili olarak ODA BELGESİ ile birlikte;

a-Bölge müdürlüğü dahilinde 60 günlük üretim periyodunda, orman işletmelerinden 6.000 m³ ve katları dikili ağaç satın alanlar; her 6.000 m³ için en az 6 ay süreli hizmet akdiyle, orman mühendisi veya orman yüksek mühendisi çalıştırdığına dair **NOTERDEN DÜZENLENMİŞ SÖZLEŞMEYİ ibraz etmeyi.**

b-Bölge müdürlüğü dahilinde 60 günlük üretim periyodunda, orman işletmelerinden 6.000 m³'e kadar dikili ağaç satın alanlar; **en az 6 ay süreli HİZMET AKDİYLE orman mühendisi veya orman yüksek mühendisi çalıştırdığına dair noterden düzenlenmiş sözleşmeyi veya dikili satış süresini kapsayacak şekilde düzenlenmiş olmak şartıyla, serbest ormancılık bürosu ya da ormancılık şirketiyle yapılmış DANIŞMANLIK HİZMET ALIMI SÖZLEŞMESİNİ ibraz etmeyi,** kabul ederler.

Bir orman mühendisi veya orman yüksek mühendisi 2 aylık üretim periyodunda 6.000 m³'e kadar dikili ağaç satışında danışmanlık hizmeti verebilir." düzenlemesinin yapıldığı,

ALICININ DİĞER SORUMLULUK VE HAKLARI İLE OLAĞANÜSTÜ DURUMLAR bölümünün 27 inci maddesinde; alıcının, hizmet akdine dayalı veya danışmanlık hizmet sözleşmesiyle çalıştırdığı orman mühendisleri veya orman yüksek mühendisleri TS 1214 standardı ve üretim işlerinde, su kaynakları, biyolojik çeşitlilik ve çevrenin korunmasında alıcıya teknik destek sağlayacağı ve idareyle temas noktası olacağı,

Alıcının, orman mühendisi ya da orman yüksek mühendisini yukarıda yapılan açıklama çerçevesinde **idareyle belirledikleri, iş takvimine göre, iş mahallinde bulundurmak zorunda olduğu.**

Aynı bölümün 31 inci maddesinde, alıcının bu alım satım nedeniyle 5531 sayılı Kanun'un getirdiği orman mühendisi çalıştırma yükümlülüğünden sorumlu olduğu,
Belirtilmiştir.

(EK-6) TAHSİSLİ DİKİLİ AĞAC SATIŞ SARTNAMESİNİN:

Açık artırmalı dikili ağaç satışına ilişkin EK-5 deki şartnameye benzer şekilde, tahsisli dikili ağaç satışına ait EK-6 nolu şartnamenin; tahsisli dikili ağaç satın alacak alıcıların orman mühendisi çalıştıracığı 3 üncü maddesinde, dikili satış miktarına göre belirlenecek sayıda orman mühendisi istihdam edeceği ve noterden düzenlenecek sözleşmeyi idareye vereceği 6 ıncı maddesinde, orman mühendislerinin alıcıya teknik destek sağlayacağı 24 üncü maddesinde ve orman mühendisi çalıştırmak sorumluluğu 25 inci maddesinde düzenlenmiştir.

Dikili ağaç satışına ait 6877 nolu Tamimde, orman mühendisi unvanlı meslek mensubu çalıştırılmasına ilişkin hükümler yukarıya çıkarılmıştır. Bu durumda, dikili satışlarda çalıştırılacak orman mühendislerinin, Orman Mühendisleri Odasının mevzuatına göre yetkilendirilmiş ruhsatlı olması gerekmektedir.

Bilindiği üzere, 5531 sayılı Kanunda sayılan mesleki faaliyet konularındaki orman mühendisliği mesleki hak ve yetkilerin kullanılabilmesi için, mühendislerin Orman Mühendisleri Odasına kayıtlı, ruhsatlı ve çalışanlar listesine kayıtlı olmaları zorunludur.

Dikili ağaç satışlarında çalışacak meslek mensupları orman mühendisleri, aşağıdaki niteliklere haiz olmalı ve belirtilen işlemleri, Oda şube veya temsilcilikleri kanalıyla yapmaları gerekmektedir.

Buna göre;

1- Meslek mensubu Orman Mühendisleri Odasına kayıtlı olmalı, Odaya borcu olmamalı, serbest meslek mensubu ruhsatı olmalı ve ruhsat belgesinde ilgi (b) deki Yönetmeliğin 66 ıncı maddesinde açıklanan "**ormancılıkla ilgili benzer iş ve hizmetler**" konusunda yetkili olduğu yazılımsı olmalıdır.

2- Dikili ağaç alıcısıyla sözleşme yapacak olan meslek mensubu orman mühendisinin, uzmanlık konusunda yetkili olup olmadığı hususunun belirlenmesi **oda kayıt belgesiyle** kanıtlanacaktır.

3- Onun için, orman işletme müdürlüğünce alıcı adına düzenlenmiş dikili ağaç kesin satış miktarını gösteren resmi yazı ile birlikte, **hizmet akdi ile çalışacak olan meslek mensupları EK:1'de** ki dilekçeyle şubeye başvuracak ve dilekçe şube kaydına alınarak **EK:2'de** ki **ODA KAYIT BELGESİ, büro/şirket kanalıyla danışmanlık hizmetini yapacak olan meslek mensupları** ise yine Oda şubesine başvurarak bugüne kadar olduğu usulde **ODA KAYIT BELGESİNİ** alacaklardır.

4- Oda kayıt belgesini şubelerden alan meslek mensupları, dikili ağaç alıcısıyla örnekleri ekli **NOTERDEN DÜZENLENMİŞ HİZMET AKDİ SÖZLEŞMESİ (EK:3)** ya da **DANIŞMANLIK HİZMET ALIMI SÖZLEŞMESİNİ (EK:4)** aralarında yapacaklardır.

5- Sözleşmelere, alıcısının satın aldığı dikili ağaç miktarını gösteren orman işletme müdürlüğü yazısı, oda kayıt belgesi ile serbest meslek mensupluğu ruhsat belgesi fotokopisi eklenecektir.

6- Sözleşmenin bir nüshası satış yapan ilgili Orman İşletme Müdürlüğüne, bir nüshası meslek mensubunda, bir nüshası dikili ağaç alıcısında olmak üzere **en az üç nüsha** düzenlenecek ve **Oda vizesine tabi tutulacaktır**. Sözleşmenin vizesi sırasında, Oda şubesi ya da Oda temsilciliği tarafından, sözleşmenin aslı görülerek onaylanacak olan bir sözleşme fotokopisi de Oda şubesi ya da temsilciliğe verilecektir.

7- Sözleşme bedelleri, 5531 sayılı Kanununun 13 üncü maddesine göre Oda Yönetim kurulunca belirlenen ve Oda internet sayfasında bulunan **asgari ücret tarifesine** uygun olacaktır. Bu husus sözleşmenin vizesi sırasında, vizeyi yapan şube yönetim kurulu üyesi veya temsilci tarafından kontrol edilecek ve genel merkezin belirlediği **sözleşme harcı mutaat usulde tahsil edildikten sonra vize işlemi yapılacaktır**.

Her hangi bir aksaklığa ve sızlanmaya sebebiyet verilmeden gereğinin yapılmasını önemle rica ederim.

EKLER:

- 1- Başvuru dilekçe formu
- 2- Hizmet akdi Oda Kayıt Belgesi
- 3- Hizmet akdi sözleşmesi
- 4- Danışmanlık hizmet alımı sözleşmesi

Ali KÜÇÜKAYDIN
Genel Başkan

DAĞITIM:

13 Oda şubesi ve Tüm temsilcilikler

EK :1

**DİKLİ AĞAÇ SATIŞINDA HİZMET AKDİ İLE ÇALIŞMAK İSTEYEN
MESLEK MENSUBU BAŞVURU
DİLEKÇE FORMU**

- 1- Adı ve soyadı : .....
- 2- Doğum yeri ve tarihi : .....
- 3- TC. Kimlik No : .....
- 4- Vergi dairesi ve no : .....
- 5- Unvanı : .....
- 9- Oda sicil no : .....
- 10 Adres : .....
- 11- E- Posta adresi : .....
- 12- Telefon no : .....
- 13- Belge geçer no : .....
- 14- GSM no : .....
- 15- Serbest Meslek Mensupluğu Ruhsat Belgesinin
Tarihi: .....
No : .....
- 16- Uzmanlık alanı : Orman mühendisliği / Orman endüstri mühendisliği / Ağaç
işleri endüstri mühendisliği
- 17- Çalışma Alanları Yönetmeliğinin 66 ıncı maddesinde belirtilen
"ormancılıkla ilgili benzer iş ve hizmetler"
konusunda yetkisi Var/Yok: .....

ORMAN MÜHENDİSLERİ ..... ŞUBESİ BAŞKANLIĞINA

5531 sayılı Kanuna göre Oda tarafından yetkilendirilmiş orman mühendisi/orman yüksek mühendisi unvanlı serbest meslek mensubuyum. Bu konuya ilişkin bilgiler yukarıya çıkarılmıştır. .... in, ... Orman İşletme Müdürlüğünden satın aldığı ..... M³ dikili ağaçların üretim işinde hizmet akdi ile yetkili meslek mensubu olarak çalışmak istiyorum. "*Dikili Ağaç Satışında Hizmet Akdi İle Çalışacaklar İçin Serbest Meslek Mensupluğu Oda Kayıt Belgesi*" almak istiyorum. Serbest meslek mensupluğu ruhsat belgemin yıllık vizesini yaptırdım ve Odaya hiçbir borcum yoktur. Beyanımın doğruluğunu bildirir, gerçekleri yansıtmadığının belirlenmesi halinde yasal işlemin yapılmasını kabul ederim.

Gereğini arz ederim. ..../..../.....

Adı ve Soyadı
İmza

EK: Serbest Meslek Mensubu vizeli
Ruhsat Belgesi Fotokopisi

EK: 2

SERBEST MESLEK MENSUPLUĞU ODA KAYIT BELGESİ*
(Dikili Ağaç Satışında Hizmet Akdi İle Çalışacaklar İçin)

(Soğuk Mühür)

Tarih :
Sayı :

Belgenin verileceği yer :

Belgenin kullanılacağı işin adı:

I- SERBEST MESLEK MENSUBUNA AİT BİLGİLER:

KAYIT BELGESİNE KONU OLAN RUHSATLI SERBEST MESLEK MENSUBUNUN								
Adı ve Soyadı	Oda Sicil No	Odaya Kayıt Tarihi	Diploma unvanı	Yüksek öğretim Bitirme tarihi	Ruhsat Belgesinin		Çalışma İstek Dilekçesinin	
					Tarihi	No	Tarihi	Şb. G.Ev. Kay. No

II- KAYIT BELGESİNE KONU SERBEST MESLEK MENSUBUNUN UZMANLIK KONULARI:

KAYIT BELGESİNE KONU OLAN RUHSATLI MESLEK MENSUBUNUN	
Adı ve Soyadı	Uzmanlık alanına giren, ruhsat belgesinde ve Oda kayıtlarındaki mesleki konular

Konularında çalışan Odamıza kayıtlı yukarıda kimliği yazılı serbest meslek mensubu, uzmanlık alanlarına giren ve yetkilendirilen mesleki konulardaki 5531 sayılı "Orman Mühendisliği, Orman Endüstri Mühendisliği ve Ağaç İşleri Endüstri Mühendisliği Hakkında Kanun" ve ilgili yönetmeliklerdeki hak ve yetkilerini kullanabileceğine, sorumlulukları üstlenebileceğine dair iş bu onaylı belge yukarıda belirtilen iş için meslek mensubunun kendi isteği üzerine düzenlenmiştir.

Yönetim Kurulu Adına

* Bu belge orijinal soğuk mühürlü olması halinde geçerlidir. Kopya ile çoğaltılamaz.

**DİKİLİ AĞAÇ SATIŞINDA HİZMET AKDI İLE ÇALIŞACAK
MESLEK MENSUPLUĞU SÖZLEŞMESİ**

I-ŞÖZLEŞMENİN TARAFLARI:

- 1) **Meslek mensubu orman mühendisi/orman yüksek mühendisi (Sözleşmede Meslek Mensubu olarak amlacaktır)**

Adı ve Soyadı : .....
TC Kimlik No : .....
Or. Müh. Od. Sicil No: .....
Haberleşme Adresi: .....
.....

Sabit Tlf(Ev/İş): .....
GSM: .....
E-Posta Adresi: ..... @ .....

Meslek Mensupluğu Ruhsat Belgesinin

Tarihi : .....
No : .....

Vergi Dairesi ve Sicil No: .....

- 2) **Dikili ağaç alıcısı (Sözleşmede İşveren olarak amlacaktır.)**

a) **Alıcının gerçek kişi olması halinde**

Adı ve Soyadı : .....
TC Kimlik No : .....
Ticaret/Sanayi Od. Sicil No: .....
Haberleşme Adresi: .....
.....

Sabit Tlf(Ev/İş): .....
GSM: .....
E-Posta Adresi: ..... @ .....

Vergi Dairesi ve Sicil No: .....

b) **Alıcının tüzel kişi olması halinde**

Tüzel kişinin adı, unvanı: .....
Adresi : .....
.....
Ticaret/Sanayi Odası Belgesinin Tarih ve No: .....
Vergi dairesi ve Vergi No: .....
İş Telefonu : .....
Faks No: .....
E-Posta Adresi: ..... @ .....

Tüzel kişi adına sözleşmeyi imzalayacak yetkilinin

Adı ve Soyadı : .....
TC Kimlik No : .....
Yetki Belgesinin Tarih ve No: .....
Haberleşme Adresi: .....
.....

Sabit Tlf(Ev/İş): .....
GSM No: .....
E-Posta Adresi: ..... @ .....

II-YAPILACAK İŞ, İŞYERİ, ÜCRET, SOSYAL HAKLAR, AMAÇ VE KAPSAM

- 1) **Yapılacak iş:** Meslek mensubunun; işveren ..... in ..... Orman İşletme Müdürlüğü, ... İşletme şefliği ..... nolu bölmesi/bölmelerinden, açık artırmalı/tahsisli olarak satın aldığı ..... M³ KGH dikili ağacın, OGM nin 02/01/2013 tarih ve 6877 nolu Tamim emirlerinde belirtilen orman mühendisliği hizmetlerinin, sosyal güvenceli olarak, Orman Mühendisleri Odası asgari ücret tarifesi esasları dahilinde yapılmasıdır.
- 2) **İşyerinin unvanı ve iş yeri adresi:** İşverenin sosyal güvenlik kurumuna tescil ettirdiği ..... Unvanlı işyeri olup, işyeri adresi .....dir.
- 3) **İşyeri SSK sicil numarası :** .....
- 4) **Ücret:** İşveren meslek mensubuna, vergi ve sosyal sigorta kesintileri hariç aylık **net** ..... TL. (yalnız ..... TL) ödeyecektir.
- 5) **Hizmet akdi sözleşmesinin yapıldığı yer, tarih ve süresi:** İş bu hizmet akdi sözleşmesi, ... da üç nüsha olarak ..... Tarihinde düzenlenmiş olup, hizmet süresi meslek mensubu işe başladıktan itibaren **en az 6 (altı) aydır.**
- 6) **Sosyal haklar:** İşveren; hizmet akdiyle işyerinde çalıştırdığı meslek mensubunun 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve 4857 sayılı İş Kanunundan ileri gelen haklarını zamanında, tam ve eksiksiz olarak mevzuata uygun olarak ödemeyi kabul eder.
- 7) **Yapılacak işin amaç ve kapsamı:** Bu hizmet akdiyle çalışacak meslek mensupluğu sözleşmesi, yukarıda belirtilen işin 02/01/2013 tarih ve 6877 nolu Tamim esaslarına uygun olarak üretilmesi için, orman mühendisliği hizmetlerinin yürütülmesine yönelik çalışma usul ve esaslarının belirlenmesini amaçlamakta ve meslek mensubu ile işverenin sorumluluklarını kapsamaktadır.

III- İŞİN YAPILMASINA İLİŞKİN TARAFLARIN SORUMLULUKLARI

- 1) **Meslek Mensubunun görev sorumlulukları:** Meslek mensubu; 2/01/2013 tarih ve 6877 nolu Tamim ve eklerinde belirtildiği üzere, üretim işlerinin yapılması sırasında, aşağıdaki (a) ve (b) bentlerinde hususlarda işverene teknik destek sağlayacak ve idareyle odak noktası olacaktır.
Buna göre;
a) Üretimin, “TS 1214 Ağaç Kesme ve Kesmede Güvenlik Kuralları” ve “Ağaç Kesme ve Boylama Operatörü (Seviye 3) Ulusal Meslek Standardı” şartlarına uygun, teknik, ekonomik ve iş güvenliği gereklerine uyumlu bir şekilde yürütülmesi,
b) Su kaynakları ve biyolojik çeşitliliğin korunması gibi açık artırma ya da tahsisli satış şartnamesinde ifade edilmiş olan, çevresel değerlerin korunması ile ilgili hükümlere uygun olarak yürütülmesi,
c) Üretim işine yönelik olarak Orman İşletme Müdürlüğünce belirlenen iş takvimine göre üretim mahallinde bulunacaktır.
d) İki aylık (60 gün) üretim periyodunda, en fazla 6000 M³ (altı bin) dikili ağaç için düzenlenen bu sözleşmenin dışında, yeni bir dikili ağaç üretimi işi için, aynı sürede yeni bir sözleşme yapmamak.
- 2) **İşverenin sorumlulukları:**
  - a) Orman idaresinden satın aldığı ve bu sözleşmeye konu olana dikili ağaç üretim işinde, 5531 sayılı Kanuna uygun olarak meslek mensubu istihdamını sağlayacaktır.
  - b) İdareyle yaptıkları iş takvimine uygun olarak, orman mühendisi/orman yüksek mühendisi unvanlı meslek mensubunu iş mahallinde bulunduracaktır.

- c) Meslek mensubunun ücretini her ayın en geç 1-5 i arasında meslek mensubunun ..... bankasındaki ..... Nolu hesabına düzenli olarak ve aksatmadan yatıracaktır.
- d) Meslek mensubuna yapılan ücret karşılığında, sosyal güvenlik ve vergi mevzuatı uyarınca tahakkuk ettirilen tüm kesintileri, ilgili kurumların hesaplarına zamanında yatıracaktır.
- e) Meslek mensubuna yıllık iznini, 4857 sayılı İş Kanununa uygun olarak kullanacaktır.
- f) Meslek mensubunun, işin yapılması sırasındaki zorunlu yol, yemek, yatmak vb. giderlerini karşılayacaktır. Bu giderler meslek mensubunun ücretine dahil değildir.

IV- SÖZLEŞMENİN FESHİ, TAZMİNAT VE DİĞER HUSUSLAR.

- 1) Meslek mensubunun, sözleşme süresi içerisinde Devlet kadrosuna Orman Mühendisi olarak tayin edilmesi halinde, işverene 15 gün öncesinden haber vererek sözleşmeyi fesih hakkı saklıdır. Bu nedenle iş akdini feshi halinde, işveren meslek mensubundan herhangi bir tazminat veya hak talep edemez. Meslek mensubunun bu nedenle tek tarafı iş akdini fes ettiği tarihte tam aylığa hak kazanmamışta olsa bile, çalıştığı günlerin ücreti hesaplanarak kendisine ödenir.
- 2) İşveren; meslek mensubunun ücretini haklı ve mücbir sebebe dayanmaksızın üst üste iki ay geciktirdiği takdirde, meslek mensubu sözleşmeyi derhal tek tarafı olarak feshedebilir. Bu nedenle, iş akdinin feshedilmesi durumunda, işveren meslek mensubundan herhangi bir tazminat veya hak talep edemez.
- 3) İşveren; sözleşmenin süresi dolmadan sözleşmeyi feshederse, meslek mensubunun sözleşme bitimine kadar kalan süredeki ücret tutarını, meslek mensubuna defaten tazmin etmekle yükümlüdür.
- 4) Bu sözleşmede bulunmayan hususlarda 4857 sayılı İş Kanunu hükümleri uygulanır.
- 5) İşin feshi konusunda, 4857 sayılı İş Kanununun 24 üncü ve 25 inci maddelerinde belirtilen hususların meydana gelmesi nedeniyle meslek mensubu ve işverenin haklarını derhal kullanabilirler.

İş bu hizmet akdi sözleşmesinden doğacak ihtilaf ve uyuşmazlıkların çözümünde ..... hukuk mahkemeleri ile icra daireleri yetkilidir. ....

NOT: Bu sözleşme noterden düzenlenecektir.

MESLEK MENSUBU

İŞVEREN

**DİKİLİ AĞAÇ SATIŞINDA DANIŞMANLIK HİZMET ALIMIYLA ÇALIŞACAK
MESLEK MENSUPLUĞU SÖZLEŞMESİ**

I-ŞÖZLEŞMENİN TARAFLARI:

1) **Serbest Ormancılık Bürosu/Sirketi (Sözleşmede Büro/Sirket olarak anılacaktır)**

Büro/sirketin adı: .....
Adresi : .....
Oda Tescil Belgesinin Tarih ve No: .....
Vergi dairesi ve Vergi No: .....
İş Telefonu : .....
Faks No: .....
E-Posta Adresi: ..... @ .....

Büro/Sirket adına dikili ağaç üretim işinde çalışacak meslek mensubunun:

Adı ve Soyadı : .....
TC Kimlik No : .....
Or. Müh. Od. Sicil No: .....
Haberleşme Adresi: .....

Sabit Tlf(Ev/İş): .....
GSM: .....
E-Posta Adresi: ..... @ .....

Meslek Mensupluğu Ruhsat Belgesinin
- Tarihi: .....
- No : .....

2) **Dikili ağaç alıcısı (Sözleşmede İşveren olarak anılacaktır.)**

a) **Alıcının (işverenin) gerçek kişi olması halinde**

Adı ve Soyadı : .....
TC Kimlik No : .....
Ticaret/Sanayi Od. Sicil No: .....
Haberleşme Adresi: .....

Sabit Tlf(Ev/İş): .....
GSM: .....
E-Posta Adresi: ..... @ .....

Vergi Dairesi ve Sicil No: .....

b) **Alıcının (işverenin) tüzel kişi olması halinde**

Tüzel kişinin adı, unvanı: .....
Adresi : .....
Ticaret/Sanayi Odası Belgesinin Tarih ve No: .....
Vergi dairesi ve Vergi No: .....
İş Telefonu : .....
Faks No: .....
E-Posta Adresi: ..... @ .....

Tüzel kişi adına sözleşmeyi imzalayacak yetkilinin

Adı ve Soyadı : .....
TC Kimlik No : .....
Yetki Belgesinin Tarih ve No: .....
Haberleşme Adresi: .....

Sabit Tlf(Ev/İş): .....
GSM No: .....
E-Posta Adresi: ..... @ .....

II-YAPILACAK İŞ, İŞYERİ, ÜCRET, SOSYAL HAKLAR, AMAÇ VE KAPSAM

- 1) **Yapılacak iş:** Meslek mensubunun; işveren ..... in ..... Orman İşletme Müdürlüğü, ... İşletme şefliği ..... nolu bölmesi/bölmelerinden, açık artırmalı/tahsisli olarak satın aldığı ..... M³ KGH dikili ağacın, OGM nin 02/01/2013 tarih ve 6877 nolu Tamim emirlerinde belirtilen orman mühendisliği hizmetlerinin, sosyal güvenceli olarak, Orman Mühendisleri Odası asgari ücret tarifesi esasları dahilinde yapılmasıdır.
- 2) **Danışmanlık ücreti:** İşveren; danışmanlık büro/şirketine, Odanın asgari ücret tarifesine göre hesaplanan iş mahalline gidiş geliş ücretleri hariç ..... TL. (yalnız ..... TL) danışmanlık ücreti ödeyecektir. Danışmanlık hizmetinden doğan vergiler ile büro/şirket adına çalışan meslek mensubunun sosyal güvenlik mevzuatından kaynaklanan prim vb. ödemeler danışmanlık büro/şirketine aittir. Danışmanlık firması adına katılan meslek mensubunun iş mahalline gidiş gelişleri işveren tarafından sağlanacaktır.
- 3) **Danışmanlık hizmet alımı sözleşmesinin yapıldığı yer, tarih ve süresi:** İş bu hizmet akdi sözleşmesi, ... da üç nüsha olarak ..... Tarihinde düzenlenmiş olup, sözleşme süresi akdin imzalanmasını müteakip **60 (altmış) gündür.**
- 4) **Meslek mensubu sosyal hakları:** Danışmanlık hizmeti veren büro/şirket adına üretim içinde çalışan meslek mensubunun 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve 4857 sayılı İş Kanunu, Bağ-Kur Kanunu veya Emekli Sandığı Kanunundan ileri gelen haklarının zamanında, tam ve eksiksiz olarak mevzuata uygun olarak ödemeyi kabul eder.
- 5) **Yapılacak işin amaç ve kapsamı:** Bu danışmanlık hizmet alımı sözleşmesiyle, yukarıda belirtilen işin 02/01/2013 tarih ve 6877 nolu Tamim esaslarına uygun olarak üretilmesi için, orman mühendisliği hizmetlerinin yürütülmesine yönelik çalışma usul ve esaslarının belirlenmesini amaçlamakta ve danışmanlık firması ile işverenin sorumluluklarını kapsamaktadır.

III- İŞİN YAPILMASINA İLİŞKİN TARAFLARIN SORUMLULUKLARI

- 1) **Danışmanlık firmasının görev ve sorumlulukları:** Danışmanlık firması adına çalışan meslek mensubu; 2/01/2013 tarih ve 6877 nolu Tamim ve eklerinde belirtildiği üzere, üretim işlerinin yapılması sırasında, aşağıdaki (a) ve (b) bentlerinde hususlarda işverene teknik destek sağlayacak ve idareyle odak noktası olacaktır.
  - Buna göre;
    - a) Üretimin, “TS 1214 Ağaç Kesme ve Kesmede Güvenlik Kuralları” ve “Ağaç Kesme ve Boylama Operatörü (Seviye 3) Ulusal Meslek Standardı” şartlarına uygun, teknik, ekonomik ve iş güvenliği gereklerine uyumlu bir şekilde yürütülmesi,
    - b) Su kaynakları ve biyolojik çeşitliliğin korunması gibi açık artırma ya da tahsisli satış şartnamesinde ifade edilmiş olan, çevresel değerlerin korunması ile ilgili hükümlere uygun olarak yürütülmesi,
    - c) Üretim işine yönelik olarak Orman İşletme Müdürlüğüne belirlenen iş takvimine göre üretim mahallinde bulunacaktır.
    - d) İki aylık (60 gün) üretim periyodunda, iş takvimleri çakışmadığı sürece, en fazla toplam 5999 M³ (beş bin dokuz yüz doksan dokuz) dikili ağaç için yapılacak sözleşmelerde çalışabilir.
- 2) **İşverenin sorumlulukları:**
  - a) Orman idaresinden satın aldığı ve bu sözleşmeye konu olana dikili ağaç üretim işinde, 5531 sayılı Kanuna uygun olarak meslek mensubu istihdamını sağlayacaktır.
  - b) İdareyle yaptıkları iş takvimine uygun olarak, orman mühendisi/orman yüksek mühendisi unvanlı meslek mensubunu iş mahallinde bulunduracaktır.
  - c) Danışmanlık hizmet alımı sözleşmesi uyarınca belirlenen ..... TL danışmanlık ücretini, ... taksitler halinde, firmanın ..... bankasındaki ..... Nolu hesabına yatıracaktır. Ödemeler, serbest meslek makbuzu veya fatura karşılığında yapılacaktır.

IV- SÖZLEŞMENİN FESHİ, TAZMİNAT VE DİĞER HUSUSLAR.

- 1) İşveren; danışmanlık firmasının ücretini, haklı ve mücbir sebebe dayanmaksızın belirlenen taksit ödemelerinden ikisini aksattığı takdirde, danışmanlık firması sözleşmeyi tek tarafı olarak feshedebilir. Bu nedenle, iş akdinin feshedilmesi durumunda, işveren danışmanlı firmasından herhangi bir tazminat veya hak talep edemez.
- 2) Taraflar, hizmet sözleşmesinin uygulanması nedeniyle ortaya çıkması muhtemel sorunlarını 6102 sayılı Türk Ticaret Kanun hükümlerine göre karşılıklı anlaşmayla çözerler. Sorunların bu şekilde çözümlenmemesi halinde ise uyuşmazlıkların çözümünde ..... hukuk mahkemeleri ile icra daireleri yetkilidir. ....

NOT: Bu sözleşme noterden düzenlenecektir.

BÜRO/ŞİRKET

İŞVEREN

ÖZGEÇMİŞ

1986 yılında Trabzon'un aykara ilçesinde doğan Ahmet İlyas YENİ, ilk- orta ve lise öğrenimini Trabzonda tamamlamıştır. 2005 yılında üniversite öğrenimine başladığı Karadeniz Teknik Üniversitesi Orman Fakültesi Orman Mühendisliği bölümünden 2010 yılında mezun olmuştur. 2010-2011 Güz yarı yılında KTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü Orman Mühendisliği Anabilim Dalında Yüksek Lisans eğitime başlayan YENİ , orta derecede İngilizce bilmektedir.